poșta redacției

STRÎMTORILE MĂRII NEGRE

Silviu Păcurariu, București. Bosforul (în turcește Istanbulbogazî — strîmtoarea Constantinopolului) unește Marea Neagră cu Marea Marmara. Această strîmtoare are o lungime de 28,5 km, o lățime de 700 m în punctul cel mai îngust și o adîncime variind între 50—70 m. La punctul de unire cu Marea Marmara se află așezat orașul Istanbul. Strîmtoarea Dardanele (în antichitate Hellespont, în turcește Acdeniz) unește Marea Marmara cu Marea Egee și desparte peninsula Gallipoli de țărmul Asiei Mici. Are o lungime de 65 km și o lățime între 1,3—1,7 km. Regimul juridic al strîmtorilor este reglementat în raport cu caracterul mărilor din această zonă (una închisă — Marea Neagră, și alta deschisă — Mediterana). Strîmtorile Mării Negre au avut o importanță deosebită de-a lungul istoriei. În urma războiului dintre Bizantion și Rhodos, s-a încheiat primul acord privitor la libertatea de trecere a vaselor comerciale prin strîmtori (în anul 222 î.e.n.), vasele Rhodosului obținînd libertatea de a trece prin ele. În anul 88 î.e.n., flota regelui Mitridate VI Eupator (111-63 î.e.n.), suveran al regatului Pontului, înființat pe coasta meridională a Mării Negre în secolul III, pătrunde prin Bosfor și Dardanele spre arhipelagul grecesc și produce mari pierderi romanilor. Era pentru prima dată în istorie, cînd o flotă de război străbătea aceste strîmtori de la est la vest. Mai tîrziu, în secolul XV, după cucerirea în 1484 a cetăților Chilia și Cetatea Albă, Marea Neagră se transformă într-un „lac turcesc", iar principiul închiderii navigației pentru vasele străine devine regula fundamentală de drept public a imperiului otoman. Începînd cu tratatul de la Kuciuk Kainargi (1774), toate tratatele privind regimul strîmtorilor Mării Negre prevăd interdicția sau restringerea trecerii spre Marea Neagră a vaselor de război care aparțin statelor neriverane. Drumul spre reglementarea internațională a regimului strîmtorilor Mării Negre e realizat de tratatele de la Adrianopol și Unkiar-Iskelesi; conferința de la Londra din 1841; tratatul de la Paris din 1856, în care se declara neutralitatea acestei mări (art. 11); tratatul de la Londra din 1871; Congresul de la Berlin din 1878, prin care România dobîndește ieșire la Marea Neagră; tratatul de la Sèvres (1920); conferința de la Lausanne (1923). Actualul regim al strîmtorilor Mării Negre a fost stabilit de convenția de la Montreux (1936). La încheierea acestei Convenții, România — prin ministrul ei de externe, Nicolae Titulescu — a avut un rol însemnat în crearea unui climat favorabil înțelegerii între statele din această zonă.

VECHI REGLEMENTĂRI ALE DREPTURILOR OMULUI

Constantin Tănăsescu, Timișoara. În literatura juridică este foarte răspîndită ideea potrivit căreia legiferarea drepturilor omului își are originea în mai multe constituții elaborate în urmă cu multe sute de ani și anume: „Magna Charta" (1215) — Marea carte a libertăților — constituție a regelui Ioan-fără-țară; e încheiată după o îndelungată negociere între rege, nobilime și cler; vizînd interesele feudalilor, nu poate avea pretenția că se adresează tuturor; „Petition of Rights" (1628) — „Petiție pentru drepturi" — care reflecta revendicările politice și juridice ale burgheziei, adresate regelui Charles I de către parlamentul englez; „Habeas corpus act" (1679) — „Corpul să fie al tău" — lege impusă de parlament și care, datorită faptului că înlătura încălcarea libertății personale, este considerată drept a doua constituție engleză după „Magna Charta"; „Bill of Rights", lege impusă de parlamentul englez în 1689; „Declarația drepturilor făcute de reprezentanții bunului popor al Virginiei" (S.U.A.) la 12 iunie 1776: „Declarația drepturilor omului și cetățeanului", adoptată de Adunarea Națională franceză la 26 august 1789 etc.

TRISTAN DA CUNHA

„In toamna anului 1961, mulți vor fi aflat pentru prima oară, din ziare, despre această mică insulă, a cărei populație a trebuit să fie evacuată în urma erupției unui vulcan. Situată în sudul Oceanului Atlantic, insula are o suprafață de 116 km² și a fost descoperită de amiralul portughez Tristan Da Cunha în 1506. Timp de un secol și jumătate, nimeni nu s-a mai interesat de acest ținut stîncos și sărac. Primele încercări de colonizare le fac olandezii în 1656, urmați de Companiile Indiilor de Est, amîndouă încercările rămînînd fără rezultat. Un interes deosebit i se acordă insulei o dată cu exilarea lui Napoleon I la Sfînta Elena. Prevăzători, englezii instalează o garnizoană redusă, însărcinată cu paza împăratului și pe această insulă. În 1816, insula e declarată colonie a coroanei britanice. Primii locuitori — coloniști voluntari, naufragiați și cîteva femei deportate — se stabilesc după retragerea garnizoanei. Cei aproape 300 de locuitori de astăzi sînt cu toții descendenții primelor familii, constituite în urmă cu peste un secol; așa se explică faptul că pe insulă se întîlnesc numai șapte nume de familie. După colonizare a urmat o perioadă de aproape 150 de ani în care populația insulei, ocupată cu pescuitul și creșterea animalelor, a fost aproape complet izolată de restul lumii, marile evenimente netulburîndu-i liniștea. Locuitorii insulei se bucură de o sănătate excepțională: cei mai mulți ajung la vîrste înaintate. Civilizația modernă a început să pătrundă în insulă abia după 1950, cînd a fost numit un guvernator și au avut loc alegeri pentru consiliul de conducere. Pe insulă a fost înființată o mică întreprindere de prelucrare a peștelui, au fost introduse monedele engleze și stabilite impozitele, a fost înființat un serviciu P.T.T. cu timbre proprii. Au fost aduse primul tractor, primul aparat de radio și prima stație pentru curent electric. Atunci s-a produs catastrofa. În centrul insulei se înalță un munte vulcanic de 2 329 m, considerat un vulcan stins. În august 1961 s-au înregistrat cutremure de pămînt; — în octombrie — erupția. Populația a fost evacuată în Anglia, la bordul navelor sosite în mare grabă la locul cataclismului. După trecerea pericolului, în 1963, locuitorii insulei Tristan Da Cunha s-au întors la casele lor.

D. MACH
Cîmpia Turzii

Mihai Babiciu, com. Sisești, jud. Maramureș. Biografia actualului președinte al Indiei, V. V. Giri, a fost prezentată în nr. 37, la rubrica „Profil" a revistei noastre.

UMBERTO NOBILE

Șerban Nicolae, București. Umberto Nobile, aviator, explorator și general italian, s-a născut în 1885. A făcut parte, alături de Amundsen, din prima expediție polară în 1926. In 1928 conduce o nouă expediție polară la bordul dirijabilului „Italia", soldată cu un eșec în largul insulelor Svalbard. Echipajul aeronavei a fost salvat de un spărgător de gheață sovietic. La întoarcerea în Italia, Nobile e considerat responsabil de pierderea dirijabilului de către o comisie de anchetă și obligat să părăsească armata în 1930. In timpul celui de-al doilea război mondial, Nobile se stabilește în Statele Unite și revine în Italia la sfîrșitul războiului.

Mihai Nucleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Ruperea relațiilor diplomatice dintre două state nu afectează în mod automat relațiile economice, continuarea sau întreruperea acestor relații fiind la latitudinea statelor respective.

Emil Sorescu, București. Aproximativ 18 000 de soldați americani și angajați civili se află în serviciul bazelor americane de pe teritoriul Turciei.

Prof. Gh. I. Căpitan, Arad. Vă mulțumim pentru aprecierile dv.

CONGRESELE INTERNAȚIONALE

Corina Vîlcu, Tușnad. Primul congres internațional s-a ținut în anul 1681, la Roma. Acesta a fost, totodată, și primul congres medical din lume. De atunci și pînă la sfîrșitul secolului trecut — în 1899 — s-au ținut, în total, 1 414 congrese internaționale. Pe ramuri de activitate, primele congrese s-au ținut astfel: 1815 — științe fizice, la Geneva; 1848 — pentru pace, la Bruxelles; 1848 — agricultură, la Bruxelles; 1851 — sanitar, la Paris; 1858 — proprietatea literară, la Bruxelles; 1869 — comercial, la Cairo; 1869 — de botanică, la Petersburg; 1869 — Crucea Roșie, la Berlin; 1869 — protecția animalelor, la Zürich; 1869 — astronomie, la Viena; 1878 — căi ferate, la Berna; 1880 — arboricultură, la Bruxelles; 1897 — apicultură, la Bruxelles. Țara noastră a găzduit primele congrese internaționale în anii 1906 și 1907 — congresul pentru protecția proprietății literare și congresul mondial al petrolului (al III-lea). In prezent se țin cam 3 100 de congrese internaționale în fiecare an. Cele mai multe dintre acestea (70%) sînt organizate în Europa. Astăzi există în lume 2 200 de organizații internaționale diferite, care-și trimit la congrese, anual, peste patruzeci de mii de membri. Țara care găzduiește cele mai multe congrese este Franța, aproape șase sute pe an. Între orașe, Geneva ocupă locul întîi, cu 270—300 de congrese pe an.

PIERDERILE IN RĂZBOAIELE MONDIALE

Eugen Durbacă, Brăila. In primul război mondial au pierit aproximativ 8 700 000 de oameni, dintre care 1 950 000 germani, 1 700 000 ruși, 1 390 000 francezi, 1 000 000 austro-ungari, 780 000 englezi, 700 000 români, 500 000 italieni, 400 000 sîrbi, 400 000 turci, 120 000 americani 100 000 belgieni, 55 000 canadieni etc. In al doilea război mondial au pierit aproximativ 40 milioane de oameni, din care 12 milioane deportați în Germania. O statistică ar arăta astfel: U.R.S.S., în jur de 20 milioane; Germania, 6 milioane; Polonia 6 milioane; Grecia, 600 000; Franța, 535 000; România, 460 000; Iugoslavia, 1.6 milioane; Italia, 450 000; Statele Unite, 400 000; Marea Britanie, 400 000; Japonia, 2 milioane; Ungaria 430 000; Olanda, 210 000; Belgia, 88 000; Canada, 40 000.

Valentin Munteanu, Craiova. Materialele trimise de dv. sînt interesante, dar cuprind doar cîteva detalii în plus față de cele publicate de revista noastră. Așteptăm lucruri noi care, pe cît posibil, să nu completeze doar răspunsurile noastre.

poșta redacției

GUVERNELE JAPONEZE

Radu Florian, Sibiu. Pînă în noiembrie 1964, cînd s-a format primul cabinet Eisaku Sato, Japonia a fost condusă, începînd din 1945, de 17 guverne. Acestea au fost : august 1945 — prințul Higashikuni Naruhiko ; octombrie 1945 — Shidehara Kijuro ; mai 1946 — Yoshida Shigeru ; mai 1947 — Katayama Tetsu ; martie 1948 — Ashida Hitoshi ; octombrie 1948 — Yoshida Shigeru ; februarie 1949 — al treilea cabinet Yoshida ; septembrie 1952 — al patrulea cabinet Yoshida ; mai 1953 — al cincilea cabinet Yoshida ; decembrie 1954 — Hatoyama Ichiro ; martie 1955 — al doilea cabinet Hatoyama ; noiembrie 1955 — al treilea cabinet Hatoyama ; decembrie 1956 — Ishibashi Tanzan ; februarie 1957 — Kishi Norbusuke (cabinet remaniat în iulie 1957) ; iunie 1958 — al doilea cabinet Kishi (remaniat în iunie 1959) ; iunie 1960 — Ikeda Hayato ; decembrie 1960 — al doilea cabinet Ikeda (remaniat de două ori, în iulie 1961 și în iulie 1962) ; noiembrie 1964 — Eisaku Sato.

Marin St. Zăvăleanu — Nedeia, București. Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru sugestiile dv. Pentru moment, însă, revista noastră nu intenționează să-și schimbe formatul. Așteptăm cu plăcere următoarele dv. scrisori.

V.B., Iași. Despre referendumul din Franța, demisia generalului Charles de Gaulle, precum și cauzele și consecințele acestui act, revista noastră a scris în lunile aprilie și mai.

Nicolae Mavrodin, com. Curcani, jud. Ilfov. Materialul trimis nu mai este de actualitate, dat fiindcă persoana respectivă a părăsit viața politică.

Vasile Negrescu, Pitești. În legătură cu grefele cardiace, citiți informația apărută în nr. 35, pag. 28, la rubrica „Reflector", sub titlul „Cîtă vreme bate o a doua inimă ?"

Ludovic Dengel, Sibiu, Dumitru Ruxăndrescu și Constantin M. Mamian, București. După cum am mai anunțat în repetate rînduri, nu inserăm la „Poșta redacției" decît cererile de cumpărare a revistei.

Virgil L. Rus, satul Buninginea, comuna Ciuruleasa, jud. Alba, dorește să cumpere nr. 34 (din 14 august 1969) al revistei noastre.

PĂMÎNTUL E PLAT ?

Alexandru Vasile, Caracal. Teoria antiștiințifică, potrivit căreia pămîntul nu e rotund ci „plat ca o omletă", a fost totuși elaborată de un om de știință. E vorba de olandezul Klaas Dijkstra care, de 35 de ani, încearcă să-și convingă semenii de adevărul spuselor sale. Profesorul Dijkstra a publicat două cărți în care sînt expuse aceste teorii. La sfîrșitul fiecărei expuneri ori conferințe, el obișnuiește să pună auditoriului trei întrebări : dacă e cineva în stare să numească un pilot care a zburat în jurul Pămîntului în direcția nord-sud ; dacă există vreun satelit sau astronaut care să fi zburat în direcția nord-sud, deasupra Polului Sud ; de ce nu există fotografii ale Polului Sud ? Cum nimeni nu a reușit să răspundă, dr. Klaas Dijkstra e convins de adevărul afirmațiilor sale. El susține că nu există nici mișcarea de rotație a Pămîntului, nici mișcarea de revoluție ; Pămîntul e plat și de cealaltă parte, unde nu există decît apă, nu și viață. Polul Nord e aflat în centrul Pămîntului, iar Polul Sud e un fel de inel în jurul Terrei, dincolo de care nu se poate trece. Dijkstra nu neagă posibilitatea zborurilor nord-sud, dar afirmă că nu se traversează Polul Sud, ci doar se zboară în cerc deasupra Polului Nord. Orizontul ar apărea rotund printr-o iluzie optică provocată de faptul că pupila noastră e rotundă. Echipajul navei spațiale „Apollo-8" a adus fotografii ale Pămîntului, dar Klaas Dijkstra susține că toate au fost trucate de serviciul secret american...

FRANCMASONERIA

Ioan C. Ittu, Sălișle, județul Sibiu ; U. Dorel, comuna Gottlob, județul Timiș. Francmasoneria a apărut inițial în Anglia, în secolul al XVII-lea. În secolele XVIII și XIX, influența ei s-a extins în întreaga Europă și în Statele Unite, iar structura ei a devenit prototipul multor grupări secrete. În ultimul secol, pe măsura dezvoltării tehnologiei și a răspîndirii gîndirii științifice raționaliste, multe loji francmasonice au dispărut. Se apreciază, totuși, că în momentul de față ar mai exista circa 750 000 de francmasoni în Anglia, peste patru milioane în Statele Unite și aproximativ un milion în alte state. Într-o serie de țări, activitatea francmasoneriei a fost interzisă din cauza caracterului ei secret, necontrolabil. Jurămîntul, depus de toți cei admiși în societățile francmasonice, prevede pedeapsa cu moartea pentru oricine va trăda secretele în care a fost inițiat. Francmasonii au semne de recunoaștere și parole secrete, ritualuri ciudate, incluzînd o mimare a morții și a reînvierii, precum și trepte diferite de inițiere. În cartea sa „Societățile secrete", scriitorul englez Norman Mackenzie dezvăluie, pentru prima dată, aceste „mistere".

Gh. I. Solomonescu, București. Începînd din februarie 1970, două milioane de tineri englezi, între 18 și 21 de ani, vor avea dreptul la vot. Uniunea națională a studenților din Marea Britanie, alături de alte organizații, a și început o campanie pentru informarea tinerilor care vor trebui să știe să se folosească de drepturile lor. Recent, Camera Comunelor a votat o lege prin care tinerii din Marea Britanie sînt considerați majori la 18 ani (înainte erau numai la 21 de ani). În același timp cu dreptul la vot, tinerii vor avea posibilitatea să se căsătorească fără consimțămîntul părinților.

PARTIDUL COMUNIST DIN S.U.A.

Nicolae Minea, Brașov. Partidul Comunist din S.U.A. a fost înființat în 1919. Un grup al socialiștilor de stînga, condus de Ruthenberg, înființează la Chicago, în urma unui Congres, partidul comunist. Un alt grup de socialiști de stînga, condus de John Reed, înființează în aceeași lună Partidul Muncitoresc Comunist din America. La 21 mai, aceste două partide se unesc cu un alt grup, condus de Foster, creînd Partidul Comunist Unit. În decembrie 1921, partidul se unește cu Partidul Muncitoresc legal, iar în 1929 capătă denumirea de Partidul Comunist din S.U.A. Actualul său președinte este Henry Winton. La alegerile prezidențiale din 1968, din partea Partidului Comunist din S.U.A. au candidat Charlene Mitchell, pentru funcția de președinte, și Michael Zagarell pentru aceea de vicepreședinte.

Romeo Bonto, Baia Mare. Informațiile solicitate le puteți găsi în Anuarul statistic 1968.

FILIPINEZE, MIȘCAREA HUC

Nicolae Plăcintar, Turda. 1) Filipinele, „țara celor 7 000 de insule", cunosc o excepțională creștere demografică. În perioada cuceririi spaniole, numărul locuitorilor era de aproximativ 5 000 000 ; în 1800 — 1 500 000 ; în 1898 — 7 000 000 ; în 1939 — 17 000 000, iar în 1966 — 33 milioane. Populația țării crește cu aproximativ 800 000 de locuitori pe an și cunoaște un indice al natalității dintre cele mai mari pe plan mondial — 48 la mie. Potrivit părerilor demografilor, e posibil ca populația să se dubleze în 1990, față de nivelul din 1964. Această aglomerare umană e formată dintr-un veritabil mozaic. Se pot distinge trei tipuri antropologice principale : negritoșii (statură mică și piele de culoare închisă), mongoloizii (statură mijlocie, dolicocefali și cu părul negru lins) și mongoloizii sudici — malaiezii (care formează majoritatea populației). Alături de aceștia trăiesc chinezi, japonezi, americani și spanioli. Procentajul populației spaniole, de care vă interesați, e greu de stabilit. Numărul spaniolilor din aceste teritorii a fost întotdeauna foarte mic. La sfîrșitul secolului trecut, erau aproximativ 15 000. Astăzi sînt cu mult mai puțini, se crede că circa 3 500, din care aproape toți trăiesc la Manila. Mai mare e numărul h i s p a n o-filipinezilor (cam 300 000), care sînt rezultatul amestecului spaniolilor cu filipinezii. 2) În timpul celui de-al doilea război mondial, forțele patriotice s-au unit și au creat o mare armată populară antijaponeză, în martie 1942, într-o pădure din provinciile Pamganga, Parlad și Nueva Eciya (sudul insulei Luzon). Mișcarea s-a numit în limba tagalog „Hucbo ng Bayan sa Hapon" — pe scurt Huc Balahap. Cînd armatele americane au debarcat în 1944, o mare parte din teritoriu fusese eliberat de acești luptători. Alte amănunte despre Filipine găsiți în nr. 13/1969 al revistei noastre.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Întreprinderea de materiale izolatoare și de finisaj

TURDA

livrează fără repartiție :
Tapete semi-lavabile
in diverse culori și desene,
care înlocuiesc zugrăvitul.
Bandă de izolații
pentru conducte
magistrale pe bază de P.C.V.
Comenzile se vor adresa
la sediul întreprinderii,
Orașul Turda

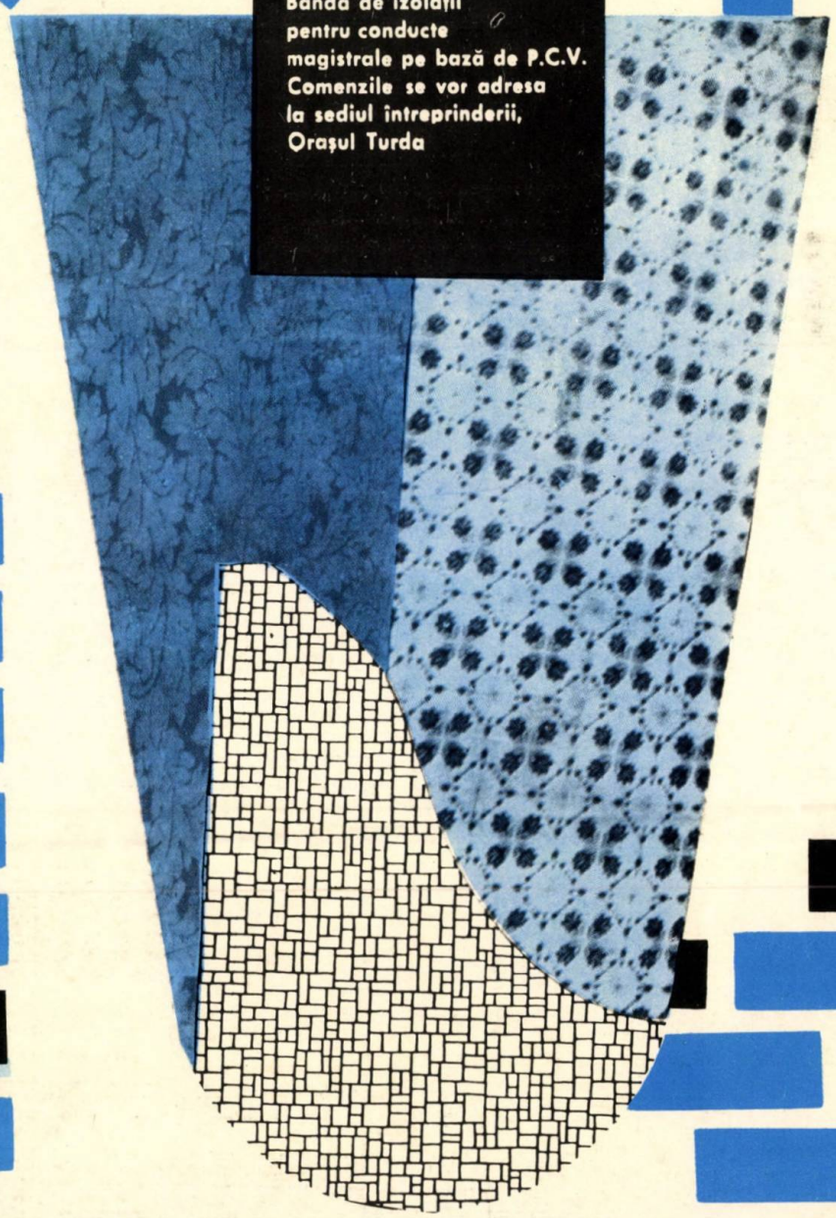

ȚESĂTORIA DE MĂTASE VICTORIA — IAȘI

p r o d u c e următoarele materiale :

ȚESĂTURI DIN FIRE DE MĂTASE ARTIFICIALĂ

— Duchesse — pentru căptușeli și fețe de plăpumi
— Satin pentru căptușeală
— Serj de mătase
— Căptușeli pentru mîneci
— Oltenia, pentru rochii, bluze, capoate, căptușeli
— Surah I U L I A, pentru rochii, bluze, capoate
— Valeria, pentru rochii
— Ninela, pentru rochii
— Tafta L U A N A, pentru căptușeli și îmbrăcăminte ușoară.

ȚESĂTURI DIN FIRE DE RELON

— G O L F, pentru rochii, bluze, capoate
— Posada, pentru fulgarine
— Odiseea, pentru rochii, bluze
— Evelina, pentru rochii, bluze, baticuri
— Dida, pentru rochii, bluze, capoate
— Fănica, pentru cămăși bărbătești.

Lei 2

Cob P.C.R.
CABINETUL DE PARTID BIBLIOTECA SIBIU

LUMEA

Nr. 40 *25 septembrie 1969*

Întîlnirea tovarăşilor NICOLAE CEAUŞESCU şi IOSIP BROZ TITO

Vizita preşedintelui URHO KEKKONEN în ţara noastră

Corespondenţe speciale

PARIS • BONN • HAVANA • OSLO

reportaj pe glob

SEGOU

În timpul convorbirilor oficiale de la Porțile de Fier între președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, Iosip Broz Tito.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, la sosirea în Capitală a înaltului oaspete finlandez.

LUMEA

Nr. 40 (309) — 25 SEPTEMBRIE 1969

sumar

ARTICOLE

2 Semnificațiile întîlnirii de la Porțile de Fier. *Andrei Vela*
4 Moment important în evoluția relațiilor româno-finlandeze. *Mihai Matei*
11 Agenda externă la apropiata reuniune laburistă. *Frank Allaun*
14 Problema vietnameză și discuțiile de la Wasington. *Felicia Antip*
19 Rolul comerțului internațional în lumea de azi. *Olivier Long*

6 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Rodica Dumitrescu*

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

8 PARIS. Prioritatea economicului și conferința de presă prezidențială. *Sergiu Verona*
9 BONN. Campania electorală la apogeu. *Radu Pascal*
18 HAVANA. Guanabo, un teren al colaborării româno-cubaneze. *Victor Stamate*
20 OSLO. Incertitudini postelectorale. *Ion Manea*
21 TEHERAN. Sensul progresului. *Radu Budeanu*

INTERVIURI

12 JACQUES RABEMANANJARA, ministrul afacerilor externe al Republicii Malgașe
13 FRANÇOIS PERROUX, directorul Institutului de știință economică aplicată din Paris.

REPORTAJ PE GLOB

16 În „bucla Nigerului". *Corneliu Vlad*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

22 Coordonatele victoriei. *Liana Enescu*

24 Ce este și cum acționează „Cosa Nostra". *Peter Maas*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALA

26—30 Rinascita, Volksstimme, U. S News and World Report, Avanti, L'Action

PROFIL

30 ANGIE BROOKS, președinta celei de-a XXIV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

POȘTA REDACȚIEI (31-32)

CABINETUL DE PARTID · BIBLIOTECA · SIBIU

În acest număr

Interviuri și articole în exclusivitate

JACQUES RABEMANANJARA

ministrul afacerilor externe al Republicii Malgașe

OLIVIER LONG

directorul general al G.A.T.T.

FRANCOIS PERROUX

directorul Institutului de știință economică aplicată din Paris

FRANK ALLAUN

membru al Camerei Comunelor

De la corespondenții și trimișii noștri speciali

PARIS: „Planul de austeritate" și criticii săi

BONN: Campania electorală la apogeu

HAVANA: Guanabo

OSLO: Incertitudini după scrutin

TEHERAN: Opțiuni economice

MISTERUL KENNEDY:

UN NOU CAPITOL

Semnificațiile întîlnirii de la Porțile de Fier

În fața machetei hidrocentralei de la Porțile de Fier

Andrei Vela

Mii de oameni au fost sîmbătă, 20 septembrie, martorii unui eveniment cu adevărat memorabil, cînd președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Iosip Broz Tito și-au strîns mîinile la punctul de frontieră din mijlocul bătrînului Istru, pășind pe pămîntul scos din albie și trecînd peste digul care, cu puține zile înainte, zăgăzuise marele fluviu european. Acest moment constituie expresia condensată a unei conviețuiri seculare a două popoare pe care soarta le-a înfrățit și unit, în ciuda vijelioaselor ape care puteau să le despartă și a vicisitudinilor istorice ce le-au fost de multe ori potrivnice deopotrivă.

La Porțile de Fier, lucrările capătă valoare de simbol, cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: simbolul bunelor relații, al prieteniei româno-iugoslave. Hidrocentrala și barajul, care cresc văzînd cu ochii, întruchipează voința românilor și iugoslavilor de a colabora la realizarea unor obiective de mari proporții, exprimă eficiența forței lor unite care învinge aici natura, smulgîndu-i energie potențială în valoare de multe miliarde de kWh și canalizînd-o spre folosul ambelor popoare prietene.

Întîlnirea dintre cei doi conducători de partid și șefi de stat s-a desfășurat în acest peisaj pe care natura l-a conceput măreț în înfruntarea maiestuoasă a Carpaților cu Balcanii, pe care industria l-a modelat dîndu-i suflul epocii noastre moderne și căruia oamenii muncii, cu prilejul acestui eveniment memorabil, în cadrul unei atmosfere de entuziasm tumultuos, i-au conferit valoarea fundalului sombolic al voinței nestrămutate de a dezvolta toate forțele creatoare ale celor două popoare. O manifestă confirmare au constituit-o puternicele urale și ovații ce au izbucnit din mii de piepturi, salutînd prietenia româno-iugoslavă, subliniind rolul celor două partide în făurirea și întărirea ei. Constructorii hidrocentralei, locuitorii de pe cele două maluri ale fluviului, români și iugoslavi, și-au unit glasurile, așa cum își unesc eforturile în muncă, pentru a exprima unanim sentimentele lor fierbinți față de cei ce reprezintă cel mai fidel voința lor de a înfăptui opera măreață care se realizează aici, la Porțile de Fier, față de conducătorii celor două țări prietene. Am fost martorii unei primiri făcute conducătorilor de stat pe care noi, comentatorii, cu greu o putem descrie în cuvinte. Această întîlnire, ca și convorbirile care au urmat, s-au desfășurat sub semnul deplinei înțelegeri, într-o atmosferă de muncă activă și rodnică. Dacă ne gîndim că, într-o singură zi, au avut loc două ședințe de lucru cu o durată de mai multe ore, înțelegem mai bine aprecierea președintelui Tito, care a spus că s-a obținut ceea ce, de obicei, se realizeaează în șase-șapte zile de convorbiri internaționale.

Conținutul acestor convorbiri fructuoase este consemnat în comunicatul dat publicității care, în ciuda conciziunii sale, invederează amplitudinea actuală și perspectivele relațiilor dintre România și Iugoslvia, țări socialiste și vecine. Constatarea cu satisfacție a faptului că, în cursul desfășurării de pînă acum a lucrărilor de construcție a hidrocentralei și a sistemului energetic de la Porțile de Fier, s-a realizat o colaborare reușită între cele două țări socialiste, care reprezintă un exemplu de relații prietenești, de bună vecinătate, o afirmare a principiilor colaborării internaționale pe bază de egalitate în drepturi, poate fi extinsă asupra ansamblului relațiilor dintre România și Iugoslavia. Cei doi președinți au subliniat cu pregnanță acest lucru în cuvîntările pe care le-au rostit în acea zi memorabilă. Obiectivul de pe Dunăre, hidrocentrala — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — demonstrează ce pot realiza două popoare care construiesc orînduirea socialistă, sînt stăpîne pe destinele lor și hotărîte să colaboreze în toate domeniile de activitate.

În acest spirit, unul din cele mai importante elemente ale comunicatului îl constituie aprecierea dată colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, colaborare ce se dezvoltă cu succes în toate domeniile. Cei doi președinți au exprimat, în legătură cu aceasta, hotărîrea lor pentru extinderea continuă a colaborării politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii, pentru folosirea unor forme și metode noi, în primul rînd a cooperării în producția industrială. Ea va permite celor două țări să pună în valoare posibilitățile de care dispun.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că hidrocentrala și digul care leagă cele două maluri ale Dunării constituie într-un anumit sens o contrucție comună. Ea contribuie la întărirea economiei fiecărei țări și, totodată, la consolidarea independenței și suveranității lor naționale. Generalizînd teoretic această experiență, președintele Consiliului de Stat a spus: „Prin aceasta se dovedește că o colaborare rodnică, construirea în comun a unor obiective economice, dacă se face pe baza principiilor marxism-leninismului, poate servi atît la dezvoltarea economică, cît și la întărirea independenței și suveranității țărilor care realizează cooperarea".

Este deosebit de valoroasă și plină de sensuri sublinierea însemnătății internaționale a lucrărilor ce se desfășoară la Porțile de Fier; ele nu numai că ușurează trecerea vapoarelor ce aparțin diferitelor state riverane printr-o portțiune dificilă a fluviului, dar ceea ce se creează aici contribuie la afirmarea principiilor ce trebuie să stea la baza colaborării între țările care construiesc orînduirea socialistă. Ea demonstrează, de asemenea, că între solidaritatea și activitatea comună a țărilor vecine, pe de o parte, și interesele lor naționale, pe de altă parte, nu există nici un fel de antagonism, ci, dimpotrivă, o strînsă unitate dialectică.

În cadrul convorbirilor, au fost abordate, de asemenea, o serie de probleme internaționale care interesează cele două țări. Este de relevat efortul pe care și-l propun cele două părți în vederea unei contribuții active la îmbunătățirea atmosferei internaționale, la dezvoltarea unei largi colaborări internaționale. Ca de atîtea ori în cadrul discuțiilor româno-iugoslave, și de astă dată s-a acordat un loc de seamă sublinierii principiilor a căror respectare trebuie să stea la baza relațiilor dintre toate statele — independența și suveranitatea națională, deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, ca fundament inalienabil al dreptului internațional.

Cele două părți și-au reafirmat adeziunea față de ideea organizării unei conferințe a statelor europene, s-au pronunțat și pentru alte acțiuni și propuneri care pot contribui la întărirea colaborării și securității în Europa. În comunicat este, de asemenea, manifestată din nou solidaritatea României și Iugoslaviei și reafirmată hotărîrea lor de a sprijini lupta eroică a poporului vietnamez, subliniindu-se necesitatea încetării agresiunii americane, imperativul respectării dreptului poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, fără amestec dinafară. Exprimînd îngrijorare față de creșterea tensiunii în Orientul Apropiat, comunicatul evidențiază necesitatea de a se intensifica eforturile în vederea rezolvării crizei prin aplicarea neîntîrziată a rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

Comunicatul accentuează, din nou, hotărîrea celor două state și partide de a dezvolta în continuare relații de prietenie și colaborare egală în drepturi cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele și mișcările revoluționare, democratice și progresiste. Întîlnirea dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Iosip Broz Tito slujește nu numai dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare româno-iugoslave, ci contribuie și la crearea unui climat propice întăririi unității țărilor socialiste, păcii și înțelegerii dintre toate statele lumii. Ovaționînd pentru colaborarea fructuoasă româno-iugoslavă, mulțimea de oameni ai muncii din Kladovo și Turnu Severin, dînd glas sentimentelor celor două popoare, manifesta pentru unitatea partidelor comuniste și muncitorești, pentru prietenia cu toate țările socialiste, pentru alianța forțelor antiimperialiste. Sintetizînd aceste simțăminte, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus la încheierea întîlnirii : „Noi apreciem că dezvoltarea relațiilor dintre România și Iugoslavia, colaborarea lor în domeniul problemelor internaționale sînt nu numai în interesul țărilor noastre, dar și în interesul atît al popoarelor din țările socialiste, cît și al tuturor popoarelor din întreaga lume".

La întîlnirea de pe malul iugoslav

Cei doi conducători de stat și de partid au apreciat că discuțiile desfășurate în cele două orașe de pe ambele maluri ale Dunării nu pot avea decît o singură semnificație : ele sînt expresia dorințelor de a asigura colaborarea dintre state, în primul rînd, dintre țările socialiste. Ele, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost discuții dintre oameni animați de dorința de a asigura colaborarea între state și între popoare, de a asigura dezvoltarea liberă și socialistă în țările lor. Aceeași idee o exprima și președintele Tito cînd a afirmat : Dorim din toată inima ca între țările socialiste să existe relații cît mai bune, să fie respectate principiile de care ați amintit, să nu existe nici un fel de amestec în treburile altora.

Prin însuși faptul că întîlnirea dintre cei doi conducători a avut loc pe grandiosul șantier, în această ambianță care denotă intense preocupări și eforturi dedicate muncii pașnice, creatoare, ea a conturat, fără posibilități de interpretare eronată, dorința comună a popoarelor român și iugoslav de a dezvolta relații pașnice și constructive cu toate popoarele, de a-și aduce contribuția la crearea unui climat de destindere și colaborare, de a milita activ pentru pace, progres, socialism.

Pentru că aici, la Porțile de Fier, ne aflăm în apropierea unor vestigii ale civilizației romane, între Tabula Traiani și ruinele podului lui Apolodor, este justificată citarea acelui mare poet care a fost Horațiu și care a scris în odele sale aceste cuvinte de neuitat: **Exegi monumentum aere perennius** (Am înălțat un monument mai durabil decît bronzul...) Parafrazîndu-l, putem scrie că opera comună a constructorilor români și iugoslavi, înălțată în beton și oțel, va dăinui în veci, și mai ales este menit să dăinuiască acel spirit de prietenie și încredere în forțele comune care se naște și se dezvoltă în uriașa încleștare cu bătrînul fluviu. El unește două popoare vecine care realizează în scurtă vreme un monument închinat colaborării și glorificării creației umane pașnice. Istoria îl va consemna ca o contribuție la înfăptuirea năzuinței seculare de pace, spre o viață mai bună, ce a animat dintotdeauna cele două popoare și pe care socialismul le-a apropiat și înfrățit.

În timpul trecerii navei fluviale „Carpați" prin ecluza de pe malul românesc

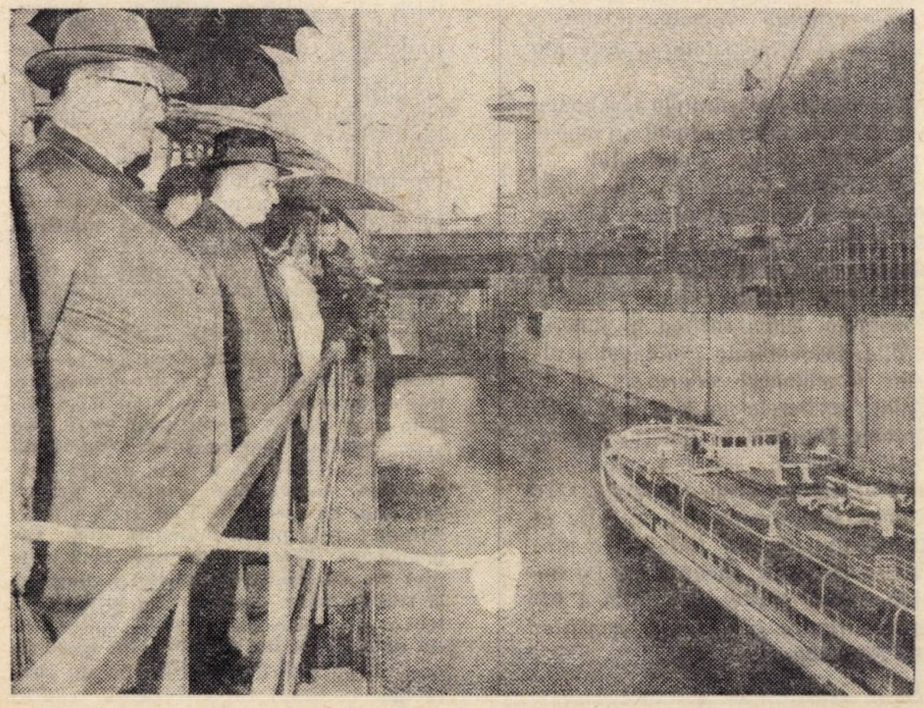

Moment important în evoluția relațiilor româno-finlandeze

Desfășurarea vizitei

Președintele Finlandei, Urho Kekkonen, a sosit în București luni la amiază. Pe aeroportul Băneasa, înaltul oaspete a fost întîmpinat de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și alte persoane oficiale; președintele Kekkonen era însoțit de ministrul de externe finlandez, Ahti Karjalainen, și alte persoane oficiale. După cuvîntarea de bun sosit a președintelui Nicolae Ceaușescu și răspunsul președintelui Urho Kekkonen, și după ceremoniile protocolare, cei doi președinți au părăsit aeroportul. Atît la aeroport, cît și în drumul spre reședința rezervată oaspeților, un mare număr de cetățeni au salutat cu căldură pe înaltul oaspete finlandez.

Luni după-amiază, președintele Finlandei a depus o coroană de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism. Tot luni după-amiază, președintele Kekkonen a făcut o vizită protocolară președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. După convorbirea celor doi președinți, desfășurată într-o atmosferă cordială, președintele Nicolae Ceaușescu a înmînat președintelui Urho Kekkonen ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I; președintele Finlandei a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu ordinul „Marea Cruce a Trandafirului Alb", cu colan.

Luni seara, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a oferit, la Palatul Consiliului de Stat, un dineu oficial în onoarea președintelui Republicii Finlanda. Cei doi președinți au rostit toasturi. Tot luni seara, în saloanele Consiliului de Miniștri, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a oferit, în onoarea președintelui Finlandei, Urho Kekkonen, o recepție desfășurată într-o atmosferă cordială, prietenească.

Marți dimineață, la Palatul Consiliului de Stat au avut loc convorbiri oficiale între președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și președintele Finlandei, Kekkonen. La convorbiri au participat, din partea română, președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, Manea Mănescu și Ștefan Peterfi, vicepreședinți ai Consiliului de Stat, și alte persoane oficiale; din partea finlandeză au participat ministrul de externe Karjalainen, precum și alte persoane oficiale. Convorbirile, desfășurate într-o atmosferă de cordialitate și înțelegere reciprocă, au abordat relațiile româno-finlandeze precum și principalele aspecte ale situației internaționale.

Tot marți, președintele Kekkonen a oferit un dejun oficial în onoarea președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. În cursul după-amiezii, președintele Finlandei și persoanele care îl însoțesc au plecat pe calea aerului într-o vizită în județele Brăila, Galați, Tulcea și Constanța. După sosirea în județul Brăila, președintele Finlandei a vizitat Combinatul siderurgic de la Galați, cartierele noi Țiglina I și II. Trecînd Dunărea în județul Tulcea, înaltul oaspete s-a îndreptat, prin Măcin, Horia, Cerna, Izvoarele, spre Tulcea, unde Comitetul executiv al Consiliului popular județean a oferit un dineu în onoarea sa. Pe întreg traseul vizitei, populația a făcut o primire călduroasă oaspeților din Finlanda.

Relațiile româno-finlandeze, devenite, pe parcursul unei jumătăți de veac, tradiționale, marchează în aceste zile un moment de semnificație majoră prin vizita în țara noastră a președintelui Finlandei, Urho Kekkonen, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

Situate la latitudini diferite ale continentului european, popoarele român și finlandez au cunoscut destine similare de luptă pentru libertate și progres social, s-au simțit tot mai apropiate prin comunitatea aspirațiilor spre o viață mai bună, prin idealurile lor de înțelegere și pace. În ultimul sfert de veac — perioadă în care Finlanda și-a conturat politica sa de neutralitate și contribuții utile la cauza destinderii, în care România și-a afirmat opțiunea sa socialistă și, implicit, aportul propriu la cauza păcii și cooperării internaționale — relațiile dintre cele două țări s-au înscris pe un curs net ascendent. Această evoluție favorabilă s-a accelerat în ultimii ani, schimburile și cooperarea bilaterală extinzîndu-se în numeroase domenii. Vizita în Finlanda, în primăvara anului trecut, a primului ministru român, Ion Gheorghe Maurer, și a ministrului de externe Corneliu Mănescu a confirmat caracterul fructuos al dialogului dintre cele două țări. Actuala vizită în România a șefului statului finlandez atestă continuarea acestui dialog, garantînd, totodată, prin eficiența verificată a convorbirilor la cel mai înalt nivel, adîncirea colaborării dintre România și Finlanda, în interesul reciproc al celor două țări și popoare, al cauzei păcii și progresului umanității.

Prima vizită a unui șef de stat al Finlandei în România oferă înaltului oaspete și colaboratorilor săi o mai bună cunoaștere a realităților țării noastre, a aspirațiilor poporului român. **„Veți avea ocazia** — spunea în cuvîntarea de bun venit, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu — **să cunoașteți nemijlocit o parte din rezultatele străduințiilor pe care poporul român le-a depus, în ultimul sfert de veac, pentru modernizarea economică și tehnico-științifică a țării, pentru dezvoltarea culturală și socială, pentru continua sa propășire materială și spirituală; veți putea cunoaște mai îndeaproape viața și preocupările României de azi, hotărîrea sa de a conlucra și trăi în pace, cooperare și bună înțelegere cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială".** Pe lîngă acest contact direct, vizita are, de asemenea, calitatea de a constitui cadrul

Un aspect de la convorbirile oficiale

unor convorbiri atît în problemele bilaterale cît și în cele de interes comun ale situației internaționale ; convorbiri cu atît mai rodnice cu cît s-a dovedit și pînă în prezent că există numeroase puncte de convergență în abordarea de către cele două țări a problemelor majore ale contemporaneității, că Finlanda și România sînt animate de dorința de a conlucra în interesul destinderii și încrederii între state.

De la primele declarații ale celor doi șefi de stat a fost evident consensul asupra evoluției favorabile a relațiilor româno-finlandeze și necesității extinderii și adîncirii lor în continuare. **„Constatăm cu satisfacție că relațiile româno-finlandeze au cunoscut în ultima perioadă o dezvoltare continuă** — a spus președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. **Noi considerăm că vizita pe care o întreprindeți în România are o semnificație deosebită pentru viitorul raporturilor bilaterale româno-finlandeze, că ea deschide noi perspective pentru întărirea prieteniei și colaborării dintre popoarele noastre“.** La rîndul său, președintele Kekkonen afirma că **„guvernul și poporul Finlandei acordă (...) aceeași apreciere relațiilor existente între Finlanda și România. Finlanda dorește să dezvolte și să lărgească relațiile și cooperarea dintre țările noastre“.** Ambii președinți au subliniat, totodată, încadrarea dezvoltării relațiilor bilaterale în opera mai amplă a creării unui climat de pace și securitate internațională. Reafirmînd baza principială pe care România o consideră indispensabilă în relațiile interstatale — respectarea independenței și suveranității, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc — președintele Nicolae Ceaușescu a spus : **„Cu convingerea nestrămutată că numai pe această bază se pot obține rezultate pozitive și de durată în procesul destinderii, securității și păcii în lume, România acționează cu perseverență pentru lărgirea legăturilor sale cu toate țările lumii, indiferent de regimul politic și orînduirea lor socială, își aduce contribuția la cauza cooperării și înțelegerii între popoare“.** În aceeași ordine de idei, președintele Kekkonen a apreciat că principiul coexistenței pașnice trebuie să constituie baza necondiționată a relațiilor între state reprezentînd sisteme sociale diferite, adăugînd : **„Coexistența pașnică trebuie să ducă la acțiuni practice. Cooperarea pașnică între națiuni este o parte necesară a coexistenței pașnice și treapta sa mai dezvoltată. (...) Finlanda cunoaște, din experiența sa proprie de mai bine de două decenii, că, între țări aparținînd unor sisteme sociale diferite și reprezentînd un rol cu totul diferit în politica internațională, cooperarea pașnică este atît posibilă cît și utilă părților“.**

Declarațiile președinților român și finlandez au reliefat principalele probleme internaționale prezentînd interes pentru cele două țări. De partea română s-a reafirmat poziția în favoarea încetării acțiunilor militare ale S.U.A. în Vietnam, speranța că, pe calea tratativelor, se vor crea condiții ca poporul vietnamez să hotărască asupra destinelor sale, în conformitate cu voința și interesele sale naționale; s-a exprimat deziderатul soluționării conflictului din Orientul Apropiat pe baza rezoluției din noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate ; s-a subliniat necesitatea unor măsuri concrete în direcția interzicerii și lichidării armelor nucleare, pentru abolirea blocurilor militare, desființarea bazelor militare și retragerea trupelor aflate pe teritorii străine. A fost reafirmat sprijinul hotărît al țării noastre pentru popoarele angajate în lupta pentru libertate și independență națională, împotriva colonialismului și neocolonialismului. Partea finlandeză și-a exprimat preocuparea pentru o serie de probleme ținînd de subdezvoltarea unor regiuni vaste ale lumii, preîntîmpinarea unui război de largi proporții, dus cu arme de distrugere în masă, pericolele care amenință mediul biologic de viață al umanității și necesitatea cooperării în acest domeniu.

Chiar și înainte de încheierea vizitei președintelui Kekkonen. se poate certifica importanța dialogului purtat în legătură cu problemele securității europene, interesul legitim, dinainte confirmat, al celor două părți : România, semnatară a Declarației de la București din 1966 și a Apelului de la Budapesta din acest an ; Finlanda, țară care și-a propus să inițieze contacte în vederea unei Conferințe în problemele securității europene și s-a oferit să găzduiască această conferință ; ambele, coautoare ale rezoluției, aprobată de Adunarea Generală a O.N.U., privind relațiile de bună vecinătate între țările europene cu sisteme social-politice diferite.

Atît președintele Nicolae Ceaușescu cît și președintele Urho Kekkonen au subliniat importanța și actualitatea problemei securității europene, necesitatea de a se acționa concret și consecvent în direcția rezolvării ei. Țara noastră — a arătat președintele Consiliului de Stat Nicolae Ceaușescu — **„se pronunță pentru înfăptuirea principiilor și propunerilor formulate de țările socialiste participante la Tratatul de la Varșovia, și, în primul rînd, pentru organizarea unei conferințe consacrate dezvoltării cooperării și securității în Europa“.** Salutînd inițiativa finlandeză în legătură cu conferința, șeful statului român a spus : **„Sîntem gata ca, împreună cu dumneavoastră și cu toate statele europene, să întreprindem noi eforturi de natură să ajute la pregătirea conferinței, la promovarea cooperării în Europa“.** În acest context, președintele Nicolae Ceaușescu a apreciat că **„activitatea pe care țările noastre o depun pentru asigurarea unor raporturi de bună vecinătate și înțelegere în spațiul lor geografic — în Balcani, ca și în nordul continentului — deschide noi perspective pentru conlucrarea mutuală reprezentînd un aport valoros la cauza generală a securității și păcii“.** La rîndul său, președintele Kekkonen a apreciat că **„a sosit timpul să se ia măsuri pentru crearea unui sistem de pace european, bazat pe tratate între state și pe prevederile Dreptului Internațional. Au existat suficiente cuvîntări și asigurări de bună voință. Acum sînt necesare acțiuni din partea acelora în puterea cărora stă de a se întreprinde asemenea măsuri“.** În legătură cu rolul pe care îl pot avea țările mici, înaltul oaspete și-a afirmat convingerea că prezența popoarelor mici europene este necesară pe prima linie a păcii și progresului. **„Împreună ele reprezintă o parte remarcabil de mare a populației continentului nostru. Țările mici trebuie să aibă posibilități de a se îngriji de prosperitatea și securitatea populației lor, precum și de a influența dezvoltarea internațională. Avînd în vedere acest scop și pornind în activitatea lor practică de pe baza realităților și a recunoașterii lor în mod realist, țările mici europene își pot exercita influența lor în mod hotărîtor, spre binele întregii comunități a popoarelor europene“.**

■

Așadar, o mai bună cunoaștere reciprocă, un bilanț favorabil al relațiilor bilaterale, perspectiva extinderii cooperării ; de asemenea, interes activ pentru situația continentului european și, în primul rînd, pentru securitatea în Europa, preocupare pentru probleme majore ale lumii contemporane. Acestea sînt coordonatele actualei vizite în România a președintelui Kekkonen.

Mihai MATEI

săptămîna

în telegrame

New York

O.N.U. CRONICA PRIMEI SĂPTĂMÎNI

După ce a debutat, la 16 septembrie, cu cele două discursuri rostite de ministrul afacerilor externe al Guatemalei, Fuentes Mohr, președintele sesiunii trecute, și de subsecretarul de stat al Liberiei, dna Angie Brooks, președintele actualei sesiuni, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a deschis, la 18 septembrie, dezbaterile de politică generală. Primul care a luat cuvîntul a fost, potrivit tradiției statornicite încă de la prima ediție a Adunării Generale a O.N.U., reprezentantul Braziliei, ministrul de externe José de Magalhaes Pinto. Lui i-a urmat discursul șefului de stat al țării gazdă, președintele S.U.A., Richard Nixon, care a abordat o gamă largă de aspecte ale vieții internaționale, oprindu-se îndeosebi la problemele pe care le ridică războiul din Vietnam și negocierile de la Paris, situația din Orientul Apropiat, limitarea cursei înarmărilor, poziția S.U.A. față de problemele actuale internaționale, atitudinea administrației americane față de proiectele de perspectivă care se află pe agenda de lucru a O.N.U.

În cuvîntarea pe care a rostit-o la 19 septembrie, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromîko, a reliefat politica de pace promovată de Uniunea Sovietică, apreciind totodată că O.N.U. trebuie să întreprindă foarte multe pentru a contribui la crearea condițiilor unei vieți pașnice a popoarelor. Guvernul sovietic — a arătat Gromîko — și-a exprimat deja atitudinea față de declarația guvernului S.U.A. legată de faptul că, în opinia acestuia, după perioada confruntărilor, în prezent începe era tratativelor. U.R.S.S., a subliniat el, se pronunță pentru tratative, pentru abordarea serioasă a problemelor, pentru eforturi reale în scopul soluționării problemelor internaționale care se află în fața U.R.S.S., în fața S.U.A., în fața tuturor statelor. A doua zi, ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice, Andrei Gromîko, a adresat o scrisoare secretarului general al O.N.U., U Thant, în numele delegațiilor R. S. S. Bieloruse, Republicii Populare Bulgaria, Republicii Socialiste Cehoslovace, Republicii Populare Mongole, Republicii Populare Polone, Republicii Socialiste România, R.S.S. Ucrainiene, Republicii Populare Ungare și Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, la cea de-a XXIV sesiune a Adunării Generale a O.N.U., în care cere înscrierea pe ordinea de zi a sesiunii, ca punct important și urgent, a problemei „încheierii unei convenții privind interzicerea proiectării, producerii și depozitării de arme chimice și bacteriologice (biologice) și distrugerea lor". Un proiect al acestei convenții a și fost elaborat de statele amintite pentru a fi dezbătut de delegațiile prezente la cea de-a XXIV-a sesiune a Adunării Generale. De asemenea, Andrei Gromîko a adresat lui U Thant o scrisoare în care cere, în numele guvernului U.R.S.S., să fie înscrisă pe ordinea de zi a actualei sesiuni problema „Întărirea securității internaționale" ca un punct important și urgent, guvernul sovietic propunînd spre dezbaterea sesiunii un proiect de „apel către toate statele lumii" privind întărirea securității internaționale. (Cele două probleme și proiecte au fost comunicate delegațiilor prezente în prealabil în sesiune, cu prilejul cuvîntării de vineri a ministrului afacerilor externe al U.R.S.S.).

În această primă săptămînă a dezbaterilor de politică generală au mai luat cuvîntul Kiichi Aichi, ministrul de externe al Japoniei, care a declarat că țara sa este gata să participe activ la sarcinile O.N.U. de menținere a păcii, Ghiorghios Tsistopoulos, subsecretar de stat pentru afacerile externe al Greciei, care a abordat, între altele, problema cipriotă, Ahti Karjalainen, ministrul de externe al Finlandei, care a acordat, în cuvîntarea sa, o atenție deosebită problemelor securității europene. Finlanda, a spus el, este interesată activ în crearea unui sistem de securitate care să cuprindă întreaga Europă. Guvernul finlandez a manifestat inițiativă în această direcție și s-a declarat gata să-și ofere teritoriul pentru desfășurarea consfătuirii în problemele securității europene. Ministrul afacerilor externe al Republicii Peru, Edgardo Mercado Jarrin, s-a ocupat în alocuțiunea sa, în special, de problemele economice ale Americii Latine. Torsten Nilsson, ministrul afacerilor externe al Suediei, și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu continuarea războiului din Vietnam.

La capitolul „propuneri" se înscrie și inițiativa secretarului general al O.N.U., U Thant, cuprinsă în introducerea la raportul său anual asupra activității O.N.U., de a se proclama un „deceniu al dezarmării", începînd din 1970, paralel cu deceniul Națiunilor Unite pentru dezvoltarea economică.

În cercurile diplomatice de la O.N.U. se apreciază că în decursul existenței sale, organizația și-a adus o contribuție de seamă în multe ocazii la slăbirea încordării internaționale și se consideră, în același timp, că, în activitatea sa de veghere asupra păcii și securității lumii, acest important for internațional poate și trebuie să aducă un aport mai substanțial, obiectiv spre care militează marea majoritate a membrilor organizației.

Ca în fiecare an, delegația română își aduce aportul său politico-diplomatic în cadrul organizației, animată de dorința de a contribui la dezvoltarea multilaterală a cooperării pașnice dintre toate statele, la reglementarea tuturor problemelor actuale ale vieții internaționale, la instaurarea unui climat de pace și securitate în întreaga lume. Întrevederile pe care ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, le-a avut și continuă să le aibă la New York cu reprezentanți ai celor mai diverse țări ale lumii, prezenți la actuala sesiune, se încadrează în această dorință de a contribui la conjugarea eforturilor comune în direcția îndeplinirii obiectivelor înscrise în Carta O.N.U. Pînă la intrarea revistei sub tipar, ministrul de externe român a avut convorbiri cu președintele actualei sesiuni, dna Angie Brooks, subsecretar de stat pentru afacerile externe al Liberiei, cu ministrul afacerilor externe al Africii Centrale, Maurice Gouandjia, cu ministrul de externe al U. R. S. S., Andrei Gromîko, cu secretarul de stat pentru afacerile externe al R.S.F. Iugoslavia, Mirko Tepavaț, cu ministrul de externe al Finlandei, Ahti Karjalainen, cu vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministrul afacerilor externe al Iordaniei, Abdel Moneim Rifai. De asemenea, cu prilejul vizitei președintelui S.U.A. la Națiunile Unite a avut loc o convorbire între președintele Richard Nixon și ministrul de externe al României, Corneliu Mănescu.

Acum cînd se impune, mai mult ca oricînd, găsirea unor soluții realiste pentru criza din Orientul Apropiat, la Organizația Națiunilor Unite se continuă consultările între diferite state și grupuri de țări care caută o soluție acceptabilă pentru toate părțile implicate : „Relansarea" concertării „celor patru" (U.R.S.S., Statele Unite, Franța și Marea Britanie) în problema Orientului Mijlociu a avut loc, la 20 septembrie, cu prilejul dineului oferit de secretarul general al O.N.U., U Thant, reprezentanților celor patru puteri, în apartamentul său — etajul 38 — de la sediul O.N.U. din New York. Comunicatul comun publicat după cele trei ore de discuții la sediul O.N.U. (i se spune deja „conferința de la etajul 38") apreciază că

Președintele Richard Nixon și ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, cu prilejul primirii la Casa Albă a tenismenilor români și americani participanți la finala Cupei Davis

situația din Orientul Mijlociu este „din ce în ce mai gravă și impune o soluționare urgentă". Miniștrii afacerilor externe ai celor patru țări, subliniind utilitatea continuării convorbirilor și contactelor, au reafirmat necesitatea punerii în aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967 ca și dreptul inalienabil al tuturor statelor din această zonă la independență și suveranitate națională. Majoritatea observatorilor politici privesc această reluare a convorbirilor „celor patru" în cadrul Organizației Națiunilor Unite ca pe un „progres în căutarea dificilă și periculoasă a formulelor de pace" într-un supraîncălzit conflict politico-militar (France Presse). „Reluarea concertării" a dat naștere și speculațiilor privind o eventuală relansare a misiunii Jarring, creată prin rezoluția din noiembrie 1967 și intrată în impas cîteva luni în urmă, după o serie de încercări de a ajunge la o soluționare a crizei din zonă.

Rabat

CONFERINȚA ISLAMICĂ

Propusă inițial de regele Hassan II al Marocului, hotărîtă la reuniunea din august de la Cairo a miniștrilor de externe din țările membre ale Ligii arabe și pregătită între 8 și 9 septembrie la Rabat de reprezentanți ai șapte națiuni musulmane, Conferința islamică la nivel înalt și-a deschis lucrările la 22 septembrie în capitala marocană.

Actuala reuniune islamică, cel mai vast colocviu ținut vreodată în istoria țărilor islamice (în aprilie a mai avut loc o conferință islamică de mai mică amploare, la Kuala Lumpur), regrupînd delegații din 25 de state ce reprezintă peste jumătate din totalul de 650 milioane de musulmani din Africa, Orientul Mijlociu și Asia, și-a propus inițial „să dezbată catastrofa survenită la moscheea Al Aksa (21 august) și problema orașului Ierusalim". Din cele 36 de țări invitate la conferință de către Comitetul de pregătire, numai 25 au răspuns invitației. Inițial, un număr de opt state — Camerun, Gambia, Ghana, Coasta de Fildes, Insulele Maldive, Nigeria, Sierra Leone și Tanzania — au refuzat să participe. Lor li s-au adăugat Siria, motivînd că nu întreține relații diplomatice cu Marocul, și Irakul, care a făcut cunoscut că va absenta de la lucrări deoarece organizatorii nu au fost în măsură să asigure, între altele, garanții că Organizația pentru Eliberarea Palestinei va putea să-și prezinte programul său în fața participanților. De asemenea India, cea de a treia putere islamică, a adresat un „protest energic" tuturor membrilor Comitetului de pregătire al Conferinței islamice la nivel înalt pentru neinvitarea sa la reuniune.

În cea de a doua și a treia zi a lucrărilor numărul delegațiilor participante a crescut la 27. Organizației pentru Eliberarea Palestinei permițîndu-i-se să participe ca observator la conferință, iar Indiei trimițîndu-i-se o invitație (Hotărîrile au fost luate în cursul reuniunii restrînse ce a precedat ședința plenară de marți).

Precedate de o întîlnire a miniștrilor afacerilor externe a statelor participante, lucrările Conferinței islamice la nivel înalt au fost deschise, în marea sală de festivități a Hotelului Hilton din Rabat, de către regele Hassan II al Marocului care a subliniat, în discursul inaugural, necesitatea „de a se uita neînțelegerile în această zi memorabilă", la această întîlnire a țărilor de religie musulmană.

Opt șefi de state (printre care șahul Iranului, șeful statului pakistanez, emirul Kuweitului, regele Arabiei Saudite, președintele Somaliei și președintele Mauritaniei), un vicepreședinte de guvern, trei prim-miniștri, un președinte de Adunare Națională și miniștri ai afacerilor externe din țările islamice au luat loc luni la masa în formă de potcoavă, a conferinței.

În ceea ce privește problemele înscrise pe ordinea de zi și sarcinile conferinței—agenția M.E.N. relata că delegațiile participante au exprimat opinii divergente. Două au fost tendințele ce s-au manifestat : în timp ce unele state și-au exprimat dorința ca dezbaterile să se limiteze la un cadru strict religios, altele au propus examinarea, în cadrul reuniunii, a situației în ansamblu din Orientul Apropiat și posibilitățile de soluționare a acesteia.

În acest răstimp, la moscheea Al Aksa, obiectul oficial al reuniunii de la Rabat, au fost reluate, după o lună de întrerupere, serviciile religioase și au început reparațiile sub atenta supraveghere și îndrumare a unui arhitect egiptean. Procesul australianului Michael Rohen, acuzat de a fi dat foc moscheii, va începe la 6 octombrie.

Rodica DUMITRESCU

SALUT CĂLDUROS ZIARULUI „SCÎNTEIA"

Cu 25 de ani în urmă, la 25 septembrie 1944, apărea pentru prima oară în condiții legale ziarul „Scînteia", organ al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. „Scînteia" care a apărut imediat după eliberarea țării continua glorioasa tradiție a „Scînteii" ilegale, în coloanele căreia au răsunat îndemnurile la lupta împotriva exploatării și asupririi, împotriva fascismului.

În „Scînteia" legală, chemările partidului la îndeplinirea sarcinilor politice și economice din perioada imediat următoare actului de la 23 August se îmbinau cu înfățișarea convingătoare și profund mobilizatoare a perspectivelor luminoase ale României socialiste. Perspective care, datorită programului marxist-leninist al Partidului Comunist Român, au devenit, an de an, realizări strălucite ale vieții noastre noi. Ziarul „Scînteia" a fost cronicarul militant al marilor prefaceri revoluționare din acești din urmă 25 de ani. Post de emisie principal al ideilor și preocupărilor pe care partidul le-a pus în centrul atenției întregii noastre prese, bucurîndu-se de o largă audiență și autoritate în masele de cititori, „Scînteia" a difuzat cu mare eficiență obiectivele principale ale eforturilor naționale în fiecare etapă a construcției socialiste. „Scînteia" a reflectat participarea entuziastă a maselor populare la realizarea politicii partidului, exprimarea în cele mai variate forme a legăturilor indestructibile dintre partid și popor.

Transformările structurale pe care le-a operat socialismul în România au putut fi urmărite zilnic în devenirea lor, în primul rînd prin mijlocirea ziarului „Scînteia", cel mai mare cotidian românesc. Zi de zi, putem urmări, și azi, în „Scînteia" inițiativele și eforturile redacției în strînsă legătură cu sarcinile trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului pentru perfecționarea continuă a vieții noastre economice și sociale, pentru înaintarea fermă pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Găsim zilnic în „Scînteia" ilustrarea vie a preocupărilor prin care ziarele noastre — urmînd indicația dată la cel de-al X-lea Congres al P.C.R. — se străduiesc să pătrundă tot mai adînc în miezul realităților, exercitînd cu energie sporită rolul lor de exponent al opiniei publice înaintate, de tribună a unor largi dezbateri creatoare, atît în generalizarea experienței avansate a construcției socialiste, cît și în dezvăluirea lipsurilor și neajunsurilor.

Paginile ziarului „Scînteia" reflectă principiile călăuzitoare ale politicii externe promovate de partid și guvern, poziția principială și constructivă a țării noastre în viața internațională, eforturile ei consecvente pentru consolidarea păcii și colaborării între popoare. „Scînteia" cultivă sentimentele de prietenie frățească cu celelalte țări socialiste — legăturile cu aceste țări fiind în centrul politicii externe a României — înfățișează activitatea neobosită a partidului nostru în mișcarea comunistă și muncitorească internațională, în realizarea unui larg front al luptei antiimperialiste. „Scînteia" prezintă, totodată, eforturile consecvente ale țării noastre pentru relații bune, de cooperare cu toate țările lumii, în spiritul coexistenței pașnice, contribuția activă a României la îmbunătățirea climatului internațional.

Pentru întreaga presă română, ziarul „Scînteia" reprezintă un exemplu însuflețitor de ziar comunist pătruns de adîncă și neabătută principialitate partinică în abordarea și dezbaterea problemelor complexe ale construcției socialiste, un model de înaltă exigență și nivel publicistic.

Cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de la ieșirea de sub tipar a primului număr legal al ziarului „Scînteia", colectivul revistei „Lumea" adresează redacției „Scînteii" felicitări călduroase și urări pentru noi și importante succese în misiunea nobilă, de mare răspundere, pe care partidul a încredințat-o presei noastre comuniste.

Corespondență din Paris de la Sergiu Verona

Prioritatea economicului și conferința de presă prezidențială

În zilele precedente, parizienii au mers considerabil mai mult pe jos, iar orașul a căpătat un aspect puțin obișnuit în urma grevei personalului de la metro și de la autobuze

Parisul fără metro. Șase zile pînă la începutul acestei săptămîni am fost martorii deplasărilor masive a milioane de parizieni, dimineața și după-amiază, spre locurile lor de muncă sau spre casă, parcurgînd distanțe uriașe, grăbiți, încercînd să facă uneori autostop chiar în plin Champs Elysées. Seara, în fața televizoarelor, întrebările lor primeau același răspuns : negocierile continuă. Luni, însă, orașul a căpătat altă imagine. S-au deschis grilajele la intrările de metro, au reapărut autobuzele, fluviul viu al populației pariziene și-a reluat ritmul normal. Greva transporturilor în comun pariziene a luat sfîrșit, problemele, însă, continuă să preocupe populația, sindicatele, partidele, guvernul.

Lucrul acesta este relevat de o multitudine de evenimente petrecute în ultimele săptămîni pe scena social-politică franceză. E vorba de măsurile economice ale guvernului, de declarația guvernamentală prezentată recentei sesiuni a Adunării Naționale (și, firește, de reacțiile pe care le-a stîrnit), de amplele mișcări revendicative, precum și de intervenția personală a președintelui Pompidou.

Conferința de presă prezidențială este, în ordine cronologică, **ultimul** eveniment și ea se află în centrul atenției cercurilor politice și a observatorilor. Ea s-a desfășurat luni, avînd, deci, avantajul de a se încadra într-o relativă acalmie socială, după reluarea normală a lucrului în principalele sectoare de transport. Cu toate acestea, nimeni nu contestă că președintele s-a adresat frontului social-economic într-o tactică de preîntîmpinare a unui nou val de tulburări. Aceasta este a doua conferință de presă de la investitura sa ca președinte și a avut pe ordinea de zi o singură temă — problemele economice și sociale. Din declarația preliminară pe care a făcut-o, ca și din cele 10 răspunsuri la întrebările puse de ziariști, reies cîteva idei principale care caracterizează orientările social-economice actuale ale guvernului francez.

În primul rînd, încă din declarația sa introductivă, președintele Pompidou a adresat tuturor categoriilor populației invitația de a sprijini politica de redresare : „Guvernul întreprinde, la ora actuală, un plan de redresare financiară imediată. De succesul sau de eșecul lui depinde viitorul fiecărui francez, după cum succesul sau eșecul său depind de concursul tuturor francezilor". Concluzie a acestei invitații — o punere în gardă împotriva unor noi mișcări greviste.

În al doilea rînd, președintele Pompidou a trasat un tablou destul de sever al actualei situații a economiei franceze ; la baza actualelor dificultăți stau, după opinia sa, „cauze accidentale, precum și cauze mai profunde și permanente". Planul guvernamental de redresare implică, a arătat președintele, un regim strict de economii, ca o etapă necesară pentru dobîndirea capacității de competitivitate internațională pe care Franța trebuie s-o aibă. El a insistat, de pildă, asupra problemei comerțului exterior și a poziției relativ nefavorabile a exportului (citînd faptul că Franța exportă, în prezent, 12 la sută din produsul național brut, în comparație cu 30 la sută pentru Germania occidentală) : „Trebuie, deci, să continuăm pe această cale, care este cea a dezvoltării schimburilor noastre exterioare, în consecință să fim înarmați pentru a înfrunta concurența internațională, concurență din ce în ce mai dură".

În al treilea rînd, dar nu și ca importanță, Pompidou a accentuat ideea, prezentată cu cîteva zile în urmă de premierul Chaban Delmas, asupra modernizării industriei franceze. Dezvoltarea și modernizarea industriei, ca fenomen național sînt concepute de către cercurile conducătoare franceze drept o bază pentru creșterea competitivității întregii economii și pentru consolidarea acesteia. Răspunzînd unei întrebări, președintele Pompidou a afirmat că Franța se află, în prezent, în condiții de subdezvoltare industrială. „În cinci sau zece ani, Franța trebuie să parvină realmente la o adevărată putere economică. Va trebui, deci, să facem un efort mare și un efort răbdător". Este, de altfel, de reținut în această ordine de idei, faptul că guvernul Chaban Delmas a propus Adunării Naționale o serie de măsuri pentru dezvoltarea industrială și, printre acestea — crearea Institutului de dezvoltare industrială, precum și numeroase alte acțiuni.

Cine, pentru ce ? Discursul președintelui Pompidou n-a putut eluda unele dintre problemele care se pun cu tot mai multă acuitate în ultima vreme în viața social-economică franceză. Care sînt resursele de pe urma cărora se speră acțiunea de redresare a economiei franceze ? S-a vorbit despre o reducere a acelui „efort de prestigiu", respectiv a cheltuielilor militare, care urmează să reprezinte, în 1970, 4 la sută din produsul național brut, în comparație cu 5,9 la sută în 1960. Se pare, însă, că nu aici va cădea accentul principal, ci în acțiunea de autoeconomie care se cere maselor de oameni ai muncii. Iar în acest domeniu, există obiecțiuni. Într-o primă declarație, Jacques Duclos se întreba de ce milioanele de francezi trebuie să răspundă la un asemenea apel, în timp ce consumul scade și se asistă inevitabil la reducerea producției. „Din expunerea domnului Pompidou, a declarat Duclos, oamenii muncii nu vor putea să nu înțeleagă necesitatea de a se uni pentru a-și apăra interesele vitale împotriva rapacității monopolurilor capitaliste..." Partidul socialist consideră că declarațiile prezidențiale sînt, dincolo de „un verbalism novator", expresia unui imobilism în ceea ce privește obiectivele. Centralele sindicale exprimă critici asemănătoare și cer, în general, continuarea negocierilor pentru satisfacerea revendicărilor oamenilor muncii. Astfel, Confederația Generală a Muncii (C.G.T.), semnalînd „tăcerea totală" a președintelui cu privire la aceste revendicări, arată că ele „trebuie să fie negociate la toate nivelurile". Confederația Franceză Democratică a Muncii (C.F.D.T.), referindu-se la apelul lansat de președinte în favoarea economiilor, invită guvernul „să dea el însuși exemplul înțelepciunii nelăsînd în suferință problemele ridicate de oamenii muncii, ci pornind în timp util negocierile necesare : nu depinde de oamenii muncii, dar, în primul rînd, de puterile publice și de patronat, ca tensiunile sociale să-și găsească rezolvare..." Centrala sindicală Force Ouvrière subliniază, de asemenea, că „orice măsuri în vederea redresării situației vor trebui să fie larg discutate înainte de luarea oricăror hotărîri".

Într-adevăr, negocierile guvernului cu sindicatele nu pot fi considerate ca încheiate. În ziua chiar în care Georges Pompidou își rostea declarația sa, primul ministru a primit pe reprezentanții principalelor centrale sindicale, presa subliniind că între cererile acestora și pozițiile guvernului există substanțiale deosebiri.

Există unele rezerve chiar în majoritatea guvernamentală, notîndu-se perceptibile divergențe între aripa reprezentată de fostul premier Couve de Murville și actualele foruri responsabile. Deocamdată, tot ce se poate afirma este prezența, față în față, pe fundalul unor dificultăți economice, a unei tentative guvernamentale de redresare economică și a reacțiilor contradictorii pe care le suscită.

Paris, 23 septembrie

reflector

LEGE CUBANEZĂ ÎMPOTRIVA DETURNĂRII NAVELOR

Guvernul Cubei a adoptat o lege cu privire la devierea de nave aeriene sau maritime. Devierea cu forța a navelor aeriene și maritime de la ruta lor normală, se spune în textul legii publicat de ziarul „Gramma", pune în pericol viața unor persoane nevinovate, încalcă legislația națională și internațională privind trecerea frontierei, implică pericolul răspîndirii de epidemii care pot afecta sănătatea cubanezilor și bogățiile lor naturale. Dacă în unele cazuri devierea a fost săvîrșită de persoane în stare de pericol pentru activitatea lor politică, în alte cazuri avioanele au fost deturnate de delicvenți de drept comun, indivizi vicioși și dezechilibrați mintal, persoane inadaptabile, amatoare de a-și schimba țara de reședință din motive strict personale, departe de considerente de ordin revoluționar. Guvernul Cubei consideră că soluționarea acestei probleme este posibilă numai prin hotărîri suverane ale statului și prin adoptarea unor măsuri reciproce care să protejeze și poporul cuban de orice fel de violare a legislației în vigoare.

Cuba, se arată în textul legii, a înapoiat, în timpul cel mai scurt, navele aeriene la locul lor de destinație și a permis pasagerilor să-și continue călătoria cît mai repede posibil și cu maximum de garanții. Guvernul cubanez consideră necesar să se adopte măsuri care să ducă la încetarea climatului de nesiguranță creat în navigația aeriană și maritimă prin devierea cu forța a navelor și să aplice aceste măsuri în funcție de atitudinea pe care o vor lua alte state pe bază de egalitate și reciprocitate.

În baza acestei legi, autorii unor asemenea acte vor putea fi extrădați către statul afectat în cazul în care statul respectiv îi reclamă și numai pe bază de strictă egalitate și reciprocitate între statele care vor cădea de acord cu Cuba în aplicarea unor măsuri similare în cazuri similare. Potrivit acestei legi, statul cuban își rezervă dreptul de a acorda azil politic acelor persoane care, din motive politice, sînt silite să recurgă la această cale extremă pentru a evita un real pericol de moarte sau de gravă represiune.

DUȘMANUL COASTEI DE AZUR

În fiecare vară, pe Coasta de Azur se produc mari incendii, care amenință să-i distrugă vegetația. Fenomenul a început să ia proporții alarmante și datorită faptului că nu s-a găsit încă un mijloc de apărare împotriva acestor incendii provocate de regulă prin auto-aprindere. S-a ajuns la concluzia că vinovatul principal este pinul maritim, o pradă ușoară pentru foc. Deoarece zona e foarte uscată vara și e bîntuită de vînturi puternice, se pune problema schimbării radicale a tipului de vegetație prin înlocuirea pinilor maritimi cu alte plante.

De la trimisul nostru la Bonn, Radu Pascal

Campania electorală la apogeu

În localitatea minieră Reinscheid, 2 000 de persoane au demonstrat, la chemarea sindicatelor, împotriva războiului și a fascismului

În această toamnă, neobișnuit de frumoasă pentru meleagurile îndeobște austere, în acest sezon, ale R. F. a Germaniei, animația electorală a introdus, în atmosfera publică, un element nou, poate insolit. Pieţele publice au devenit forumuri de aprinsă dezbatere politică, în care diverși tribuni, profesioniști sau de circumstanță, exaltă virtuțile unuia sau altuia dintre partide, în intenția de a cîștiga simpatia alegătorilor și, nu rareori, sînt nevoiți să înfrunte atacurile — spontane sau abil pregătite — ale adversarilor politici. S-ar părea că, pentru Republica Federală, fenomenul expansiunii campaniei electorale în piața publică este nou sau, în orice caz, niciodată nu s-a manifestat cu atîta zgomotoasă elocvență.

Americanizarea destul de accentuată a campaniei electorale reprezintă un alt aspect destul de nou — spun cei care au asistat la precedentele alegeri parlamentare. Imitație, explică unii, tentație — sînt de părere alții, gîndindu-se, mai cu seamă, la modernizarea tehnicii de captare a bunăvoinței alegătorilor, adaptarea la rigorile politice a spiritului de reclamă occidental, după modelul oferit de practica americană. Kiessinger sau Brandt apar în fața mulțimii pe melodii de jaz, cu zelul ritmat de robuste orchestre de suflători ; automobile, pavoazate cu pancarte multicolore, se opresc în plină stradă, din ele coboară cu grație sportivă tinere fete care răspîndesc manifeste electorale ; ești îndemnat să-ți aprinzi țigarea cu chibrituri introduse în cutii cu figura deputatului de circumscripție; la „mica publicitate" poți afla că domnul X răspunde la telefonul cutare și este dispus să primească acasă, între anume ore, pe oricine dorește să știe de ce va vota pentru unul sau altul dintre partide.

Efervescența electorală, dincolo de imaginea colorată, nu este lipsită, însă, de tensiuni politice profunde, angajînd din plin energiile principalelor partide din R. F. a Germaniei. După trei ani de alianță, cele două mari formațiuni politice — creștin-democrată și social-democrată — sînt nevoite să se înfrunte în fața urnelor. Și pare să nu fi fost prea dificil să regăsească vechile antagonisme. Ceea ce, cu numai cîteva luni în urmă, s-ar fi numit temporară disensiune în cabinet, astăzi ia amploarea unei dispute publice. Partenerii de ieri își revendică astăzi, cu pătimașă adversitate, succesele coaliției, în timp ce eșecurile ei sînt transformate în arme electorale de reciprocă utilitate.

Șansele celor două partide sînt considerate acum, cu numai cîteva zile înaintea alegerilor, egale. Și e, într-adevăr, pentru prima oară în istoria R.F.G. cînd rezultatul scrutinului este cu totul imprevizibil. Cert este că niciodată social-democrației n-au fost atît de aproape de victorie, iar liderul lor, Willy Brandt, la numai cîțiva pași de palatul Schaumburg, sediul cancelariei federale. În mare măsură, această situație se datorează orientărilor de politică externă ale P.S.D. În mod foarte stăruitor, și chiar prin glasul autorizat al lui Willy Brandt, social-democrației își afirmă dorința de a demonstra că războiul nu este o inevitabilă componentă a politicii vest-germane. Ei își proclamă convingerea că este imperios necesară excluderea războiului ca metodă politică, hotărîrea de a urmări prin toate mijloacele lichidarea surselor de tensiune internațională și instaurarea unui climat de colaborare. „Am fi gata, a declarat Willy Brandt, ca, împreună cu toate statele care doresc, să facem schimb de declarații, sancționate din punct de vedere juridic de dreptul internațional, pentru renunțarea la război ca mijloc al politicii". P.S.D. se pronunță, de asemenea, împotriva producerii sau achiziționării de către Germania occidentală a armelor atomice, pentru ratificarea Tratatului de neproliferare a armelor nucleare,

ca și alte măsuri de dezarmare. Asemenea orientări corespund în mod indubitabil tendințelor profunde ale opiniei publice și sînt în contradicție cu linia conservatoare creștin-democrată. Stimulați de gravitatea situației, creștin-democrații își îndeamnă alegătorii să le acorde majoritate absolută. Social-democrații lasă, în schimb, să se înțeleagă că, împreună cu micul partid liber-democrat, ar putea forma un nou guvern. Eventualitatea unei asemenea alianțe este întărită de experiența alegerilor pentru președinția republicii, cînd social-democratul Gustav Heinemann a putut fi numit în cea mai înaltă funcție din stat, avînd și sprijinul liberalilor. Pentru viața politică vest-germană, schimbarea ar fi, de data aceasta, și mai profundă : aceasta ar însemna încheierea unei epoci de supremație politică a creștin-democraților, indicînd, totodată, o mai pronunțată orientare a corpului electoral spre stînga.

Nu sînt cu totul excluse nici celelalte posibilități : reeditarea clasicei alianțe dintre creștin-democrați și liberali, sau continuarea „marii coaliții". În cazul primei ipoteze, este greu de spus dacă prioritară va fi totuși îndelunga experiență de colaborare a liber-democraților cu U.C.D.—U.C.S., sau mai noile simpatii ale acestora pentru social-democrați.

În materie de politică externă, coincidențele și similitudinile dintre pozițiile P.S.D. și P.L.D. au devenit de notorietate publică. Ideea „recunoașterii realității" este împărtășită și de unii și de alții. În anume sens, s-ar putea spune că liberalii au mers chiar mai departe decît socialiștii, introducînd în platforma lor electorală în afara recunoașterii, în sensul respectării, liniei Oder-Neisse (opțiunea P.S.D. la congresul de la Nürnberg) cererea de a se abandona „doctrina Hallstein" și pretenția de unic reprezentant al poporului german, necesitatea recunoașterii de facto a R.D.G., precum și a normalizării relațiilor cu R.D.G. „Pentru P.L.D. — adaugă liberalii — Europa nu este reprezentată numai de Piața comună. Partidul nostru se pronunță pentru întreaga Europă. Pentru depășirea pactelor militare, P.L.D. a propus negocieri privind realizarea unui sistem de securitate europeană, cu participarea S.U.A. și U.R.S.S."

Pe plan intern, se mențin însă divergențe destul de serioase între cele două partide pasibile de colaborare. Una dintre acestea, mult discutata problemă a extinderii sistemului de cogestiune, adică a participării muncitorilor, prin intermediul sindicatelor, la luarea deciziilor în întreprinderi, i-a plasat de mult pe liberali, dată fiind linia lor moderat-conservatoare, de partea creștin-democraților. Rămîne astfel de văzut dacă, în lumina rezultatelor electorale, vor cîntări mai mult afinitățile de politică externă cu P.S.D., sau cele de politică internă cu U.C.D.—U.C.S.

Deocamdată, se vorbește, totuși, mai mult despre eventualitatea unui nou ministru de externe în persoana actualului lider liber-democrat Walter Scheel (desigur, într-o coaliție P.S.D.-P.L.D. condusă de un cancelar Willy Brandt).

Oricum, în R.F.G. par mai greu de conciliat divergențele de politică externă, decît cele pe teme interne. Un exemplu de dată recentă îl constituie situația creată în țară de declanșarea marilor greve din industria siderurgică și carboniferă, care au surprins nu numai guvernul, dar și sindicatele. În ciuda adversității electorale și cu toată aprecierea diversă a fenomenului, miniștrii creștin-democrați și social-democrați au decis să colaboreze la „aplanarea" acestor probleme acute, considerate deloc oportune în preajma alegerilor.

Eventualitatea reluării „marii coaliții" este îndepărtată de toate partidele. Totuși, nimeni nu poate afirma cu precizie dacă aceasta se datorește, în primul rînd, strategiei electorale sau ivirii unor divergențe imposibil de remediat. Aversiunea liberalilor față de „marea coaliție" este ușor de explicat prin legitima dorință de a reintra în guvern. Între U.C.D.—U.C.S. și P.S.D. un prim motiv de profundă neînțelegere l-a constituit chestiunea revalorizării mărcii, căreia partidul lui Kiesinger i-a opus un veto categoric, pentru a nu mai vorbi de distanța din ce în ce mai mare dintre opțiunile de politică externă promovate de Brandt și cele ale creștin-democraților, care acum, în preajma alegerilor, preferă o mai netă retranșare pe vechile poziții de dinaintea formării „marii coaliții". Sînt simptomatice, în acest sens, discursul ținut zilele trecute de Kiesinger la Köln, orașul lui Adenauer, și calda apreciere pe care a făcut-o cu acest prilej politicii duse de răposatul cancelar.

Un bilanț al contradicțiilor dintre cele două partide și personalitățile pe care le reprezintă face din ce în ce mai improbabilă continuarea „marii coaliții". Un indiciu recent îl oferă în acest sens o declarație de dezavuare a reacției guvernamentale venind tocmai din partea social-democratului Herbert Wehner, ideolog pînă acum nedezmințit al „marii coaliții". Unii comentatori sînt de părere că doar un impas numeric care să facă impracticabilă vreo alianță a liberalilor cu unul dintre cele două partide ar putea duce forțat la continuarea „marii coaliții".

În complexul de necunoscute ale acestor alegeri, mai rămîne însă una cu totul îngrijorătoare. Este vorba de formația de orientare neonazistă condusă de Adolf von Thadden (P.N.D.). Este evidentă ostilitatea pe care opinia publică vest-germană o manifestă față de această formație de extremă dreaptă, a cărei demagogie nu reușește să ascundă irațională primejdioasă a unor elemente care n-au tras concluziile ce se impuneau după înfrîngerea suferită de nazism. Este clar că marea majoritate a electoratului e conștientă de caracterul dăunător, nefast, în viața politică a țării, al acestei grupări. De asemenea, am putut înregistra în rîndurile corespondenților de presă străini reflexul preocupărilor pe care prezența P.N.D. le inspiră opiniei publice din propriile lor țări. Împotriva perspectivei, cu puternice ecouri negative în țară și în străinătate, ca această grupare extremă de primejdioasă să intre în parlament, se pronunță toate cele trei partide din Bundestag, iar în afara lui, toate forțele de stînga și, în primul rînd, Partidul Comunist German, care au organizat diferite demonstrații de denunțare a caracterului periculos al acestei formații politice. În țară s-a creat, astfel, un puternic curent de opinie în favoarea interzicerii partidului lui von Thadden. Mari manifestații de exprimare a aversiunii publice față de această mișcare au avut loc în diferite orașe ale R.F.G. Un amănunt ilustrativ : cu greu se poate vedea un afiș electoral al P.N.D. rămas intact.

Desfășurată pe fundalul unor probleme social-politice acute, campania electorală confirmă că o serie de chestiuni își așteaptă răspunsul, de la problemele economice, controversate chiar și în condițiile evoluției favorabile a economiei, la cele sociale — puse în lumină de recentele acțiuni greviste — și la acelea ale tineretului, atît de prezent în dezbaterea politică. În această dezbatere, un aspect politic nou, specific actualei campanii electorale, îl constituie manifestarea activă a Partidului Comunist German, care participă la alegeri în cadrul alianței pentru democrație și progres, însumînd o serie de forțe de stînga a căror influență este în continuă creștere în contextul vieții politice vest-germane. Consecventele luări de poziție ale Partidului comunist în sprijinul cauzei destinderii și păcii pe plan internațional, în sensul echității sociale și dezvoltării democratice pe plan intern, sînt urmărite cu interes deosebit atît de opinia publică largă cît și de observatorii politici (poziția P.C.G. în problemele interne și externe ale R.F.G. este amplu prezentată de președintele partidului, Kurt Bachmann, în cadrul unui interviu pe care-l reproducem la rubrica „Puncte de vedere", pag. 27-n.r.).

Alături de P.C.G., alte grupări ale stîngii, chiar dacă în ceea ce privește orientarea nu se poate vorbi de existența unei platforme comune, dezvoltă astăzi în R.F.G. cu succes — iar campania electorală i-a stimulat activitatea — o neobișnuit de amplă mișcare extra-parlamentară de stînga, ai cărei adepți exercită, am putea spune, un cert și sever control critic, îndreptat cu reală consecvență împotriva rigorilor politice și sociale conservatoare. În perspectiva alegerilor federale, este de presupus că aceste forțe politice vor cîntări mai mult decît se putea bănui în urmă cu numai cîțiva ani.

Bonn, 23 septembrie

Agenda externă la apropiata reuniune laburistă

Articol scris pentru „Lumea" de Frank Allaun
membru laburist
al Camerei Comunelor

Datorită celor două mari sindicate britanice — Sindicatul muncitorilor din transporturi și al muncitorilor necalificați, cu un efectiv de 1 500 000 membri, și Sindicatul muncitorilor din construcția de mașini, cu un efectiv de 1 250 000 de membri — este practic sigur că problemelor externe și inițiativelor pașnice li se va acorda locul cuvenit la conferința de anul acesta a partidului laburist, care se deschide la 29 septembrie în stațiunea de litoral Brighton. Acest lucru a fost confirmat după publicarea versiunii definitive a ordinii de zi, la începutul lunii septembrie. Aceste două sindicate mari și influente au prezentat o rezoluție care cere „noi reduceri ale cheltuielilor militare în străinătate, controlul strict asupra investițiilor particulare din străinătate și controluri selective asupra importurilor".

Este semnificativ că, în cursul acestei luni, Congresul sindicatelor a adoptat o rezoluție pe aceste baze, rezoluție care, exprimînd îngrijorare în legătură cu persistența procesului de deflație și cu valul de șomaj care rezultă din aceasta, cerea, totodată, reduceri ale efectivelor militare britanice din Germania occidentală. Hugh Scanlon, președintele Sindicatului muncitorilor din industria constructoare de mașini, prezentînd această rezoluție, a subliniat că Marea Britanie a cheltuit în scopuri militare 6 la sută din venitul său național, în comparație cu cifrele mult mai scăzute din alte țări ale Europei occidentale și cu alocațiile de numai 1 la sută ale Japoniei.

Am sondat recent intențiile alegătorilor tineri, întrucît, începînd de anul viitor, dreptul de vot va fi acordat de la vîrsta de 18 ani în loc de 21 de ani, ca pînă acum. Cu toții s-au pronunțat pentru o reducere a impozitului pe venit. Acest lucru poate fi realizat nu prin reducerea procentului standard al impozitului — care i-ar ajuta pe săraci mai puțin decît pe bogați — ci prin mărirea alocațiilor personale, sporind prin aceasta numărul celor care plătesc impozite reduse sau care nu plătesc nici un fel de impozite. Ei m-au întrebat dacă sînt dispus să sprijin o asemenea reducere. Desigur, răspunsul este că ea poate fi realizată prin reducerea masivă a cheltuielilor pentru înarmare ; este singurul domeniu în care guvernul poate opera reduceri fără a aduce prejudicii oamenilor muncii.

Pe ordinea de zi preliminară a conferinței nu figura decît o singură rezoluție referitoare la Piața comună. Ea constituia inițiativa uneia din organizațiile locale ale partidului laburist din orașul meu natal, Manchester, și sublinia primejdiile aderării Angliei la C.E.E. Ar fi o mare încurajare pentru adversarii adeziunii la Comunitatea Economică Europeană să constate că marile sindicate, ca cel al muncitorilor din transporturi condus de Jack Jones, adoptă o linie similară, întocmai ca și Sindicatul proiectanților, Sindicatul lucrătorilor din domeniul științei și altele.

Miting în sprijinul revendicărilor lor, organizat de salariații londonezi de la mijloacele de transport în comun

Adversarii adeziunii Angliei la C.E.E. argumentează că aceasta :

— ar spori cu aproximativ 25 de șilingi săptămînal cheltuielile pentru alimente ale unei familii mijlocii ;

— ar spori cu 600 milioane de lire sterline anual deficitul balanței de plăți a Marii Britanii ;

— ar da o lovitură economiei celorlalți membri ai Commonwealthului ;

— ar zădărnici intenția guvernului britanic de a adopta o politică independentă în planificarea economică și în treburile externe ;

— ar duce nu la o Europă unită, ci la o Europă divizată printr-o linie longitudinală care ar trece prin mijlocul ei ;

— ar dubla cu o structură economică pactul militar occidental, contribuind în felul acesta la prezervarea grupărilor militare.

Cu aceasta ajung la cea de-a treia mare problemă de politică externă care ocupă un loc de frunte pe ordinea de zi definitivă. O serie de organizații locale ale partidului laburist cer, printr-o rezoluție, guvernului „să ia inițiativa unei reduceri reciproce de trupe și armament ale N.A.T.O. și Tratatului de la Varșovia ; de asemenea, să insiste pentru ținerea imediată a unei conferințe Est-Vest în vederea examinării, fără condiții prealabile și în deplină libertate, a tuturor problemelor implicate în încheierea unui tratat de securitate europeană".

„Trebuie să pui suflet" — era refrenul unei comedii muzicale americane de succes ; pare-se că este totodată și tema publicității preliminare a partidului laburist pentru alegerile generale din anul viitor. Refrenul a stîrnit amuzament în unele cercuri ; dar este fără îndoială adevărat că pentru membrii partidului laburist, bărbați și femei, un partid care nu dă satisfacție convingerilor morale nu înseamnă nimic. Iar în acest domeniu pacea este problema cea mai importantă dintre toate.

Mii și mii de membri ai partidului laburist sînt profund recunoscători acelor militanți din sindicate care s-au pronunțat cu consecvență pentru pace. Partidul laburist britanic se bizuie pe sindicate. Datorită unor circumstanțe fericite, există astăzi la conducerea a aproximativ o duzină dintre sindicatelecheie ale țării, oameni care sînt totodată militanți ferm angajați față de o politică progresistă pe plan intern și de pace în întreaga lume.

Ei încep de pe acum să exercite o influență profundă asupra partidului laburist. Este motivul pentru care, departe de a fi pesimist în legătură cu partidul laburist britanic — așa cum au fost mulți în ultimul timp — sînt optimist în ceea ce privește evoluția sa viitoare.

Londra, septembrie

interviul nostru

Jacques RABEMANANJARA

ministrul afacerilor externe al Republicii Malgașe

„Atenția principală: efortul național"

Între 17 și 21 septembrie, la invitația guvernului Republicii Socialiste România ne-a vizitat țara Jacques Rabemananjara, ministrul afacerilor externe al Republicii Malgașe. Personalitate marcantă a vieții politice malgașe, J. Rabemananjara, în vîrstă de 56 de ani, a jucat un rol de seamă în lupta pentru eliberarea țării sale și apoi, după 1960 — anul proclamării Madagascarului ca stat independent — a deținut fără întrerupere funcții de prim plan în guvernul țării. După ce, în 1946, este ales deputat în Adunarea Națională franceză, se întoarce în Madagascar și aderă la Mișcarea Democrată a Revoluției Malgașe, al cărui secretar general devine curînd. În martie 1947, ca urmare a participării sale la mișcarea de eliberare națională, Rabemananjara este deținut timp de zece ani în închisori franceze. Se întoarce în țară abia în vara lui 1960, după proclamarea independenței Madagascarului, fiind cooptat în același an membru al guvernului. Din această perioadă, va ocupa succesiv funcțiile de ministru al agriculturii (1960—1965), ministru de stat însărcinat cu agricultura și emanciparea rurală (1965—1967), iar din august 1967 i se va încredința portofoliul afacerilor externe.

În cadrul interviului pe care a avut amabilitatea să ni-l acorde la încheierea vizitei sale în țara noastră, Jacques Rabemananjara a apreciat de la bun început perspectivele favorabile ale legăturilor dintre Republica Malgașă și România, subliniind că actuala vizită a contribuit la o mai temeinică cunoaștere a posibilităților și mijloacelor de extindere a relațiilor dintre cele două țări.

— Între popoarele malgaș și român — a *spus d-sa* — există anumite afinități de ordin spiritual. Așa cum dv. sînteți latinii Europei de est, noi, malgașii, ne considerăm latinii Oceanului Indian. De aceea, ne simțim atrași de romani. Vizita mea în România a fost, însă, determinată de rațiuni economice, căci am venit în țara dv. pentru a explora posibilitățile de colaborare și cooperare existente între România și Madagascar. Cu țara dv. întreținem deja relații comerciale pozitive, pe care sperăm să le lărgim dar, înainte de toate, noi credem că putem folosi experiența și metodele utilizate de România pe calea dezvoltării ei multilaterale. Sinteza grăitoare a progreselor substanțiale înregistrate de poporul român în toate domeniile de activitate — Expoziția Realizărilor Economiei Naționale — ca și seria de obiective industriale vizitate ne-au întărit convingerea în acest sens.

Subliniind însemnătatea relațiilor bilaterale și a cooperării între țări cu regimuri sociale diferite în stabilirea unui climat de pace și securitate internațională, dl Rabemananjara a declarat :

— Paralel cu participarea la O.N.U., O.U.A. și O.C.A.M., Republica Malgașă întreține relații bilaterale cu numeroase țări, ca, de pildă, Franța, R.F.G., Italia, S.U.A., ca și cu țări socialiste. Procedăm astfel din rațiuni deseori sentimentale și culturale dar, în principal, din interese economice. Pentru noi, lărgirea și diversificarea piețelor constituie o problemă majoră, care, cu timpul, ne va ușura cucerirea independenței economice. În stabilirea și extinderea relațiilor externe, noi acordăm o însemnătate deosebită respectării suveranității și independenței fiecărui stat, indiferent de mărimea lui.

L-am rugat în continuare pe oaspete să ne vorbească despre direcțiile principale spre care se orientează eforturile Republicii Malgașe în contextul african :

— În stabilirea poziției sale față de problemele continentului, țara noastră se ghidează după rezoluțiile și hotărîrile Organizației Unității Africane, deoarece sîntem membru al acesteia. Ne-am exprimat opoziția față de secesiunea Biafrei, cerînd încetarea ostilităților și începerea negocierilor între cele două părți, urmînd ca acestea să stabilească viitorul statut al regiunii federale. Am condamnat din totdeauna apartheidul, am condamnat, de asemenea, atitudinea guvernului Ian Smith și apreciem că în rezolvarea acestei probleme un rol hotărîtor revine fostei puteri coloniale — Marea Britanie. În ce privește problema Orientului Mijlociu, ne-am afirmat, de la început, acordul față de rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, considerînd-o drept bază rațională de soluționare a conflictului. Nu putem accepta principiul cuceririlor teritoriale prin forță, fiind în același timp de părere că, fiecare stat din zona Orientului Mijlociu, are dreptul să trăiască liber în interiorul unor frontiere sigure și garantate.

— Discuția atinge, în continuare ,unele aspecte ale eforturilor depuse de Republica Malgașă în dezvoltarea sa economică :

— După cucerirea independenței, țara noastră și-a concentrat întreaga energie pentru valorificarea resurselor sale naturale și pentru aceasta am elaborat un plan de cinci ani care a expirat anul trecut, urmat de un al doilea plan, axat în principal pe dezvoltarea industriei, în strînsă legătură cu agricultura. Fiind o țară cu o economie agrară, ne concentrăm atenția spre dezvoltarea acelor ramuri industriale care să prelucreze materiile prime agricole. În prezent, este în plină desfășurare programul „marilor operațiuni", care va permite țării noastre să atingă stadiul autodezvoltării și care preconizează investiții intensive în cîteva sectoare privilegiate, cum ar fi cultivarea și prelucrarea orezului. Cînd am preluat ministerul agriculturii, țara mea importa anual între 50 000 și 200 000 de tone de orez. Astăzi, am ajuns să exportăm cam 100 000 de tone.

Pentru realizarea obiectivelor noastre economice este necesară mobilizarea tuturor resurselor, inclusiv a ajutorului extern, dar atenția principală este îndreptată spre efortul național căci, după cum spune un proverb, „ajută-te singur și cerul te va ajuta". Astfel, din investițiile primului plan cincinal de 180 miliarde de franci, doar 70 de miliarde au fost reprezentate de investițiile străine, restul fiind asigurat de capitalul intern privat și de stat.

Am solicitat ministrului afacerilor externe al Republicii Malgașe să abordeze și problema dezvoltării unei culturi naționale în contextul operei generale de emancipare a tinerei republici. Licențiat în litere al Universității Sorbona, Jacques Rabemananjara este cunoscut ca unul din cei mai mari poeți ai Africii contemporane. El a fost în perioada anilor '30, alături de Aimé Césaire și Leopold Sédar Senghor, unul din principalii promotori ai „negritudinii".

— Evoluția normală politică și culturală a națiunii malgașe a fost dureros stopată de dominația colonială. Dar, o dată cu recucerirea independenței, am încercat să regăsim și să dezvoltăm propriile noastre valori. Căci desăvîrșirea independenței politice nu poate fi realizată fără o propășire culturală adecvată. Bilanțul în acest domeniu ne dă motive de satisfacție. Formarea de cadre naționale ne-a permis să reducem numărul cadrelor asistenței tehnice franceze ; numărul școlilor primare — în care se predă limba malgașă — a crescut cu 130 la sută, iar cel al liceelor cu 25 la sută. Dorința de a învăța este atît de vie la noi încît se întîmplă adesea ca țăranii să-și construiască în satele lor, cu propriile mijloace, clădiri pentru școli.

Rodica GEORGESCU

FRANCOIS PERROUX

directorul Institutului de știință economică aplicată din Paris,
profesor la Collège de France

Colocviile economiștilor români și francezi

„Pentru om, fiecare dimineață este o primă zi a creației". În cuvîntul introductiv la cartea lui Francois Perroux „Tehnicile cantitative în planificare", apărută recent în limba română — profesorul Costin Murgescu sugerează drept „motto", pentru întreaga viață și operă a renumitului profesor francez, alegerea acestui aforism cu care însuși François Perroux încheia mai de mult prefața uneia din cărțile sale. Într-adevăr, aceste cîteva cuvinte reușesc să surprindă, în mod sugestiv, caracterul definitoriu — o muncă neobosită și pasionată dedicată activității științifice — al vieții și creației lui François Perroux : savant de larg prestigiu internațional, prezență prodigioasă în domeniul cercetării economice pe plan mondial, director al „Institutului de știință economică aplicată" din Paris, profesor la Collège de France, membru în numeroase organizații științifice cu caracter național și internațional, posesor a nenumărate premii internaționale pentru lucrările publicate, participant activ în misiuni de studiu întreprinse în diferite țări, inițiator de colocvii și dezbateri științifice pe problemele cele mai actuale ale teoriei și practicii economice. Stau mărturii pentru activitatea laborioasă și reputația internațională a profesorului Perroux cele peste 400 volume de studii publicate pînă acum, sutele de conferințe, prelegeri și comunicări făcute în cariera sa universitară de peste patru decenii, cele 16 titluri de doctor sau profesor honoris causa ce i-au fost conferite de universități din 16 țări, cooptarea domniei-sale ca membru al academiilor din diferite țări ale Europei, Americii, Asiei, Africii.

Profesorul Perroux nu împărtășește concepția generală marxistă dar îi recunoaște cu franchețe semnificația construcției ei teoretice și practice, o face cunoscută și se referă în multe rînduri la ea. De asemenea, François Perroux afirmă o puternică dorință de cunoaștere a mecanismului economic socialist în toate laturile sale. În studiile și lucrările sale sînt relevate manifest recunoașterea industrializării socialiste și rezultatelor ei, capacitățile de creștere pe care economia socialistă le declanșează. Opera sa consacră evidențierea interdependenței între fenomenele sociale și cele economice, indivizibilitatea lor. Ea este debarasată de utilitarism (de altfel cu tărie combătut), economicul fiind privit în legătură cu tendințele și aspirațiile ființei umane de perfecționare, de desăvîrșire și pe planul valorilor altele decît cele economice, în special cele spirituale. De aceea omul este adus în prim plan, iar opera lui Perroux respiră umanism.

În cartea sa „Economie du XX-e siècle", profesorul afirmă că „economia exactă este aceea care ține seama de om". Evocînd aceste cuvinte, am rugat pe domnia-sa să definească în cîteva cuvinte raportul economie-umanism. Subliniind dintru început caracterul social al economiei și legilor ei, ce au în centrul lor ființa umană, profesorul Perroux ne-a spus apoi:

După o distincție clasică, nu trebuie confundate crematistica (sau știința îmbogățirii prin bani) și economia (știința ordinii umane asupra lucrurilor susceptibile de a fi puse în valoare). Și într-adevăr, variabilele economice nu privesc numai obiectele materiale. Educația, ocrotirea sănătății, igiena, cultura, formația politică sînt, de asemenea, variabile economice. Ele servesc deplina dezvoltare a ființei umane. Dacă, de exemplu, cineva se interesează de prețul cărnii ar trebui — globalmente vorbind — să se intereseze în același timp și de armonioasa și deplina dezvoltare a organismului uman. Economia nu se poate mărgini numai la problemele legate de cursul valorilor la bursă, economia este și știința punerii în valoare a resurselor umane. În ultimă instanță, omul este produsul omului.

— Domnule profesor, sînteți inițiatorul și de la început (deci de peste 25 de ani) directorul Institutului de știință economică aplicată din Paris. Aș dori să vă referiți acum la obiectivele și sarcinile acestui institut, foarte cunoscut peste hotare.

— I.S.E.A., laborator al Collège de France, a fost creat în 1944 cu ajutorul Rezistenței franceze, într-un triplu scop. În primul rînd să întocmească și să prezinte studii și rapoarte guvernului. Astfel, noi am pregătit rapoarte, de exemplu, asupra efectelor investițiilor, asupra creșterii și dezvoltării economice, asupra comerțului cu Occidentul și Răsăritul etc. În al doilea rînd, să stabilească o colaborare permanentă cu institute de științe și cercetări economice din străinătate. Noi am primit în mod practic aproape toți economiștii de seamă din Est și Vest. Iar reprezentanți ai institutului nostru au fost în numeroase țări pentru a face diverse comunicări. Afirm și cu această ocazie voința deosebită a I.S.E.A. de a lărgi și pe mai departe relațiile de colaborare cu institutele de cercetări din toate țările. În al treilea rînd, institutul nostru a fost destinat să asigure editarea unui ansamblu de publicații pe profilul cercetărilor noastre. Un rol deosebit a avut în acest sens periodicul nostru propriu. Acum dezvoltăm o colaborare fructuoasă și cu cercetătorii și oamenii de știință români.

În continuare, profesorul Perroux a evocat legăturile vechi pe care le-a avut cu profesori, economiști, istorici români, încă de prin anii '30. Sînt pentru prima dată în România dar trebuie să spun că întreții legături și lucrez de peste 40 de ani cu oameni de știință români. Alături de mine, printre animatorii francezi ai acestor legături se numărau personalități ulterior devenite foarte cunoscute ca Bernard Lavergne, André Philip (acum președintele centrului de dezvoltare al Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică - n.n.). Sînt purtătorul unui mesaj al celui din urmă, care asigură de simțămintele sale cele mai cordiale pe oamenii de știință români.

— Domnule profesor, vă aflați în prezent, aici, într-un dialog larg cu cercetătorii și oamenii de știință români, cu prilejul celui de-al doilea colocviu științific franco-român. La sfîrșitul primului colocviu ați afirmat: „Țara dumneavoastră a dovedit prin fapte că industrializarea și socialismul sînt indisolubile. Relațiile economice internaționale trebuie să se dezvolte în interesul popoarelor, ele sînt un factor hotărîtor al dezvoltării sociale și culturale". Am dori să apreciați importanța și rezultatele acestor colocvii precum și semnificația lor în contextul relațiilor vechi și strînse în diferite domenii între Franța și România.

— Anul trecut a fost organizat primul colocviu franco-român. Acesta a fost primit cu multă căldură la noi și a fost încununat cu deplin succes. Mai mulți miniștri francezi l-au urmărit și numeroase personalități ale vieții științifice și culturale franceze, au participat la acest colocviu.

Noi publicăm în prezent textele primului colocviu. În afară de aceasta am realizat un volum intitulat „România economică și culturală", volum de peste 350 de pagini, redactat de cei mai buni economiști români. Peste o lună maximum, volumul va apare, ceea ce va marca o cotitură în difuzarea rezultatelor economice ale României, precum și a culturii românești în Occident. Noi ne cunoaștem acum lucrările și metodele. Am învățat multe de la primul colocviu. Noi am fost foarte impresionați de activitatea științifică și calitatea comunicărilor făcute de părțile română și franceză. Ceea ce este important acum, este să multiplicăm schimburile de informații și experiență, să adăugăm o bază comercială și tehnică colaborării culturale, din timpuri străvechi dezvoltată, între România și Franța. Sînt convins că și acest al doilea colocviu va fi încununat de succes. Vreau cu această ocazie, ca în numele colegilor mei, să mulțumesc cordial pentru primirea remarcabilă ce ni s-a făcut în țara dumneavoastră.

Ilie ȘERBĂNESCU

Problema vietnameză și discuțiile de la Washington

Rezonanța uneia și aceleiași declarații poate să difere în funcție de momentul în care este făcută. Promițătoare la instalarea actualei administrații, afirmația că primul obiectiv pe lista priorităților americane este încetarea războiului din Vietnam a fost repetată cu un coeficient încă important de credibilitate în discursul adresat la 14 mai 1969 de președintele Nixon națiunii americane. Ea revine, într-o formă ușor modificată, în cuvîntarea rostită de președinte în fața Adunării Generale a O.N.U., la 18 septembrie. De data aceasta, însă, lipsa unor progrese concrete și semnificative spre pace la capătul unei perioade destul de îndelungate de aplicare a politicii inițiate de guvernul existent astăzi la Washington îi micșorează forța de convingere. „Binevenita reafirmare de către președintele Nixon a hotăririi sale de a urmări încheierea păcii în Vietnam — «a venit timpul să se pună capăt acestui război» a spus el — nu este susținută de acțiunile sale", comentează „The New York Times".

Acțiunile, lipsa de acțiune, ezitările, revenirile, discrepanțele între ceea ce se anunță opiniei publice și ceea ce se întîmplă în realitate au început să se înscrie, apreciază observatorii, în tipare cunoscute de pe vremea administrației Johnson.

În ziarele americane pot fi citite aprecieri neobișnuit de dure. „După nouă luni de la preluarea funcției sale, scrie într-un articol «The Christian Science Monitor», domnul Nixon este confruntat de necesitatea de a face ceva pentru ca războiul din Vietnam să nu devină «războiul lui Nixon». Pentru a controla această situație — de care se teme că l-ar putea duce în același impas politic intern în care s-a găsit predecesorul său, trebuie să dea dovada că este cel puțin pe calea spre încheierea războiului. Opinia publică din Statele Unite a fost relativ răbdătoare cu el, considerînd probabil că trebuie să-i acorde timp noului președinte. Acum, însă, timpul se epuizează".

„Domnul Nixon este cel mai bun purtător de cuvînt pentru sine însuși, dar explicațiile privind obiectivele și strategia sa au fost mai puțin frecvente și mai puțin fructuoase în ultimele luni decît la începutul mandatului său..., arată comentatorul David Broder. Dacă a reușit cumva să avanseze măcar cu un centimetru spre o reglementare în Vietnam, e un secret foarte bine păzit".

„Președintele, scrie Joseph Kraft în «International Herald Tribune», nu este de fapt în măsură de a insufla o nouă viață tratativelor de pace. Evenimentele din ultimul timp arată că a pierdut controlul asupra politicii".

Succesiunea de evenimente care a determinat aceste reflecții critice este, în general, cunoscută. La 7 septembrie, președintele saigonez Nguyen Van Thieu a respins propunerea guvernului revoluționar provizoriu de a se respecta o încetare a focului pe termen de trei zile cu prilejul funeraliilor președintelui Ho Și Min. A doua zi, însă, comandamentul american a „amendat" această decizie, anunțînd că nivelul activității militare va fi redus în cele trei zile „în funcție de nivelul activității militare inamice". Într-un articol intitulat sarcastic „Ziua independenței" Joseph Harsch saluta în „The Christian Science Monitor" această derogare de la practica obișnuită : „Poate că a fost doar un act foarte neînsemnat de independență. Poate că această poziție va fi abandonată încă înainte ca articolul de față să ajungă la tipar. (Așa s-a și întîmplat — n.n.) A existat însă un moment cînd Saigonul a adoptat o hotărîre, iar Washingtonul nu s-a grăbit să acționeze pe linia ei. Acest moment s-a distins de altele prin noutatea, dacă nu și prin îndrăzneala lui, căci Washingtonul ar fi fost cu adevărat îndrăzneț dacă ar fi acceptat armistițiul."

Incidentul a determinat speculații insistente în legătură cu relațiile Washington-Saigon, comentatorii subliniind îndeobște că guvernul american nu va fi niciodată în măsură să ia o inițiativă reală în vederea lichidării războiului dacă nu va renunța la sprijinirea necondiționată a regimului corupt de la Saigon.

A urmat un fapt care a stupefiat opinia publică americană. Sub titlul „Statele Unite opresc raidurile avioanelor B—52 și le reiau", la 13 septembrie, ziarele anunțau următoarele : președintele Nixon a ordonat scăderea în intensitate a bombardamentelor efectuate de avioanele B—52 asupra regiunilor eliberate din Vietnamul de sud. După 12 ore de activitate redusă, el a ordonat încetarea lor. Sistarea a durat 36 de ore, la capătul cărora a ordonat reluarea bombardamentelor în ritmul și cu intensitatea obișnuită. Conferința de presă la care purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Ron Ziegler, a anunțat aceste lucruri a fost, se spune, cea mai confuză din cîte au avut loc sub actuala administrație. Art Buchwald a folosit-o de îndată ca pretext pentru un foileton usturător. „The Washington Post" a publicat un editorial violent în care califica această succesiune grăbită de măsuri drept „neplauzibilă" și se întreba dacă nu cumva administrația a urmărit anumite scopuri tactice, cum ar fi, de pildă, încercarea de a demonstra că dezescaladarea n-ar putea să dea roade.

S-a anunțat, apoi, convocarea unei conferințe foarte importante a Consiliului Securității Naționale cu participarea tuturor factorilor guvernamentali și militari interesați pentru reexaminarea situației războiului din Vietnam și adoptarea măsurilor corespunzătoare. Venise, deci, momentul pentru a se afla dacă guvernul american intenționează sau nu să-și respecte promisiunea de a-și retrage treptat forțele armate din Vietnam. Se știe că la începutul verii, cînd a făcut cunoscută hotărîrea sa de a retrage o primă tranșă de 25 000 de soldați, președintele Nixon își exprimase speranța că pînă la sfîrșitul anului va putea „depăși" cifra preconizată de fostul ministru al apărării Clark Clifford : 100 000. Pe această bază, comentariile de presă a căror suită o urmărim aici indicau necesitatea de a se atinge acest minim pentru a se da o primă dovadă a bunelor intenții ale Washingtonului. Se exprima o singură temere : ca nu cumva administrația republicană să repete greșeala administrației democrate și să creadă în asigurările absurde ale reprezentanților ei de la Saigon. Căci ambasadorul Ellworth Bunker, reîntors la Washington pentru consultări, asigura pe toată lumea că „succesul acțiunii de pacificare distruge infrastructura politică a celeilalte părți", în timp ce generalul Creighton Adams susținea teza la fel de contrarie realității că Statele Unite ar putea obține victoria pe cîmpul de luptă. Declarații similare, de fiecare dată dezmințite de fapte, au contribuit în repetate rînduri la refuzul guvernului american precedent de a acționa pentru o soluție politică.

Dacă este să judecăm conferința după reducerile anunțate în urma ei, s-ar părea că pesimiștii au avut dreptate. Cifra de 35 000 de soldați — dezvăluită în mod ciudat de Saigon cu o zi înainte de anunțul oficial de la Washington — este, indiferent de criteriul după care ar fi judecată, derizorie. „Ea este — citățm din nou «The New York Times» — exact cea pe care o preconiza președintele sud-vietnamez Thieu în ianuarie, cu cîteva zile înainte de instalarea președintelui Nixon. Se pune din nou întrebarea dacă nu cumva politica americană este modelată după Saigon. ...Cifra semnificativă este nu cea a celor 60 000 de americani urmînd să fie retrași din Vietnam ci cea a celor 484 000 care vor continua să se afle pe cîmpul de luptă la un an după ce domnul Nixon a fost ales pe baza promisiunii că va pune capăt rapid războiului".

Acesta era bilanțul politicii vietnameze a Statelor Unite la deschiderea

O demonstrație împotriva războiului din Vietnam organizată la San Francisco de asociația „Soldații americani pentru pace"

sesiunii Adunării Generale. Discursul președintelui Nixon s-a referit la toate problemele mari sau acute ale relațiilor internaționale, dar partea referitoare la Vietnam reprezenta, tocmai de aceea, un element cheie. De ani de zile, rolul internațional al Statelor Unite este știrbit de participarea la o acțiune în contradicție flagrantă cu Carta Națiunilor Unite. Lichidarea acestui handicap pe care singure și l-au creat, atentînd la suveranitatea și la independența altui popor, este absolut necesară pentru o participare eficientă la reglementarea altor probleme nevralgice ale păcii și securității internaționale. Ținînd seama, pe de o parte, de presiunea opiniei publice internaționale, pe de altă parte — de protestele tot mai hotărîte ale poporului american, actualul președinte al Statelor Unite a ales, ca principală temă externă a campaniei sale electorale de anul trecut, lichidarea conflictului din Vietnam.

Prin prisma tuturor acestor fapte, discursul de la O.N.U. nu reprezintă, în fond, un pas înainte. Nu numai pentru că repetă cunoscuta pretenție la dezescaladarea reciprocă — inacceptabilă în cazul unei agresiuni străine neprovocate — ci și pentru că încearcă să treacă în seama Organizației Națiunilor Unite o parte din responsabilitatea acestui război. O.N.U., după cum se știe, nu are nici posibilitatea nici căderea de a media în acest conflict, puterea intervenționistă fiind singura dintre părțile interesate care este membră a organizației internaționale. Întrebarea pe care și-o pun observatorii este dacă nu cumva apelul la Națiunile Unite reprezintă o indicație indirectă a intenției de a nu întreprinde de fapt nici una dintre măsurile care ar putea duce la instaurarea păcii în Vietnam : retragerea forței intervenționiste și asigurarea condițiilor unor alegeri cu adevărat libere.

Și pe plan intern au survenit recent acțiuni care par a îndreptăți presupunerea că se urmărește pregătirea opiniei publice americane pentru un război de durată în Vietnam.

Este în curs și o destul de subtilă campanie urmărind deprinderea opiniei publice americane cu ideea continuării pe termen nelimitat a războiului. Se știe că protestul împotriva sistemului american de recrutare — manifestat prin nesupunere la încorporare, distrugerea demonstrativă a livretelor militare și a ordinelor de chemare etc. — reprezintă una dintre formele acute și extrem de neliniștitoare pentru oficialitatea americană, de manifestare a stării de spirit potrivnice războiului din Vietnam. Sistemul face să planeze asupra oricărui tînăr între 19 și 26 de ani amenințarea de a fi trimis oricînd pe front. Cei care-l contestă cer însă nu numai și nu atît modificarea lui ci încetarea intervenției în Vietnam, care transformă sistemul de recrutare într-o adevărată loterie a morții. Pentru toamna acestui an se anunțaseră mișcări protestatare de mare amploare în cetățile universitare. Pentru a le contracara în condițiile persistenței cauzei determinante — războiul, președintele Nixon a recurs la măsuri paleative : a anunțat că se renunță la chemarea sub arme a celor 50 000 de tineri care urmau să fie încorporați în lunile noiembrie și decembrie. Contingentul de 28 000 de tineri care ar fi trebuit să se prezinte în octombrie va fi eșalonat, în schimb, de-a lungul ultimelor trei luni ale anului. De asemenea, președintele a făcut cunoscut că dacă Congresul nu va aproba pînă la 1 ianuarie o nouă reglementare a serviciului militar obligatoriu, prevăzînd, între altele, recrutarea prin tragere la sorți numai pentru tinerii de 19 ani și includerea în corpul expeditionar din Vietnam numai pe bază de voluntariat, el va introduce aceste reforme prin ordonanță prezidențială. Reacția Asociației naționale a studenților, care reprezintă peste 400 de organizații studențești, a fost promptă și negativă : „Acțiunea președintelui Nixon nu răspunde nici uneia dintre întrebările constituționale sau morale fundamentale formulate atît de tineri cît și de adulți în legătură cu războiul din Vietnam și cu recrutarea".

Se poate alătura acestei încercări de a reduce amploarea protestelor, tentativa de a minimaliza efectele pozitive pe care le-ar avea, pentru societatea americană în ansamblul ei, încetarea războiului din Vietnam, de a descuraja speranțele prea îndrăznețe. Cu puțin înainte de a părăsi Casa Albă, Lyndon Johnson își încredințase concetățenii că, la 30 de luni după sfîrșitul războiului, se vor putea retrage din bugetul militar și repartiza pentru nevoile interne presante 19 miliarde de dolari. Fără a intra în detalii cifrice, primele declarații ale noii Administrații exprimau un optimism similar. În ultima vreme, însă, tonul s-a schimbat. Un membru proeminent al ei, Daniel Moynihan, secretarul executiv al Consiliului pentru problemele urbane, a declarat că aprecierea fostului președinte este „pur și simplu nerealistă" și că „dividendele păcii se vor dovedi efemere ca ceața din zorii zilei". Cu alte cuvinte, pacea n-ar reprezenta neapărat o binefacere, căci restaurarea ei n-ar contribui direct și în proporții semnificative la combaterea neajunsurilor societății americane. „Administrația Nixon, scrie «Newsweek», încearcă în mod clar să-și consolideze pozițiile defensive împotriva criticilor liberali care o acuză că neglijează programele interne și susțin că războiul îi jefuiește pe săracii noștri de ajutorul federal".

Dar nu numai „criticii liberali" sînt dezamăgiți de viziunea sumbră a unui viitor fără „dividendele păcii". Președintele Nixon s-a întîlnit recent cu un grup în care liberalii sînt departe de a predomina : guvernatorii a 48 dintre cele 50 de state ale S.U.A. Președintele le-a expus doctrina „Noului Federalism", eticheta sub care dorește să fie cunoscută administrația sa. „În Noul Federalism, le-a spus el, puterea, fondurile și autoritatea vor fi atribuite în măsură crescîndă acelor organe ale puterii care sînt mai apropiate de popor. Esența Noului Federalism constă în a contribui la redobîndirea controlului asupra destinului nostru național, restituind o bună parte din controlul guvernelor statelor și autorităților locale". Doctrina, în sine, nu poate decît să surîdă guvernatorilor (în majoritate covîrșitoare republicani) care, vorbind pe un ton revendicativ despre „drepturile statelor", preconizau de mult o asemenea descentralizare. Numai că, în momentul de față, ei resimt nu atît necesitatea unei autorități suplimentare, cît o nevoie acută de fonduri. De aceea, oricît de paradoxal ar părea acest lucru, salutînd în principiu orientarea enunțată de președintele Nixon, Conferința națională a guvernatorilor a adoptat o serie de rezoluții care merg de fapt împotriva ei : de pildă, propunerea guvernatorului statului New York, Nelson Rockefeller, ca guvernul federal să ia în seama sa costul integral al programelor de asistență publică ale statelor și nu doar să-l acopere pînă la concurența unei sume minime fixe, cum preconizase președintele Nixon. Atunci cînd, pe de o parte, președintele le face cunoscut guvernatorilor că trebuie să se întocmească imediat planurile pentru construirea a 100 de noi orașe cu cîte 100 000 de locuitori și a zece orașe cu cîte un milion de locuitori (pentru 20 la sută din populația suplimentară pe care o vor avea Statele Unite în anul 2 000), iar, pe de altă parte, tot președintele ordonă reducerea cu 75 la sută a contractelor pentru construcțiile plătite din fonduri federale, contradicția între trebuințe și posibilități imediate devine evidentă.

O ofensivă psihologică urmărind deprinderea opiniei publice cu ideea unui conflict militar prelungit nu are nici măcar șanse minime de succes. În Statele Unite, punctul de vedere predominant astăzi este că trebuie să se facă totul pentru a se ajunge la o soluționare politică a războiului din Vietnam. Ținînd seama de existența cadrului organizatoric pe care îl reprezintă tratativele de la Paris, pasul imediat următor ar trebui să fie, după părerea aproape unanimă a observatorilor politici, abordarea cu răspundere a problemelor de fond, respectiv — crearea condițiilor pentru o adevărată exprimare liberă a voinței poporului sud-vietnamez, prima condiție fiind, evident, retragerea trupelor intervenționiste americane.

Felicia ANTIP

Amurg pe Niger

reportaj pe glob

IN „BUCLA NIGERULUI"

Corneliu Vlad

Energia hidraulică în serviciul dezvoltării economice

Deși, ca mărime, este cel de-al doilea oraș malian, Segou nu beneficiază de notorietatea pe care o au alte cîteva localități, mai mici, ale țării. Cum ar fi Tombouctou, de pildă, numit și „locul de întîlnire a celor sosiți cu piroga cu cei ce călătoresc pe cămilă" (evident, în dialectele locale, această a doua denumire este mult mai scurtă). Sau Mopti, cu un al doilea nume și el — „Veneția Africii" — pentru că fluidul său vital îl constituie apele Nigerului, care se insinuează în întreaga așezare.

Despre Segou se va vorbi, însă, tot mai mult în anii care vin. Localitatea este așezată la porțile celei mai fertile zone a țării, caligrafiată de ceea ce geografii denumesc „bucla Nigerului". Toate proiectele de dezvoltare, care se bazează pe marile posibilități ale regiunii, implică, într-un fel sau altul, orașul. Și aceasta încă de la începutul secolului, din ziua cînd un reprezentant al administrației coloniale, închipuindu-și viitoare orezării și plantații de bumbac în Delta Nigerului, declara : „Trebuie să obligăm posesiunile noastre de peste mări să-și îndeplinească, voit sau forțat, oficiul lor natural de debușee serioase ale industriei metropolitane". Segou devine, așadar, orașul de reședință al Oficiului Nigerului, creat în scopul recuperării pentru agricultură a pămînturilor Deltei. Impunătorul sediu al Oficiului, caracteristic pentru arhitectura colonială franceză din anii '20, atestă și importanța acordată operațiunii — directorul general de la „L'Office du Niger" trata, de la egal la egal, cu însuși guvernatorul Sudanului occidental. Și, totuși, decenii de-a rîndul, întreprinderea nu a putut demara satisfăcător, în ciuda marilor eforturi cheltuite. În cartea sa „L'Afrique noire est mal partie ?", René Dumont citează Oficiul Nigerului ca unul din marile eșecuri ale dezvoltării continentului din timpul dominației coloniale. Rezultate cît de cît satisfăcătoare au fost obținute abia în 1959. Întrucît afacerea începea să devină rentabilă, „filantropia" trusturilor coloniale, letargică vreme de cîteva zeci de ani, prindea la rîndul ei să se trezească pentru a propune, în aprilie 1960, transformarea Oficiului într-o „societate mixtă, la care ar urma să participe diverse grupuri interesate". Prea tîrziu însă, pentru că Mali avea să devină stat independent peste numai două luni, iar Oficiul Nigerului era naționalizat.

La acea vreme, el era, totuși, un agent important al dezvoltării, cu mari posibilități, deși reprezenta în respectivul stadiu mai degrabă o povară financiară decît o sursă de profituri ; și aceasta fără a mai pune la socoteală puternicele resentimente ale populației locale față de Oficiu. Pentru că Oficiul Nigerului a fost fondat pe un teren rodnic, dar aproape cu desăvîrșire pustiu (de altfel, densitatea medie a populației la scară națională este de 6 locuitori pe hectar), iar mîna de lucru a fost asigurată prin stabilizarea forțată a locuitorilor din diferite regiuni ale țării, de către autoritățile coloniale, în Deltă. În aceste condiții este explicabil că, din cei 300 000 de muncitori prevăzuți a lucra pe plantațiile de bumbac și în orezării, în ajunul independenței, pe terenurile amenajate se instalaseră doar vreo 20 000 de oameni.

Iată de ce din capul locului, autoritățile maliene s-au concentrat asupra sarcinii de a-i convinge pe țăranii instalați solid de secole, în viața tradițională, să emigreze, din diferite părți ale țării, către noile așezări din Delta Nigerului. Am vizitat locuința-tip a unui asemenea colon ; confortul ei depășește nivelul obișnuit al satelor țării. De altfel, la Segou, ca și pe străzile noilor așezări

Dans folcloric malian

La combinatul textil COMATEX. Această întreprindere de stat din Segou produce anual 9 milioane metri de țesături

din Deltă, am remarcat, între altele, numărul mare al agricultorilor care folosesc bicicleta ca mijloc cotidian de deplasare. Astăzi, actuale rămîn în continuare problemele recrutării de coloni, ale instalării și formării lor în condiții în care — îmi spunea un agronom malian — mîna de lucru este nevoită să mai suplinească un timp mecanizarea agriculturii. Aceasta întrucît mecanizarea presupune rezolvarea unor dificultăți încă mari — lipsa de ingineri, de tehnicieni, de piese de schimb și, nu mai puțin important, familiarizarea omului cu mașina.

Creierul operațiunii din Delta Nigerului, Segou, este, prin aceasta, în centrul atenției generale în țară, care vede în Oficiul Nigerului un exemplu pentru ansamblul economiei naționale și, în același timp, o sursă de venituri menită să contribuie masiv la accelerarea dezvoltării societății maliene.

Ceea ce nu înseamnă că, în această situație, coordonatele orașului sînt copleșite de soarta Oficiului Nigerului. Modul de viață tradițional rămîne, în continuare, în aspectele cotidiene, dominant. Clădirile mai mult sau mai puțin moderne ale Oficiului, în stil european, nu reprezintă deocamdată prea mult pentru profilul acestei așezări, durată mai ales în lut nears, cu ziduri masive și aparent solide, în realitate vulnerabile la prima ploaie torențială. Nouă zecimi din populație îmbracă în continuare veșmintele tradiționale africane ; mai importantă este însă poate cealaltă fracțiune, cu tendințe certe de creștere. Pe străzile orașului, salopeta albastră de muncitor — la bărbați și, mult mai mult, la femei — nu mai reprezintă de cîțiva ani o prezență insolită. Mai precis, de la inaugurarea combinatului textil COMATEX, întreprindere de stat care produce anual 9 milioane de metri de țesături.

Am vizitat cîteva din halele combinatului — unul din cele mai mari de pe continent — în compania lui Moussa Traore (omonimul actualului șef al statului malian), care lucrează în cadrul direcției întreprinderii. El mi-a vorbit despre cîteva din dificultățile începutului, între care mai interesante pentru un ziarist — cum mi-a spus — ar fi eforturile cheltuite pentru a-i convinge pe proaspeții muncitori să schimbe binecunoscutul „boubou" cu salopeta de doc și să se integreze cadențelor zilnice și lunare de muncă în industrie, adesea incompatibile cu numeroasele sărbători tradiționale africane, respectate din moși-strămoși.

Care este, deci, vocația acestui oraș din inima Africii, populat de mai puțin de 50 000 de locuitori ? La întrebare mi-a răspuns guvernatorul regiunii, care s-a referit la perspectivele reale deschise emancipării acestei localități, deopotrivă în domeniul agricol și cel industrial. Pentru moment, interlocutorul nostru, ca de altfel, atîția factori de răspundere africani, preferă să nu dea cifre oglindind creșterea producției industriale sau agricole realizată în ultimii ani. Măsură fidelă a eforturilor în vederea propășirii e considerat a fi mai degrabă gradul de mobilizare a energiilor naționale în realizarea obiectivelor stabilite. În această privință, ultimul deceniu din istoria orașului Segou, ai cărui locuitori se integrează treptat în circuitul vieții moderne, plasează așezarea între cele mai dinamice focare de progres ale țării și oferă premise favorabile unor realizări viitoare.

reflector

COUVE DE MURVILLE PARLAMENTAR ?

La 29 octombrie, fostul premier Couve de Murville va candida, din nou, pentru un mandat în Adunarea Națională franceză. După cum se știe, în iulie 1968, cînd a fost desemnat prim ministru de către generalul de Gaulle, el a trebuit să renunțe la calitatea de deputat în favoarea unui „secund". Acesta, însă, a refuzat să efectueze operația inversă în momentul cînd Couve de Murville a încetat să mai fie șef sau membru al guvernului.

Alegerea parțială, care va avea loc la 29 octombrie într-o circumscripție versailleză, a fost, după expresia agenției „France Presse" „provocată în mod voit" prin demisia lui Pierre Clostermann, as al aviației franceze și unul din fidelii tovarăși de arme ai generalului de Gaulle în anii războiului. Se consideră că alegerea fostului premier este ca și asigurată, dat fiind caracterul rezidențial al cartierului unde candidează.

Revenirea lui Couve de Murville la viața politică activă suscită, în cercurile politice, un interes cu atît mai viu cu cît, după aprecierea agenției franceze, „această revenire pare a fi dorită de însuși generalul de Gaulle". În acest sens, inițiații amintesc, pe de o parte, atașamentul lui Pierre Clostermann față de general, pe de alta, faptul că fostul premier e unul din foarte puținii oameni politici care au fost primiți la Colombey-les-deux-Eglises în ultimele luni. În plus, Couve de Murville ar urma să reapară în parlament într-un moment în care politica financiară a guvernului pe care l-a condus este pusă, mai mult sau mai puțin direct, în cauză, în legătură cu criza monetară care a dus la devalorizarea francului. Se vorbește, de asemenea, despre eventualitatea alegerii lui ca președinte al comisiei afacerilor externe a Adunării Naționale, ca o asigurare că marile orientări ale politicii internaționale, definite de generalul de Gaulle, vor fi menținute.

DIN NOU SUB ACUZARE

O știre furnizată de Robert Govalski, expert în probleme militare al radioteleviziunii americane, bazată — după propria sa declarație — pe informații provenind de la persoane competente din cadrul Pentagonului, aduce, din nou, sub acuzare așa-numitele „forțe speciale" americane sau „berete verzi", care acționează în Vietnamul de sud. Conform acestei știri — arată săptămînalul italian „L'Expresso" — „beretele verzi" sînt învinuite de a fi comis trei sute de asasinate, organizate în așa fel încît să fie atribuite forțelor de eliberare. În ciuda încercărilor de dezmințire, întreprinse de conducerea „beretelor verzi", reputația de cronicar scrupulos și competent, de care se bucură Govalski, a făcut ca informația furnizată de el să fie preluată de numeroase ziare americane și engleze.

Corespondență din Havana de la Victor Stamate

Guanabo: un teren al colaborării româno-cubaneze

Într-una din noile zone petroliere

O trecere în revistă, fie chiar sumară, a evoluției din ultimii ani a schimburilor economice și a relațiilor de colaborare și cooperare tehnico-științifică dintre România și Cuba duce la concluzia că aceste schimburi și relații au cunoscut o continuă și rodnică dezvoltare. Rezultatele pozitive înregistrate își au izvorul în țelurile și aspirațiile comune, în condițiile oferite de creșterea potențialului economic al României și Cubei, în dorința manifestată de ambele țări de a așeza relațiile dintre ele pe temelia trainică a respectului și egalității în drepturi, a colaborării și întrajutorării tovărășești, a avantajului reciproc.

Dintre numeroasele contracte româno-cubaneze, un loc deosebit îl ocupă acordul cu privire la cooperarea și asistența tehnică în domeniul exploatării resurselor petroliere din Cuba. Pe baza acestei înțelegeri, România livrează Cubei instalații complete de foraj de diferite tipuri, în special „2 DH-100", și acordă asistență tehnică prin numeroși ingineri și specialiști români prezenți pe șantierul noului centru petrolier din jurul localității Guanabo. Petrolul a devenit un domeniu excelent de colaborare româno-cubaneză, avînd în vedere interesul vital al țării prietene din Antile de a pune în valoare, cît mai repede, resursele sale petroliere, un nou teren de afirmare a experienței și utilajului românesc, care se bucură de o tot mai largă apreciere peste hotare.

În decurs de mai puțin de un an, prezența utilajului românesc și a petroliștilor noștri a devenit, îndeosebi prin rezultatele obținute de centrul petrolier Guanabo, un fapt de notorietate, el impunîndu-se printre realitățile marcante ale Cubei de astăzi. Nu o dată mi-a fost dat să aud pe prietenii cubanezi exprimînd o înaltă apreciere despre bogata experiență a țării noastre în industria petrolieră.

Imaginea României este asociată aici și cu prezența utilajului de foraj purtînd emblema Uzinelor „1 Mai" din Ploiești, cu a inginerilor și specialiștilor români care lucrează umăr la umăr cu petroliștii cubanezi. Desigur, nu este vorba de subestimarea celorlalte prezențe românești, multe la număr și cărora prietenii cubanezi le acordă importanța cuvenită, ci de faptul că pentru Cuba, lipsită în general de surse de energie, descoperirea și valorificarea resurselor petroliere de care dispune reprezintă o problemă fundamentală. Or, tocmai în acest domeniu, utilajul și tehnica românească au venit să împlinească, cum se spune aici, o dorință și o necesitate imperioasă.

Pe coasta de nord a provinciei Havana, în jurul localității Guanabo, unde instalațiile „2 DH-100" forează zi și noapte în adîncurile solului cubanez, se poate vedea ce înseamnă practic această prezență, simbol al tuturor prezențelor românești în Cuba. Recent, am vizitat din nou centrul petrolier de la Guanabo. Primul aspect care m-a impresionat a fost șiragul de sonde, multe la număr, care se întind pe o distanță de aproape 10 kilometri și care au făcut din această zonă o mare speranță a industriei extractive cubaneze.

Într-una din clădirile ce se înșiră pe versantul unei coline ce coboară spre ocean, se află sediul conducerii Centrului Petrolier Guanabo (C.P.G.) Aici am întîlnit pe directorul centrului, Manolo Gonzales Cabrera, pe inginerul Niculae Călimănescu, consilier tehnic și șef al grupului de specialiști români, discutînd probleme de lucru împreună cu Ricardo Pena, șeful grupului de extracție și inginerii Virgil Arsene și Nicolae Gavril. Gazdele sînt deosebit de amabile în a împărtăși unele aspecte legate de munca pe șantier, de calitatea utilajului și, mai ales, de spiritul în care se desfășoară cooperarea tehnică dintre specialiștii români și petroliștii cubanezi.

— Încă de acum șase ani, cînd au sosit în Cuba primele două instalații românești de foraj — ne declară tovarășul Cabrera, directorul centrului — s-a putut aprecia calitatea bună a utilajului fabricat în România. Noul lot de instalații, în special cele de tip „2 DH-100", prezintă îmbunătățiri substanțiale. Ele pot fi montate, demontate și transportate mult mai ușor. Viteza de perforare este mult mai mare, iar dispozitivele de comandă și de siguranță sînt optime. Cît despre cooperarea cu inginerii și tehnicienii români — adaugă interlocutorul nostru — aș vrea să subliniez, în primul rînd, sprijinul tovărășesc pe care ni-l acordă, oferindu-ne nu numai bogata lor experiență, ci și dovada unui spirit de disciplină, de responsabilitate, de înaltă conștiință în muncă. În orice situație, tovarășii români se preocupă de a găsi cît mai repede soluția.

Inginerul Călimănescu are, la rîndul său, cuvinte de apreciere pentru munca de pionierat a petroliștilor cubanezi.

— Cooperarea cu gazdele noastre se desfășoară foarte bine. Avem toate motivele să fim mulțumiți. Am constatat mult interes din partea petroliștilor cubanezi în a cunoaște în detaliu caracteristicele instalațiilor, de a-și însuși cît mai repede metodele moderne de foraj. Sîntem bucuroși că lucrăm cu astfel de oameni.

Aceste declarații sînt întărite de inginerul Gavril, care a inițiat la Guanabo un curs de pregătire cu un grup de petroliști cubanezi. El declară că, în trei luni va termina calificarea prima promoție de tehnicieni cubanezi specializați în domeniul extracției. Aflu, de asemenea, că inginerul Virgil Arsene proiectează un dispozitiv special de aplicare la specificul petrolului de la Guanabo a metodei de extracție cu ajutorul injecției cu vapori.

Vizitînd apoi cîteva sonde aflate în foraj, am putut vedea „pe teren" cum lucrează umăr la umăr sondori de pe Valea Prahovei, de prin părțile Argeșului sau din nordul Olteniei, cu petroliști „criollos", într-o perfectă atmosferă colegială, frățească. Rezultatele cooperării sînt bune și ele se materializează în sutele de metri sfredeliți spre lăcașul de milenii al „aurului negru", în cantitățile tot mai mari de petrol aduse la suprafață și atît de prețioase pentru economia cubaneză.

Guanabo este astăzi nu numai un teren al colaborării și cooperării româno-cubaneze într-un domeniu de activitate industrială, ci și un simbol al prieteniei dintre popoarele și țările noastre.

Havana, 23 septembrie

Rolul comerțului internațional în lumea de azi

Articol scris pentru „Lumea" de Olivier Long
director general al G.A.T.T.

O temă despre care se discută mereu în ultimul timp este rolul comerțului în promovarea păcii și în crearea prosperității. Interdependența dintre comerț și politică poate fi urmărită atît de departe în trecut cît o dorește un istoric al economiei. Dar chiar și aspectele mai limitate ale comerțului — și în special ale comerțului mondial, ca instrument și argument în favoarea relațiilor pașnice dintre popoare, au o istorie și o teorie deosebit de bogată.

Nu se poate aduce o contribuție atotcuprinzătoare la înțelegerea acestor relații care se întrepătrund într-un articol care se va ocupa, în principal, doar de una din organizațiile comerciale internaționale: G.A.T.T.; de altfel, în momentul de față, instrumentul care dirijează aproape patru cincimi din comerțul internațional, fiind de o importanță deosebită pentru dezvoltarea acestuia. În consecință, cunoașterea G.A.T.T. și a istoriei sale poate contribui la înțelegerea problemelor fundamentale ale comerțului mondial contemporan.

G.A.T.T. reprezintă prescurtarea titulaturii „General Agreement on Tariffs and Trade" ← Acordul General pentru Tarife și Comerț — și este, de fapt, un acord cu privire la concesiile tarifare, la înlăturarea altor bariere comerciale, ca și la regulile comerțului internațional, în condiții stabile și corecte. La acest acord au aderat, în 1947, țările care negociaseră între ele concesii tarifare și care doreau să semneze un cod de natură să garanteze că concesiile lor nu vor fi anulate prin încălcări și nici subminate de practici discriminatorii. La Acordul General, aderarea a fost făcută pe o bază provizorie, întrucît țările care l-au semnat activau, în acel timp, pentru înființarea unei „Organizații Comerciale Internaționale" (O.C.I.). Textul Acordului General a fost luat aproape ad-literam din proiectul Cartei O.C.I. Această Cartă a fost semnată, în cele din urmă, la Havana, în 1948, de către 53 de țări membre ale O.N.U., dar în 1950 condițiile au determinat abandonarea speranței de a pune în funcțiune și această Cartă și O.C.I. Între timp, aproape 30 dintre țările care negociaseră la Havana deveniseră părți contractante la Acordul General. Astăzi, aproximativ 90 de țări folosesc clauzele acordului drept bază pentru relațiile lor comerciale mutuale. Se poate spune că G.A.T.T. dezminte proverbul francez care pretinde că nu durează decît provizoratul: „Il n'y a que le provisoire qui dure".

În textul Acordului General, semnat după prima rundă a negocierilor tarifare în 1947, existau vreo 35 de articole și nu au fost introduse nici un fel de modificări importante pînă în 1965 cînd, o nouă parte, a IV-a, a fost adăugată pentru a se crea un cadru care să cuprindă referiri privind dezvoltarea comerțului țărilor în curs de dezvoltare. În forma sa de astăzi, acordul conține 38 de articole.

În afară de partea a IV-a, care exprimă evoluții economice și politice oarecum mai recente, textul G.A.T.T. poate fi înțeles numai în baza contextului său istoric mai larg, la care ne-am referit. Guvernele care au întreprins aceste negocieri economice internaționale, imediat după război, au fost influențate, în mare măsură, de experiențele deceniului al 4-lea al secolului nostru. Grelele condiții ale comerțului care au caracterizat anii de după criza economică mondială, ce a izbucnit în 1929, au dus la ridicarea a numeroase bariere comerciale protecționiste: tarife vamale ridicate, contingentări, control asupra schimburilor și tot felul de alte măsuri privind piedici în calea comerțului și plăților. Numeroase guverne au fost de părere că trebuie create noi instituții internaționale cu scopul de a se ajunge la un sistem mai deschis. Ele sperau că se va putea îngrădi adoptarea în continuare a acelor practici care frînaseră serios dezvoltarea comerțului mondial, în anii dinaintea războiului.

Au existat, însă, și alte amintiri ale perioadei deceniului al 4-lea, care nu puteau fi ignorate cu ușurință. Printre cele mai importante se număra șomajul deosebit de ridicat care bîntuise majoritatea țărilor industrializate, ca rezultat al crizei economice. Nu este lipsit de importanță faptul că conferința, convocată de O.N.U. în 1946 și care a dat naștere Cartei de la Havana, a fost numită conferința pentru „Comerț și folosirea mîinii de lucru", exact așa cum o altă conferință economică generală, desfășurată mulți ani mai tîrziu, a fost numită conferința pentru „Comerț și Dezvoltare".

Aceste preocupări explică de ce, atunci cînd, în legătură cu Carta de la Havana, au fost negociate regulile relațiilor comerciale internaționale postbelice, s-au făcut încercări de a împăca atitudinea de schimb liber față de comerțul mondial cu dorința acelora care preconizau măsuri considerabile de intervenție guvernamentală spre a se asigura un nivel ridicat al folosirii mîinii de lucru. S-a afirmat, de asemenea, că argumentul, privitor la utilizarea mîinii de lucru, a fost oarecum folosit în mod excesiv, ca o scuză pentru interesele protecționiste destul de puternice imediat după război. Pe de altă parte, nici una dintre țări nu dorea să-și angajeze total politica sa economică, acceptînd reguli internaționale stricte.

În consecință, regulamentele G.A.T.T., urmărind să asigure condiții comerciale cît mai stabile și mai nestingherite, nu sînt imuabile. Pot fi renegociate tarife obligatorii și pot fi introduse noi contingentări, în special pentru motive privind balanța de plăți. Cu o majoritate de două treimi, este, de asemenea, posibil să se înlăture orice obligație impusă de Acord, în împrejurări care sînt considerate ca avînd un caracter excepțional. Hotăriri corespunzătoare, în acest sens, au fost adoptate în decursul anilor pentru a se da posibilitate țărilor interesate să ia măsuri în scopul de a face față unor dificultăți comerciale speciale.

Textul Acordului asigură — dacă se poate spune astfel — flexibilitatea necesară unei pălării care trebuie să se potrivească pe mai multe capete.

Inițial, au căutat să adere la G.A.T.T. țările care se bazau pe tarife ca principal instrument al politicii lor comerciale și care făceau parte din Fondul Monetar Internațional (F.M.I.) Pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate, s-a garantat egalitatea de condiții comerciale pentru toți membrii. Negocierile tarifare multilaterale periodice, din cadrul G.A.T.T., sînt cunoscute, de obicei, sub denumirea de „runde de negocieri". De aici și expresia „runda Kennedy", folosită pentru ultimele și cele mai bine cunoscute negocieri comerciale ale G.A.T.T., din 1964/1967. Tot ca o expresie a flexibilității G.A.T.T., s-au acceptat condiții mai puțin stricte pentru intrarea țărilor care și-au obținut de curînd independența și a țărilor în majoritate neindustrializate, cînd acestea au început să manifeste interes față de G.A.T.T., la începutul acestui deceniu.

În afară de faptul că furnizează un sistem de desființare a tarifelor, prin rundele de negocieri tarifare, G.A.T.T. servește, totodată, ca forum de discuții și ca platformă de acțiune, privind adoptarea unor noi măsuri importante pentru libera circulație a mărfurilor între țările membre; se acordă o atenție deosebită unor asemenea măsuri în acțiunile desfășurate în mod obișnuit în cadrul G.A.T.T. Există bariere paratarifare și netarifare în calea comerțului, care pot reduce concesiile tarifare sau le pot goli de conținut. Există activități economice majore, cum este, de exemplu, agricultura, în care, în ce privește majoritatea produselor, tarifele sînt de importanță redusă.

G.A.T.T.-ul furnizează un forum important pentru discutarea măsurilor privind politica comercială. Actualul program de lucru al organizației prevede mai mult decît situația la care s-a ajuns în aceste domenii. Membrii organizației au acceptat să cerceteze, în mod sistematic, barierele comerciale care mai există și să se pregătească pentru o nouă liberalizare a comerțului internațional. Preocuparea constantă trebuie să fie asigurarea progresului continuu în această direcție.

Programul de activitate al G.A.T.T. include și acțiuni cu scopul specific de a obține o majorare substanțială a cîștigurilor din export, obținute de țările în curs de dezvoltare. De mulți ani încoace, aceasta reprezintă una din preocupările majore ale G.A.T.T. Așa cum am menționat deja, în 1965 a fost adăugat la acordul G.A.T.T. un capitol cu privire la comerț și dezvoltare, și anume partea a IV-a. De altfel, încă din 1958 fuseseră inițiate activități cu privire la problemele pe care le puneau exporturile țărilor în curs de dezvoltare ; în acel moment, un raport G.A.T.T. a atras primul atenția asupra faptului că țările dezvoltate își sporeau participarea la comerțul internațional într-un ritm mult mai rapid decît țările în curs de dezvoltare. G.A.T.T. se ocupă, de peste 10 ani, de problemele comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare.

Aceste activități specifice au avut un caracter esențialmente practic, fiind direct legate de sarcina sporirii cîștigurilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare. De exemplu, G.A.T.T. a exercitat, și continuă să exercite, presiuni masive pentru înlăturarea restricțiilor cantitative de import și a altor bariere netarifare care afectează exporturile țărilor în curs de dezvoltare. Au fost reduse sau înlăturate, de-a lungul anilor, o serie de impozite și taxe asupra importurilor acelor produse care interesează țările în curs de dezvoltare. Continuă, însă, să fie necesar un efort susținut și hotărît în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, dacă dorim să se realizeze o creștere a participării lor la comerțul internațional și o majorare esențială a veniturilor acestor țări.

Evenimente politice și economice au contribuit la creșterea rapidă a comerțului mondial. Anul trecut, s-a încheiat un deceniu de creștere neîntreruptă, în cursul căruia exporturile mondiale au crescut de la 108 miliarde dolari în 1958, la aproximativ 240 miliarde dolari în 1968, adică, în medie, o creștere de 8,4 la sută pe an. Creșterea volumului producției mondiale în cursul aceluiași deceniu a fost oarecum mai redusă : o creștere de 6 la sută a producției mondiale în 1968 (4 la sută în 1967), față de o creștere de aproximativ 12 la sută a comerțului mondial (5,5 la sută în 1967). Într-o lume cu o producție tot mai complexă, țările dezvoltate, ca și cele în curs de dezvoltare, simt nevoia unei dezvoltări susținute cu ajutorul unor mijloace moderne. Simptomul acestei interdependențe sporite — comerțul mondial — este deci, proporțional, mai puternic decît producția.

Numărul mare și în creștere al membrilor G.A.T.T. face ca această organizație să reprezinte forumul în care se discută numeroasele probleme ale relațiilor comerciale internaționale, fie că ele izvorăsc din modificări tehnice într-o lume în rapidă dezvoltare, din deosebirile existente între sistemele economice, sau din problemele generate de integrarea regională a piețelor. Acordul General continuă să fie, după 20 de ani de dezvoltare fără precedent a comerțului mondial, acel cod internațional în baza căruia se desfășoară cea mai mare parte a acestui comerț.

Concluziile pe care le trag din aceste fapte sînt încurajatoare. Țările care, în trecut, au întîmpinat dificultăți în a coopera pe bază de egalitate intră acum într-o eră în care li se oferă o posibilitate practică pentru aceasta. După părerea mea, o asemenea evoluție este de natură să aducă o contribuție reală la slăbirea încordării internaționale.

Corespondență din Oslo de la Ion Manea

Incertitudini postelectorale

Revenirea din vacanță este, de astă dată, în Norvegia altceva decît era în mod obișnuit, tot astfel cum vacanța însăși a fost colorată de cel mai activ sezon politic. Campania electorală, în vederea alegerilor de la 7—8 septembrie, a ocupat o bună parte a verii, aducînd politica pe plajă și în cabanele de munte. Nu este, de aceea, de mirare că alegerile n-au agitat prea mult spiritele. Există, de altfel, obiceiul la Oslo de a considera calmul ca o parte integrantă a vieții politice norvegiene. Iar politicienii — se spune aici, se pare cu o referire ironică la unele maniere apusene — nu sărută drăgăstos copiii alegătorilor, nu-și irosesc timpul în spectacole electorale, nu-și încep cuvîntările cu glume. Totuși, alegerile au fost ceva mai mult decît o consultare de rutină. O privire de ansamblu asupra stortingului (parlamentului) ce a rezultat din voturile norvegienilor, ne permite să constatăm că în raportul de forțe pe arena politică au intervenit modificări substanțiale. Schimbarea este încă mai accentuată în configurația corpului electoral, pe care componența stortingului nu o reflectă prea fidel, ca urmare a unui sistem electoral greoi și nu în toate privințele echitabil. Spre pildă, Partidul Muncitoresc a întrunit 46,8 la sută din voturi, un număr apreciabil de voturi mai mult decît partidele coaliției (ale cărei sufragii nu întrunesc decît 44,8 la sută). Evident, nu este decît un paradox faptul că în storting majoritatea revine, totuși, coaliției (76 de mandate) și nu Partidului Muncitoresc (74 de mandate).

Întrebarea care frămîntă acum cercurile politice din Oslo se referă la culoarea și componența noului guvern. Majoritatea de două voturi pe care o are în storting i-ar permite coaliției să continue guvernarea, dar aceasta este, deocamdată, o ipoteză. În sînul coaliției nu sînt numai învingători, ci și învinși. Dacă partidul de centru al premierului Borten a cîștigat două mandate parlamentare în plus, aliatul său liberal a pierdut, în schimb, cinci mandate, adică aproape o treime din întregul efectiv pe care îl avea în precedentul storting. Este, deci, firesc ca în rîndul liberalilor să existe îndoieli asupra beneficiilor efective pe care participarea la guvern le-ar aduce prestigiului și popularității partidului lor. Și aceste îndoieli se exprimă acum cu multă pasiune. Îndeosebi aici, la Oslo, indispoziția liberalilor se resimte cu pregnanță. Organizația din capitală a acestui partid contează în fruntea curentului liberal de stînga care, împreună cu tineretul liberal, se simte mai aproape de partidul muncitoresc. Opunîndu-se reconstituirii coaliției, curentul de stînga ar dori să se alăture celui mai mare partid norvegian într-un guvern angajat în reforme sociale de oarecare vigoare. Nu trebuie pierdut din vedere că alcătuirea coaliției, cu patru ani în urmă, a cerut îndelungi și dificile pertractări. Natural, acum cînd pozițiile parlamentare ale partidelor ce o formează au slăbit în ansamblu, dificultățile sînt încă mai mari.

Revenirea la guvern a partidului muncitoresc — intrat în opoziție cu patru ani în urmă, după 30 de ani de putere — nu este de loc exclusă. Deși n-a obținut majoritatea mandatelor în storting, acest partid se consideră, totuși, învingătorul alegerilor. El și-a adjudecat șase mandate în plus și a întrunit, după cum am remarcat mai sus, mai multe voturi decît partidele coaliției burgheze luate la un loc. Mai mult, aici se relevă că este vorba de o răsturnare de tendință : acest partid a înregistrat, la toate consultările electorale din ultimele două decenii, pierderi continue ; este, deci, pentru întîia oară cînd se angajează pe o linie ascendentă. Nu este imposibil ca partidul muncitoresc să formeze chiar singur guvernul, dat fiind că guvernele minoritare nu sînt o raritate în viața politică scandinavă. Dacă, însă, disputa din partidul liberal va da cîștig de cauză curentului de stînga, atunci s-ar putea forma chiar un guvern cu o majoritate parlamentară substanțială, cum nu ar putea avea niciînd o „coaliție burgheză".

Acum, la Oslo este o perioadă de așteptare. Noul storting se va întruni abia în octombrie. Pînă atunci ar urma să se contureze guvernul care va conduce țara în viitorii patru ani.

Oslo, 23 septembrie

Liderii partidelor politice norvegiene urmărind pe ecranul televiziunii rezultatele recentelor alegeri parlamentare. De la stînga la dreapta : Lars Korvald (partidul creștin-popular), Trygve Bratteli (partidul muncitoresc), Hans Jacob Ustvedt și Tolorv Solheim (partidul socialist popular), Reidar Larsen (partidul comunist), Per Borten, actualul premier (partidul de centru) și Bent Roiseland (partidul liberal).

De la trimisul nostru la Teheran, Radu Budeanu

Sensul progresului

Cine vizitează pentru prima oară Iranul are posibilitatea, ca în puține alte locuri, să înregistreze pe unitatea de timp o multitudine de impresii extrem de contradictorii care, paradoxal, nu se anulează, nu se confundă, ci se armonizează și se coordonează pe o singură direcție. Direcția înseamnă, în acest spațiu al vechii Persii, mișcarea de dezvoltare economică, politică și culturală a Iranului modern, vizînd aducerea țării la nivelul progresului contemporan. Impresiile contradictorii țin nu atît de combinația derutantă între moschee, bazar, automobilul ultramodern și băutorul de ceai întins pe trotuar, cît de activitatea umană orientată pe pîrtii complet noi. Întîlnești în Iran, și voi enumera cu o succintă maximă, musulmani al căror timp se derulează aproape în exclusivitate în locurile sfinte, alături de muncitori constructori care limpezesc haosul urbanistic secular, ciobani cu turme enorme care nu au auzit radioul, alături de lucrători petroliști, în posesia datelor celor mai moderne ale chimiei, sau de tineri savanți cu un simț exemplar al necesității propășirii economiei naționale. Se poate afirma că esența ultimului an al deceniului 7 înseamnă în Iran realizarea unei economii unitare și a unei vieți politice emancipată de reziduurile feudale, deziderat care, aici, pleacă de la exploatarea rațională a bogatelor resurse naturale, intercalarea în drumul materiilor prime a unei industrii moderne proprii care, la rîndul ei, trebuie servită de cadre de specialitate proprii.

Voi relata în această corespondență convorbirile pe care le-am avut cu *Nasser Golesorkhi*, ministrul resurselor naturale, și *Madjid Rahnema*, ministrul învățămîntului superior și al cercetării științifice, care au avut amabilitatea să ne vorbească despre aspectele cele mai concludente ale activității actuale din cele două sectoare enunțate.

„Ministerul Resurselor Naturale — începe prin a ne spune dl Golesorkhi — are ca obiective esențiale conservarea, exploatarea și organizarea circuitului principalelor rezerve ale solului și subsolului țării. Sîntem atenți, așadar, la «ce se întîmplă» cu petrolul, minereurile, apa, pădurile, peștii etc., adică cu tot ce posedă Iranul ca materii prime, ca bogății neprelucrate. Spun că urmărim ce «se întîmplă» cu resursele noastre întrucît știți că țara noastră a avut de suportat multe dificultăți, imixtiuni și exploatări din afară. Ravagiile produse de exploatarea nerațională au dus, ca oriunde, la deteriorarea filoanelor și capacităților naturale și au impus acum, cînd, sub conducerea Maiestății Sale Imperiale, Șahinșahul Iranului, ne aflăm în plin efort de dezvoltare planificată a economiei în spirit național, o serie de măsuri a căror importanță este de prim ordin".

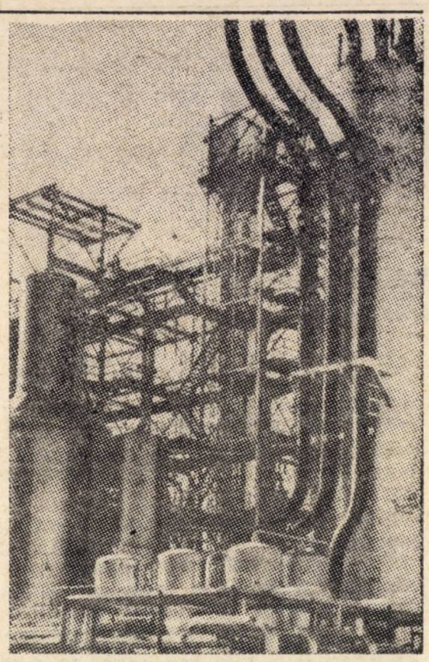

Procesul de modernizare a structurilor economice iraniene este indisolubil legat de dezvoltarea industriei

În legătură cu această nouă orientare, l-am rugat pe ministrul resurselor naturale să prezinte aspectele de perspectivă ale dezvoltării economiei în domeniul exploatării și preparării pentru industrie a materiilor prime. „Ce facem acum? Încotro trebuie să ne îndreptăm eforturile după ce am reușit să controlăm, prin propriile noastre forțe, dispeceratul economiei naționale? Problema nu este dintre cele mai simple, căci pe umerii noștri apasă mari responsabilități. Noi nu gîndim și lucrăm numai pentru noi, dar și pentru cei care ne urmează. În cadrul activității noastre, și în special după ce, conform planului, actul naționalizării pădurilor, apelor etc. ceea ce a fost esențial pentru resursele naturale, a reprezentat colectarea, organizarea și sistematizarea, adică, într-un cuvînt, centralizarea la nivelul unui singur organism guvernamental a întregii activități de conservare și exploatare a materiilor prime. O dată cîștigată această «cotă» am putut, și asta facem acum să punem la punct programarea și cercetarea științifică în acest domeniu. Un vast program de asistență și colaborare a fost pus de curînd în mișcare și nu pot, în acest context, să nu subliniez că, în cadrul cooperării noastre economice internaționale, România ocupă un loc de frunte".

Pentru că știam că dl Golesorkhi fusese cu un an în urmă oaspetele țării noastre, l-am rugat să-și expună opiniile domniei-sale despre România, despre dezvoltarea economiei noastre.

„Pentru oricine, sînt convins, progresul în România este un exemplu viu, existent oriunde mergi, concretizat în toate domeniile vieții sociale. Nu vă voi vorbi eu, în amănunt, despre activitatea industrială a României, dar memoria mea a înregistrat definitiv marile dv. succese, pregătirea superioară a cadrelor dv., eminenta dv. conducere. În ceea ce ne privește, după semnarea la București a protocolului de colaborare în domeniul forestier, după contractarea unor noi și noi legături și în alte domenii, iar acum, după vizita conducătorului român, președintele Nicolae Ceaușescu, care a fost atît de călduros primit în Iran, sînt extrem de optimist în fața perspectivei dezvoltării relațiilor noastre".

Notam mai sus că în Iran sensul dezvoltării trebuie analizat cu atenție, în ce are el intim și specific. Există, dacă urmărești esența, ample comuniuni între building și mozaicul vechilor case persane, între industria modernă și manufactura tradițională. Aceste comuniuni sînt menținute și filtrate, în ritmul epocii, de iranienii anonimi, de populația Iranului, în special cea tînără, chemată, pe aceleași axe ale programului de dezvoltare, să-și aducă o substanțială contribuție.

„Universitățile noastre, remarca dl Madjid Rahnema, ministrul învățămîntului superior și al cercetării științifice, se află în prezent într-o completă «recondiționare». Avem nevoie de specialiști, de specialiștii noștri, adică de ingineri, arhitecți, doctori și mai puțin de teologi, spre exemplu. Vom produce în facultăți, așadar, teologi? Nu. Vom produce ingineri, arhitecți, doctori etc. Ca să-i obținem, avem nevoie de o industrie «producătoare». Adică de profesori. Or, tocmai reforma universitară, modernizarea și îmbunătățirea organizării facultăților, introducerea unui suflu nou în învățămîntul nostru superior au determinat un curent de opinie extrem de favorabil pentru activitatea în acest sector, au determinat un schimb de idei mai activ, adică au facilitat dialogul real între profesor și student, dialog care înainte era considerat de corpul universitar tradiționalist rigid o inoportunitate. Rezultatul? Întoarcerea din străinătate a profesorilor noștri care găseau condiții mai bune în țările cu tradiție tehnică și universitară".

Solicitîndu-i cîteva repere concrete în tot acest curent de renovare universitară, dl Rahnema a subliniat: „Recent, a fost creat Institutul de cercetare și planificare a științei, care controlează, la nivel național, activitatea tinerelor cadre, ocupîndu-se nu numai de cercetare, dar în special de selectarea și promovarea tineretului intelectual. În același context s-a pus la punct Centrul Național de documentare științifică, cuplat la rețeaua internațională a Institutului de documentare de pe lîngă U.N.E.S.C.O. și, pentru a conchide, au «decolat» de pe colile programelor teoretice o serie de alte noi instituții care colectează tinerii savanți și îi aduc la punctul în care pot colabora, de pe pozițiile celor mai diferite specialități, la dezvoltarea și șlefuirea acestei ample construcții pe care o numim «actualitatea iraniană». În fond, nimic mai interesant pentru dv., ca români, să observați la mii de km de țara dv. idei care în România s-au concretizat. Nu mă întrebați, ca ziarist, ce păreri am despre România. Doresc, cu o ambiție sinceră să vizitez țara dv., despre care am citit atît, despre care se vorbește atît de mult. Ca reprezentant al Iranului la O.N.U., înainte de a fi numit ministru, «fereastra» mea spre România a fost marcată de diplomații dv., dintre care pe mulți îi cunosc. Românii și iranienii nu au numai afinități, dar și atitudini umane asemănătoare. Sîntem, împreună, partizanii progresului național și ai păcii internaționale, ai culturii noastre specifice și ai civilizației mondiale. De aceea, după vizita acestui mare om politic care este președintele României, dl Ceaușescu, nu pot încheia decît cu cuvintele: admir prezentul și viitorul dv."

Teheran, septembrie

Coordonatele victoriei

Wilfred Burchett

„Eu am urmărit poate mai de aproape decît oricare alt cetățean nevietnamez, desfășurarea războiului alături de R. D. Vietnam și de Frontul Național de Eliberare" — mărturisește în introducerea la cartea sa „De ce cîștigă Vietcongul ?" cunoscutul reporter australian Wilfred Burchett. Intr-adevăr, anii petrecuți în Vietnam (încă din timpul ocupației franceze), preocuparea permanentă de a descifra aspectele cele mai profunde ca și perspectivele luptei de eliberare a poporului vietnamez, preocupare ce și-a găsit expresia și în lucrările sale : „Am vizitat zonele eliberate ale Vietnamului de sud" (1965), „Vietnam : a doua rezistență" (1966), „Hanoi sub bombe" (1967), l-au situat pe Wilfred Burchett printre cei mai atenți observatori ai războiului din Vietnam, recunoscîndu-i-se unanim autoritatea analizei politice. În cărțile anterioare, reporterul australian se oprea în special asupra unor anumite aspecte ale războiului de eliberare vietnamez. Ultima sa lucrare „De ce cîștigă Vietcongul ?", apărută în editura pariziană „François Maspero", colecția „Cahiers libres", adîncește perspectiva istorică, încercînd să răspundă întrebării esențiale, exprimate și de titlul cărții, pe care și-o pun toți cei care urmăresc înfruntarea de pe pămîntul vietnamez. „Cum a fost posibil, se întreabă nu numai generalii, diplomații sau ziariștii dar întreaga opinie publică, arată Burchett — ca cel mai mare gigant occidental care a existat vreodată să poată fi obligat... să se așeze la masa de conferințe pentru a discuta despre război și despre pace cu o mică națiune ?...". Exprimîndu-și părerea că un răspuns exhaustiv va fi dat abia atunci „cînd conducătorii care, azi, luptă în munți, orezării și în pădurile Vietnamului de sud vor avea timpul să lase armele și să ia tocul în mînă", Wilfred Burchett notează convorbirile avute cu ofițeri ai armatei F.N.E., cu cadre de conducere sau simpli țărani vietnamezi, ca și impresiile, concluziile trase pe marginea acestor convorbiri, cu convingerea că toate acestea „încearcă să aducă un răspuns" întrebării „De ce cîștigă Vietcongul ?"

„INIMA ȘI SPIRITUL POPORULUI"

La sfîrșitul anului 1967, reamintește autorul — reporterul Hanson Baldwin de la „New York Times", în ciuda dorinței sale de a prezenta un tablou cît mai optimist al situației, nu putea totuși să nu scrie, după o vizită în Vietnam că „După majoritatea persoanelor autorizate, realizarea obiectivelor urmărite în Vietnamul de sud pe linie militară și politică nu este decît la începuturile ei și progresele sînt încă foarte limitate..."

Lăsînd de o parte faptul că evoluția evenimentelor a infirmat pînă și aceste „începuturi" și „progrese", cuvintele lui Baldwin reprezintă tristul bilanț al unei „activități" de 13 ani a guvernelor de la Saigon susținute dinafară și a unei intervenții de 6 ani împotriva Frontului Național de Eliberare, dintre care 3 ani de intervenție masivă. De ce dăduseră greș agresorii americani și clicile lor de la Saigon ? Cauza esențială a acestui rezultat deficitar îl constituie sprijinul pe care l-a primit și de care se bucură în continuare F.N.E. în rîndul populației sud-vietnameze, faptul că el a reușit să realizeze ceea ce Burchett consideră esențial pentru succesul luptei de partizani, adică, după propriile lui cuvinte, „să cîștige inima și spiritul poporului". Sarcină de loc ușoară ținînd cont de atmosfera de teroare instituită de administrația Diem. Un vechi cadru F.N.E., Nguyen Mau, i-a împărtășit lui Burchett amintiri din această perioadă : „În 1959, legea era afișată peste tot cu litere groase. Oricine era suspectat de cea mai mică simpatie pentru fosta mișcare de rezistență sau manifesta o cît de măruntă opoziție față de guvern era arestat în virtutea «legii 10»".

Represiunea era exercitată de asemenea de organisme paramilitare și poliția secretă a administrației diemiste, iar la nivel mai jos de șefii de unitate ai așa-zisei «auto-apărări»... Comunitățile locale diemiste aveau grupuri de «informații asupra vecinilor», organisme de spionaj reciproc. Exista un astfel de grup pentru 5—6 familii, cu un responsabil însărcinat să raporteze orice deplasare, toate vizitele, conversațiile suspecte. Prezența oricărei persoane necunoscute trebuia să fie imediat semnalată. Controlul era atît de strîns încît ne era imposibil să trăim în rîndurile populației. Dar noaptea, noi coboram colinele pentru a încerca să luăm contactul cu ea... Oamenii își aminteau de anii de rezistență și ne susțineau. Ei găseau mijlocul de a ne procura hrana, căci ne era dificil s-o găsim în munți...

Toți adulții «satelor strategice» trebuiau să aibă bețe, corzi și lanterne și să fie gata să atace, să captureze și să lege orice persoană necunoscută. Trebuiau să facă zgomot, să bată gongurile, să strige «Vietcong» cît mai tare și să se precipite cu torțe. Ceea ce și făceau cînd apărea unul din noi, dar, invariabil, aveau grijă să se lovească unii de alții și să strige toți în același timp : «A plecat pe aici... nu, pe acolo», indicînd toate direcțiile posibile în afară de cea bună.

La sfîrșitul anului 1959, cînd foștii conducători ai rezistenței s-au reunit și au decis să înceapă lupta armată, noi am fost însărcinați să restabilim baze politice la sate — povestește Nguyen Mau în continuare. Credeam că după represiunea și propaganda înverșunată anti-Vietcong, lucrul va fi deosebit de dificil. Dar, în realitate, noi am fost primiți cu căldură. Poporul ne regreta și dorea de mult timp să ne reîntoarcem. Suferințele sale erau imense și pînă la revenirea noastră el nu vedea nicăieri o portiță de scăpare, vreo licărire de speranță. Am început să explicăm noua linie de urmat, mai întîi pe o scară redusă, adresîndu-ne doar individual".

„PENTRU CE ȘI PENTRU CINE"

Cum poate însă — întreabă autorul pe Le Vinh, ofițer politic al unui detașament F.N.E. — un simplu țăran analfabet să știe de ce parte se află dreptatea ? Cum ajunge el să-și părăsească satul natal știind că ceea ce îl așteaptă nu e o recompensă materială oarecare ci o existență periculoasă în care poate să-și piardă viața în orice moment ?

„Prima sarcină în această direcție, răspunde Le Vinh — este de a-l înzestra cu o conștiință națională ; dar aceasta trebuie să se bazeze pe o analiză de clasă" pentru că, atrage atenția Burchett, „eliberarea este națională dar ea este de asemenea o problemă de clasă". „Odată ce se pot înțelege problemele sub un unghi de clasă, adaugă Le Vinh, totul devine mult mai clar. Înainte, arestarea, torturarea sau omorîrea părinților, fraților de poliția diemistă erau acceptate ca un fel de calamitate naturală ; acum toate acestea își dezvăluie adevărata cauză".

„Cînd una din primele măsuri luate în zona recent eliberată constă în distribuirea pămîntului într-o măsură cît mai echitabilă, acordîndu-se prioritate țăranilor săraci și fără pămînt, conceptul de «eliberare» încetează de a mai fi abstract".

Cadrele Frontului Național de Eliberare desfășoară o activitate intensă nu numai în cadrul recruților Armatei de Eliberare, ci în rîndul întregii mase țărănești, de altfel principala sursă a fluxului de recruți, pentru a ajuta poporul să înțeleagă adevăratele cauze ale

[1]) „Pourquoi le Vietcong gagne ?" de Wilfred Burchett, Editura François Maspero, Paris

stării de agresiune exercitate asupra lui de dușmanii interni și externi. „Ideea că ei fac parte dintre săracii și exploatații care o dată vor ocupa un loc aparte pe scara societății (și îl vor ocupa atunci cînd se va obține victoria de care sînt siguri) — spune W. Burchett — este o mare revelație pentru țăranii sud-vietnamezi ; am înțeles aceasta nu numai ascultînd cuvintele lui Le Vinh și ale altor ofițeri politici, dar și discutînd cu soldații. Această revelație este pentru ei punctul de plecare care le permite să sesizeze conținutul termenului „giai phong" — eliberare —, care face parte din numele tuturor organizațiilor, de la Frontul Național de Eliberare la Asociația Feminină pentru Eliberare..." Conștiința de clasă pe care o capătă noul adept al luptei de eliberare se adaugă sentimentului național, păstrat și cultivat de secole de sufletul poporului vietnamez. „Toți tinerii noștri sînt mîndri de a fi vietnamezi. Ei sînt mîndri de strămoșii lor, care au luptat și i-au învins pe invadatorii străini. Deși uneori sînt analfabeți, trecutul le este familiar datorită legendelor, poeziei, templelor dedicate eroilor de odinioară, barzilor ce cutreierau țara sau trupelor teatrale. Ei înțeleg ușor că trebuie să fie vajnicii apărători ai tradițiilor strămoșești" (Le Vinh).

Sentimentul național și cîștigarea unei conștiințe de clasă pe care le implîntă și le dezvoltă în sufletul țărănimii, intelectualilor, micilor negustori și al celorlalte pături sociale care aleg drumul luptei de eliberare, sînt obiective deosebit de importante ale activității F.N.E., ale acelui program cunoscut sub denumirea „Pentru ce și pentru cine ?" „Abordînd educația politică — explică ofițerul Le Vinh — noi respingem ideea că masele sînt doar «carne de tun» sau «oile lui Panurge» urmîndu-și conducătorul orbește. Noi respingem de asemenea ideea că tehnica e totul și că omul nu valorează nimic. Ne interesăm de toți recruții noștri, de toți oamenii noștri. Îi urmărim regulat și îi ajutăm să depășească greutățile materiale, morale sau ideologice. Noi avem nevoie de oameni care să știe exact pentru ce fac ceea ce fac, care să acționeze toți ca un singur om cînd situația o cere, dar și să fie, fiecare, atunci cînd este nevoie, o entitate separată, capabilă să găsească soluții problemelor concrete, să-și folosească experiența și inteligența proprie. Unitatea devine astfel un concept viu și creator, nu un simplu slogan".

Cercurile de la Saigon nu pot să înțeleagă — remarcă Le Vinh — „că masele populare sînt cele care fac revoluția ; masele sînt cele care scriu istoria și, în cazul nostru, o fac prin luptă armată. În țara noastră lupta politică, o luptă plină de amărăciune, s-a transformat uneori progresiv, alteori brutal, în luptă armată. În numeroase regiuni oamenii au luat armele spontan".

IMPERATIVUL SUCCESULUI

Le Van Chien, cadru veteran F.N.E., districtul Tieu Phuonc, declară : „Cînd cuceream o localitate, noi ceream oamenilor să aducă tot ceea ce ține de regimul de la Saigon, fotografii... banderole, drapele etc. și să le ardă. Această măsură este de un mare efect politic. Noi nu atacăm practic niciodată fără să fi preparat înainte o bază politică în localitate. Cunoaștem întotdeauna cei mai înverșunați agenți ai inamicului și îi arestăm. Îi lăsăm pe țărani să-și aleagă o administrație proprie și îi sprijinim să confiște pămîntul agenților cei mai nocivi și ai proprietarilor care și-au părăsit pămînturile, pentru a le împărți între ei, începînd cu cei mai săraci. Aceasta permite de la început să se creeze o atmosferă bună. Anunțăm în numele Frontului de eliberare că taxele și datoriile sînt desființate...".

„Cînd cadrele și forțele noastre armate au eliberat un sat și i-au ajutat pe oameni să-și construiască o viață nouă, conchide Le Van Chien, „orice s-ar întîmpla în continuare, sufletele și spiritul lor sînt cucerite pentru totdeauna".

De aceasta își dă seama și adversarul care își intensifică acțiunea represivă asupra populației, crezînd că astfel va obține o repliere, o dezangajare a ei față de luptătorii mișcării de eliberare. Dar rezultatul este contrar. Chiar pături ale populației care pînă acum se mențineau într-o anumită rezervă față de lupta partizanilor eliberării, ca de pildă mișcarea FULRO, a minorităților locale și cea a budiștilor, încep să-și modifice poziția.

„Milioane de cetățeni, — scrie W. Burchett, — au văzut cu proprii lor ochi realitățile războiului. De o parte au văzut o represiune feroce, de cealaltă parte o rezistență eroică". Alegerea nu putea merge decît înspre cea de-a doua tabără — a F.N.E.

Chiar și în zonele în care armata de la Saigon și-a păstrat pînă în ultima clipă puterea, exercitînd ani la rînd o puternică „propagandă anti-Vietcong", partizanii F.N.E. știu să apropie oamenii de mișcarea de rezistență, să le explice și să-i facă să adopte țelurile ei. Le Van Chien amintește cum s-a desfășurat eliberarea districtului natal : „...prima oară cînd forțele noastre s-au apropiat de un sat, ele n-au mai găsit acolo decît bătrîni și copii. Oamenii valizi, de frică, fugiseră luînd cu ei animalele și tot ceea ce mai puteau. Noi am rămas totuși pe loc, supraveghindu-le bunurile, lucrînd la cîmp, curățind locuințele, avînd grijă de copii și spunîndu-le povești. Apoi, cei fugiți au trimis iscoade. Cînd li s-a povestit cum se poartă oamenii noștri, toată lumea a revenit". Veștile despre cum se poartă oamenii Frontului de Eliberare s-au răspîndit cu repeziciune, cucerind simpatii și ridicînd în ajutor populația. Aceasta a ajutat mult, demonstrează autorul, la eșecul pe care l-a suferit proiectul „satelor strategice" care din locuri sigure pentru inamic s-au transformat sub influența F.N.E. în adevărate butoaie cu pulbere. Zadarnic se întreprindeau raiduri după raiduri, un control sever și se luau tot felul de măsuri represive. Oamenii, chiar dincolo de sîrma ghimpată a satelor strategice, o dată cu adoptarea principiilor mișcării de eliberare, găseau mijloacele pentru a se apăra și pentru a sprijini mișcarea. Erau procedee de o mare diversitate — de la stabilirea de baze de autoapărare, procedeu considerat de W. Burchett drept contribuție originală adusă luptei de partizani de către lupta sud-vietnameză, la înșelarea inamicului în diferite feluri și chiar la ridiculizarea lui.

„Ca și o revoluție, un război revoluționar — consideră autorul lucrării „De ce cîștigă Vietcongul ?" — este un proces care evoluează continuu, pe trepte diferite însă ca amploare". La baza întregii piramide a rezistenței populare stă autoapărarea. Nguyen Ta Quang, membru al Comitetului executiv al F.N.E. pentru regiunea peninsulei Ca Mau, descrie astfel începuturile din 1960 ale autoapărării în țară : „Pentru a se apăra contra marilor operații de «curățire», oamenii au început să-și înconjoare satele și casele cu curse. În acest stadiu, ei își apărau doar accesul spre case și grădini, lăsînd inamicului drumurile libere".

Apoi, s-a trecut la o treaptă superioară : se așezau curse de-a lungul drumurilor ce serveau de trecere trupelor dieminte și chiar se atacau posturile inamice.

„Crearea unităților și zonelor de autoapărare — spune autorul — reprezintă o fază inevitabilă și logică a concepției sud-vietnameze despre războiul poporului. Conceptul de autoapărare este inseparabil legat de aspectul politic și popular al luptei armate și joacă rolul de susținător capital în domeniul activității politico-militare".

El este unul din pilonii marelui angrenaj care este sprijinul acordat de popor mișcării de eliberare, această coordonată capitală — după cum reiese din toate discuțiile avute de W. Burchett cu conducători ai mișcării — a succesului. În februarie 1968, într-un interviu acordat agenției Associated Press, de generalul Westmoreland, acesta afirma că F.N.E. nu s-ar bucura în rîndurile populației sud-vietnameze de destulă încredere și ajutor. Comentînd cuvintele generalului Westmoreland, Nguyen Van Hieu, purtător de cuvînt al Frontului Național de Eliberare, consideră că „aceasta este o absurditate. Noi n-am fi putut niciodată să ducem cu bine la capăt o ofensivă de asemenea anvergură fără ajutorul locuitorilor... De fapt, acest sprijin a jucat un rol decisiv. Chiar generalul Westmoreland a recunoscut, puțin mai tîrziu, că a fost surprins. După el, era o «surpriză tactică». În realitate, era o »surpriză strategică«. Ce înseamnă aceasta ? Forțele noastre nu dispun nici de mijloace de transport, nici de un sistem logistic modern... Populația locală este cea care, la Saigon și în alte părți, ne-a ajutat să ne facem aprovizionările. Ea e cea care ne-a ascuns armele și munițiile, care ne-a protejat și hrănit soldații. În toate orașele Vietnamului de sud, sute de mii de persoane ne-au ajutat trupele cu multe zile înainte de atac. Și nu a existat o umbră de trădare. A fost păstrat secretul absolut. Este dificil să-ți imaginezi un sprijin mai mare decît cel pe care forțele noastre l-au primit de la populația locală".

■

„Am studiat, în capitolele precedente — spune în ultima pagină a cărții sale Wilfred Burchett — ceea ce se poate numi marșul spre Paris, pe un drum lung și foarte dificil... Este greu să se știe dacă aceste conversații vor marca sfîrșitul drumului urmat de vietnamezi, dar e clar că în vinele vietnamezilor, acest popor asemănător lemnului de bambus local — dur, dar flexibil — «curge sîngele victoriei»".

Liana ENESCU

Cele ce urmează sînt fragmente din cea mai completă relatare „din interior" privind puternica și, pînă de curînd, necunoscuta Cosa Nostra — cel mai influent și mai organizat sindicat al crimei din Statele Unite. Autorul este ziaristul Peter Maas, iar cartea sa „Canarul care a cîntat" — expresie argotică desemnînd pe cineva care a făcut mărturisiri complete — se bazează pe declarațiile lui Joseph Valachi, primul care a recunoscut, în fața justiției, existența Cosei Nostra. Sinceritatea lui Valachi era oferită în schimbul protecției autorităților (chiar dacă protecția avea să se exercite în condițiile detenției), deoarece el știa că organizația îl condamnase la moarte, bănuindu-l de trădare înainte ca el să fi făcut vreo mărturisire. Dacă Valachi nu este dezinteresat, el este, în schimb, perfect informat ; deși nu a deținut nici o funcție de seamă în Cosa Nostra, cei 33 de ani de carieră în această organizație l-au adus în apropierea unui mare număr de personaje de prim rang, l-au făcut martorul unei serii lungi de episoade sinistre și îl certifică drept o autoritate în materie.

Ar mai trebui să suplimentăm explicațiile lui Maas în legătură cu caracterul „italian" al Cosei Nostra. Desigur, primul lucru de precizat este că numărul celor în conflict cu legea nu a reprezentat, de la început, decît o minoritate a imigranților italieni. În al doilea rînd, chiar dacă pentru Cosa Nostra limba a reprezentat un avantaj conspirativ, legăturile de rudenie și cunoștințele printre italieni au avantajat organizația și i-au dat un supliment de unitate, iar tradițiile Mafiei siciliene au folosit ca sursă de inspirație, asocierea unor italieni în Cosa Nostra s-a produs pe frontul situației dificile a imigranților originari din peninsulă, care — ca și alții înaintea lor sau după ei — au fost supuși discriminărilor și au constituit una din păturile cele mai handicapate. Apariția Cosei Nostra trebuie, deci, privită nu atît ca un transplant nociv dar reușit, cît ca un simptom al maladiilor societății americane.

Ce este și cum acționează „COSA NOSTRA"

Peter Maas

Crima organizată este o mare afacere în America. Potrivit ultimelor evaluări ale Ministerului Justiției al S.U.A., profiturile ei brute se ridică anual la aproximativ 40 miliarde dolari. Este vorba, desigur, de o presupunere, bazată pe date culese cu ajutorul mijloacelor electronice de înregistrare, prin confiscarea de registre clandestine etc. Dar chiar dacă această cifră uimitoare este redusă cu o treime, ea reprezintă profituri incomparabil mai mari decît ale oricărei firme din S.U.A.

Firește, crima organizată nu plătește impozite ; plătește însă nenumărați funcționari publici la toate nivelurile de guvernămînt — trebuie s-o faci, pentru a lucra pe o scară atît de mare — și pe lîngă activitățile ei ilicite rentabile, ca jocurile de noroc și traficul de stupefiante, ea s-a infiltrat tot mai mult în afacerile legale și în sindicate din întreaga țară — aplicînd, desigur, propriile ei criterii etice.

Fiecare cetățean, indiferent de activitatea lui și de locul lui de reședință, este afectat de ea din punct de vedere material.

Forța dominantă a crimei organizate din America este o conspirație criminală secretă care își întinde firele în întreaga țară, un adevărat bastion subteran al răului. Era cunoscută în mod popular sub numele de Mafia, pînă cînd unul din membrii ei, Joseph Valachi, primul care a recunoscut vreodată că face parte din ea sau care a vorbit despre ea — i-a dezvăluit numele adevărat, Cosa Nostra, ceea ce înseamnă, aproximativ, „lucrul nostru".

Cosa Nostra este organizată pe linii paramilitare. Cea mai mare unitate a ei se numește „familie" și este echivalentul unei divizii militare. Apartenența la o „familie" nu înseamnă în mod necesar legături de sînge, deși alegerea numelui este un simbol interesant al frăției care reprezintă într-o măsură atît de mare un element al misticii ei. În momentul de față se știe că în America activează cel puțin 24 de asemenea „familii", fiecare deținînd puterea supremă în regiunea ei. Anumite centre turistice ca Miami și Las Vegas (sau Havana în perioada regimului Batista) sînt „deschise". Aceasta înseamnă că orice „familie", indiferent unde își are baza, poate să aibă acolo membri și să desfășoare operațiuni.

Membrii organizației Cosa Nostra sînt uniți printr-o mare legătură comună : trebuie să fie de origine italiană din partea ambilor părinți (uneori se face o excepție dacă tatăl este italian). Firește, italienii nu au inventat crima organizată și nici nu au adus-o în S.U.A. De fapt, la sosirea primului mare val de imigranți italieni, la sfîrșitul secolului XIX, lumea interlopă, înfloritoare, se afla în primul rînd în mîinile irlandezilor și altor cîteva grupuri etnice. Dar ceea ce au adus un mic număr din acești noi veniți italieni — majoritatea din Neapole, Calabria și Sicilia — a fost un spirit de clan tradițional, disprețul față de autoritatea legală și un talent organizatoric care le-a permis, în cele din urmă, să domine lumea interlopă din S.U.A.

Prohibiția a dat Cosei Nostra posibilitatea să ajungă la dimensiuni și puteri fantastice. Întreaga lume interlopă din S.U.A. obținea profituri de sute de milioane de dolari de pe urma prohibiției. Dar, pentru bandiții italieni, în mod special, prohibiția era o șansă să înceapă în sfîrșit operațiuni în stil mare. Ei se pricepeau la contrabanda cu băuturi spirtoase. Ani de zile, mii de distilerii clandestine funcționaseră în ghetourile în care imigranții italieni, asemenea altor grupuri etnice înaintea lor, se îngrămădiseră după sosirea în S.U.A. Astfel, ei s-au lansat de pe o poziție avantajoasă pe uriașa piață care se formase, și de atunci nu au cedat în fața nimănui.

„VEI TRĂI PRIN REVOLVER ȘI CUȚIT"

Membrii Cosei Nostra sînt legați printr-o bizară inițiere cabalistică. La începutul anilor '30, cînd Valachi a depus jurămîntul de credință, lumea interlopă italiană trecea printr-una din desele ei răscoale sîngeroase. Iată cum descrie Valachi o ceremonie de inițiere :

„Am fost dus la celălalt capăt al mesei și însoțitorul meu mi-a spus: «Joe, fă cunoștință cu Don Salvatore Maranzano. Va fi șeful nostru în tot cursul perioadei grele prin care trecem». Îl vedeam pentru prima oară. Arăta exact ca un bancher. N-ai fi bănuit niciodată că era un gangster.

Maranzano mi-a spus să stau jos, pe un scaun liber, la dreapta lui. Cînd m-am așezat, toți cei din jurul mesei s-au așezat și ei. Cineva a pus pe masă în fața mea un revolver și un cuțit. Îmi amintesc că revolverul era de calibru 38, iar cuțitul era un pumnal. Apoi, Maranzano ne-a cerut din nou să ne ridicăm ; ne-am prins cu toții de mînă, iar el a spus cîteva cuvinte în italiană. Ne-am așezat la loc ; el s-a întors spre mine, și tot în italiană mi-a vorbit despre revolver și cuțit. «Asta înseamnă că vei trăi prin revolver și cuțit, și vei muri prin revolver și cuțit» mi-a spus el. Apoi m-a întrebat : «Cu care deget apeși pe trăgaci» ?

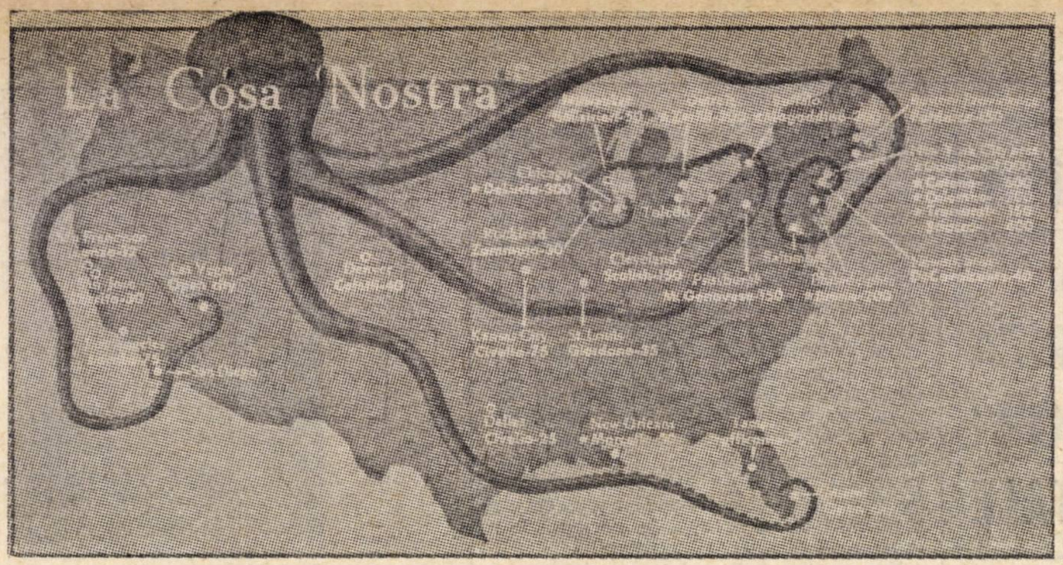

Harta alăturată, reprodusă după revista americană „Time", reprezintă „amplasarea" organizației „Cosa Nostra" pe teritoriul S.U.A.

● *Poziții mai puternice*

○ *Poziții mai slabe*

★ *Cele nouă mari căpetenii ale „Cosei Nostra"*

Numele și numerele aflate sub denumirea orașelor indică sediile „cartierelor generale" și ale șefilor organizației, precum și proporțiile celor 24 „familii" care alcătuiesc „Cosa Nostra"

Cu ăsta ! — i-am răspuns ridicînd arătătorul drept.

Mă întrebam încă ce vroia să spună cu aceste cuvinte cînd mi-a cerut să-mi fac mîinile căuș. Mi-a pus o bucată de hîrtie înăuntru, a aprins-o cu un chibrit și mi-a spus să repet după el, în timp ce mutam hîrtia dintr-o mînă într-alta : «Așa voi arde dacă voi trăda această Cosa Nostra». Maranzano a adăugat că Cosa Nostra trebuie să fie mai presus de orice — de familia noastră de sînge, de religia noastră, de țara noastră.

Apoi Maranzano a ordonat : «Toată lumea în picioare. Arătați degetele de la mîna dreaptă». Toți băieții din jurul mesei au ridicat mîna dreaptă în același timp. Unii nu aveau degete de loc ; alții aveau două sau trei ; unii aveau, desigur, cinci. Maranzano a adunat toate degetele. Am uitat rezultatul adunării. Să spunem că a fost 48. Atunci Maranzano a început cu primul bărbat din stînga lui, a continuat să numere în jurul mesei, și cînd a ajuns la 48, sorții au căzut asupra lui Joe Bonanno (cunoscut, de asemenea, sub numele de Joe Bananas, care a devenit, ulterior, un șef cunoscut al organizației Cosa Nostra). Cînd a văzut la cine a ajuns cu numărătoarea, Maranzano a izbucnit în rîs și mi-a spus : «Uite, Joe, ăsta, e gombah al tău», — vrînd să spună prin aceasta că era un fel de naș al meu.

Joe Bananas a izbucnit și el în rîs, a venit la mine și mi-a spus : «Dă-mi degetul cu care apeși pe trăgaci». I-am întins degetul și el l-a înțepat în vîrf cu un ac pînă cînd a țîșnit sînge. Atunci Maranzano a spus: «Asta înseamnă că acum sîntem o singură familie». Cu alte cuvinte, sîntem uniți cu toții. Apoi mi-a explicat cum se pot recunoaște membrii între ei. Dacă sînt împreună cu un prieten, care este membru, și mă întîlnesc cu un alt prieten care este membru, dar cei doi nu se cunosc între ei, eu spun : «Bună, Jim, îți prezint pe John. E un prieten al nostru». Dar dacă al treilea tip este doar prieten și nu membru, eu spun : «Jim, îți prezint pe John. E un prieten al meu»".

Cam o treime din membrii Cosei Nostra — în total vreo 5 000 — locuiesc în New York și împrejurimi, unde există — caz unic — cinci „familii". Azi, pe scară națională, Cosa Nostra nu are un conducător, deși căpetenii ambițioase au încercat în diferite rînduri să obțină acest titlu. In ultimii ani, organizația a fost condusă de o comisie formată din 9 pînă la 12 șefi. Comisia are o sarcină principală : să mențină prosperitatea organizației. Ea este arbitrul final în marile conflicte dintre „familii". Ea hotărăște cînd poate începe primirea de noi membri. Iar cînd un șef moare sau este înlăturat, ea trebuie să-i confirme înlocuitorul.

Cosa Nostra, sub forma ei modernă, actionează în America începînd din 1931. Totuși, oricît ar fi de greu de crezut, în urmă cu mai puțin de un deceniu existența ei era serios contestată chiar și în cercurile poliției, inclusiv F.B.I. In primul rînd, pe măsură ce s-a perfecționat, Cosa Nostra a reușit să rămînă în afara atenției opiniei publice. Mai mult, la nivel local, Cosa Nostra își asigura liniștea mituind, sistematic și cu generozitate.

ROBERT KENNEDY TRECE LA OFENSIVĂ

Pînă la începutul perioadei '60, organele federale de aplicare a legii aveau o jurisdicție foarte limitată în domeniul în care Cosa Nostra era deosebit de activă. Asasinatul, de pildă, nu era — și nu este nici acum— un delict federal decît dacă este comis pe o proprietate federală. Numai Biroul Federal de luptă împotriva stupefiantelor — angajat în combaterea importului de heroină, care era una din marile activități ale organizației Cosa Nostra — considera că există în mod real o asemenea organizație, dar nu a reușit niciodată să aducă dovezi concrete în sprijinul acestei afirmații.

Intre timp, eforturile principale ale F.B.I. erau consacrate securității interne — pînă la instaurarea în funcția de ministru al justiției a defunctului Robert F. Kennedy, care a obținut aprobarea de către Congres a unui număr de noi legi federale împotriva crimei organizate. In 1959, de pildă, numai patru agenți de la biroul din New York al F.B.I. erau repartizați în această zonă și munca lor consta, în primul rînd, în ținerea unor registre cuprinzînd informații de rutină, de pildă date despre figurile cunoscute ale lumii interlope. Pe de altă parte, peste 400 de agenți de la același birou erau ocupați cu urmărirea comuniștilor americani.

Deși în mod formal primește ordine de la ministrul justiției, directorul F.B.I., J. Edgar Hoover, se comportase pe vremea multor miniștri ca și cum ei nu ar fi existat niciodată.

Robert Kennedy a reușit să schimbe în mare măsură această situație, cel puțin în cursul mandatului său. El nu numai că era competent și interesat în domeniul luptei împotriva crimei organizate și hotărît să-i înăbușe dezvoltarea, dar avea un frate la Casa Albă. Astfel, în 1962, luată prin surprindere de cererea inițială a lui Robert Kennedy de a-i furniza date secrete despre lumea interlopă, conducerea F.B.I. fusese nevoită să recurgă, în mare măsură, la înregistrarea convorbirilor telefonice și la „spionajul" cu mijloace electronice (microfoane minuscule etc — n.r.) pentru a furniza informații pe care, printr-un eufemism, le atribuia unor informatori confidențiali „demni de încredere". Dar în baza legilor federale de atunci, nici una dintre aceste informații nu putea fi dezvăluită sau folosită în fața tribunalelor — și cîtva timp nici măcar Kennedy nu a știut de unde proveneau ele.

Tocmai în acel moment — momentul potrivit — a intrat în scenă Joseph Valachi. Pe atunci avea 58 de ani. Era un bărbat îndesat și puternic, cam prea gras, cu un păr cărunt și des, cu ochi căprui lipsiți de expresie, și cu o voce guturală; în ciuda unei cariere consacrată în mod serios crimei, era un bandit parecare. Firește, existaseră informatori și înainte, dar ei se limitaseră să dea informații despre indivizi sau crime specifice, deobicei din motive de răzbunare personală, sau din dorința de a primi pedepse mai blînde atunci cînd erau judecați. Nici unul nu vorbise vreodată despre Cosa Nostra însăși.

Valachi a fost primul om ale cărui declarații au confirmat fragmentele de informații obținute de F.B.I. prin spionaj cu mijloace electronice, umplînd toate golurile din aceste fragmente. Avea o memorie de o precizie extraordinară ; nu a fost prins nici măcar o singură dată făcînd vreo greșeală verificabilă — și, lucrul cel mai important, deși era în mod recunoscut doar un membru mijlociu al Cosei Nostra, activase în organizație timp de 33 de ani și era pur și simplu o enciclopedie ambulantă a obiceiurilor și moravurilor ei. El reprezenta, după cum s-a exprimat ministrul justiției Kennedy, „cea mai mare realizare obținută pînă acum în domeniul spionajului pentru combaterea crimei în S.U.A."

(Va urma)

Rinascita
ROMA

Giorgio Amendola

CRIZA „COMUNITĂȚILOR" OCCIDENTALE

EUFORIA europenistă generată de retragerea generalului de Gaulle s-a risipit repede. O dată cu demisia lui de Gaulle nu au dispărut obstacolele care se pun în calea realizării intenției unei integrări politice a țărilor capitaliste din Europa occidentală. Au căzut alibiurile facile, rămîn contradicțiile reale care au determinat criza instituțiilor comunitare. Între timp, în așteptarea de a se limpezi „negura ambiguității" care a învăluit primele declarații ale noului președinte Pompidou, obositoarele tratative politice și economice ale acestor ultime săptămîni au dezvăluit cîte dificultăți fac să întîrzie pretinsa relansare europeană.

Recenta sesiune a Parlamentului european a arătat măsura gravității crizei. Participarea noastră la Adunarea de la Strasbourg trebuia să slujească și la a ne informa mai direct asupra problemelor comunităților europene. Dar această prezență ne permite, mai ales, să desfășurăm rolul unei opoziții bazată pe examinarea obiectivă a faptelor.

Însăși desfășurarea discuției a indicat termenii crizei : politica nucleară și politica agrară, cele două domenii în care s-a desfășurat o inițiativă comunitară, îndreptată spre construirea unei politici comune economice, au înregistrat cele mai puternice dispute. Hotărîrea Germaniei occidentale de a construi, împreună cu Olanda și Anglia, o instalație pentru fabricarea de uraniu îmbogățit a agravat criza EURATOM, adică tocmai inițiativa comunitară menită să creeze noi raporturi economice și industriale într-un sector necondiționat de poziții prestabilite și hotărîtor pentru dezvoltarea economiei vest-europene.

La sfîrșitul anului 1969 vor expira normele provizorii ale Tratatului de la Roma. Dacă Piața comună europeană a devenit o zonă a liberului schimb, cu o creștere importantă a traficelor, comunitățile europene nu au putut să elaboreze o politică comună economică, industrială, fiscală, de credit. În ciuda rezervelor formale ale rezoluției propusă de adunare — și în care se vorbește cu pudoare de „stagnare în procesul de integrare economică" — existența unei crize reale a fost recunoscută în mod deschis. Care sînt cauzele acestei crize ? Lipsa unei politici economice comune nu poate să fie atribuită funcționării defectuoase a comunităților (chiar dacă dezbaterea asupra resurselor proprii ale comunităților și asupra organelor de decizie și de control ale Parlamentului a confirmat existența unui mecanism costisitor și ineficient). Sînt cauze mai profunde ; ele trebuie căutate în contradicțiile profunde ce separă statele membre și în interesele divergente ale burgheziei din diferite țări, care nu acceptă integrarea economică decît cînd aceasta, după cum spune aceeași rezoluție votată de majoritatea adunării, „ajunge prin a se dovedi utilă numai satisfacerii grupurilor puternic organizate și prin a dăuna claselor mai puțin prospere ale populației europene". În realitate, Uniunea vamală, creînd un mai amplu spațiu economic, a lărgit posibilitățile de expansiune economică a grupurilor celor mai puternice, în timp ce existența neînțelegerilor profunde din diferitele economii naționale (salarii, prevederi, impozite, stimulente pentru export) nu a permis să se ajungă la o cunoaștere reală a condițiilor de concurență.

Dar tocmai prin criza monetară care afectează economia vest-europeană s-a dovedit lipsa unei politici economice comune. În ceea ce privește problemele arzătoare puse de criza sistemului actual monetar, Germania occidentală, Franța, Italia au acționat fără o ordine față de cererile inacceptabile ale Statelor Unite. Ciclonul monetar s-a născut din „boom"-ul american, care dăinuie din 1960 și care exprimă, pe plan economic, inițiativa și agresivitatea științifică și tehnologică a capitalismului american. „Boom"-ul a provocat o inversare de tendință în raporturile economice dintre Statele Unite și cele șase țări ale comunității. În primii cinci ani (1958—1963), indicii de creștere europeni au fost mai rapizi decît cei americani. Distanțele se scurtau. În cadrul „boom"-ului american, alimentat, printre altele, de războiul de agresiune din Vietnam, indicii de creștere ai Statelor Unite au fost mai rapizi, a crescut „gap"-ul, tendința s-a schimbat. Dar „boom"-ul a fost finanțat și de Europa. Expansiunea economică a determinat o creștere a cererii, ceea ce s-a tradus printr-un deficit sporit al balanței de plăți americane. Deficitul s-a soldat cu debite în dolari neconvertibili în aur, cu emiterea de obligațiuni în Europa (euro-dolari), cu formarea unei mase de capitaluri circulante care astăzi, și datorită impulsurilor spre speculă, pun în criză stabilitatea diferitelor monede. Printre altele, aceasta permite grupurilor monopoliste americane să cucerească mereu noi poziții de control în industriile vest-europene, jefuind în acest scop economia vest-europeană (fondurile de investiții).

S-a ajuns la absurd : Italia, cu cel mai scăzut fond de investiții pe cap de locuitor (de abia 200 de dolari), și-a permis luxul de a finanța „boom"-ul american cu aproximativ două miliarde de dolari în 1968. Apare tot mai imposibilă menținerea sistemului monetar actual, bazat pe poziția privilegiată a dolarului, și este necesară, în schimb, o nouă politică monetară. S-a vorbit într-adevăr de o politică monetară europeană și chiar de o monedă europeană. Dar subordonarea politică a țărilor comunității față de Statele Unite (Alianța atlantică) permite să se discute numai despre modalitățile unei distribuiri determinate a „fondurilor de prevalare", ceea ce se va traduce în practică printr-o nouă finanțare a importurilor americane. Întrunirile care, la diferite nivele, s-au înmulțit la Bruxelles în ultimele săptămîni asupra problemelor politicii monetare și ale conjuncturii, au înregistrat încă o dată persistentele divergențe de poziții.

Giorgio Amendola

În timp ce taxele de scont au ajuns în Statele Unite la puncte atinse numai în 1929, în preajma izbucnirii crizei economice mondiale, guvernatorii țărilor capitaliste europene sînt incapabili să determine liniile unei politici economice care să apere posibilitățile de dezvoltare ale economiei europene.

Și tocmai aici, în raporturile dintre cele șase țări ale comunității și Statele Unite, se află adevărata origine a crizei. S-a afirmat multă vreme că, după Uniunea vamală, unitatea economică trebuia să pregătească unitatea politică. Acum raportul asupra activității comunității din 1968, prezentat de socialistul Corona, a răsturnat acea poziție, afirmînd că este necesară mai întîi unitatea politică pentru a se ajunge apoi la unitate economică și că această unitate politică ar trebui să se nască dintr-o voință politică. Dar această voință politică unde se poate naște ?

Corona a fost aproape de adevăr cînd a recunoscut în „teamă" imboldul inițial spre formarea comunității. Politica externă comună era dictată în anii '50 de „războiul rece". Dar au venit apoi destinderea, „libera alegere" și căutarea unei „securități mai articulate"; iar aceasta a slăbit coeziunea comunității și a încetinit procesul de integrare. Dar atunci trebuie întărite blocurile pentru a menține coeziunea necesară întăririi comunității ! Aceasta este viziunea coerentă a „atlanticilor" cei mai înverșunați, care văd în întărirea N.A.T.O. și în formarea unui organism politic supranațional, care să unească țările capitaliste ale Europei occidentale, garanția împotriva unui proces de dizolvare și de depășire a blocurilor. Se dezvăluie în această concepție adevăratul caracter al comunității.

După cum am fost nevoiți în mai multe rînduri să observăm, momentul național nu s-a diminuat deloc ci, dimpotrivă, el s-a întărit în conștiința popoarelor. Dezvoltarea culturii, a științei, a economiei, răspîndirea învățămîntului, formarea de noi grupuri sociale au contribuit la o explozie de noi autonomisme regionale și la înflorirea de națiuni sufocate de cursul istoriei europene. Totul se orientează în direcția depășirii blocurilor și nu în sensul întăririi lor, într-o sporită și autonomă articulare a raporturilor internaționale.

Grupurile conducătoare ale comunităților vest-europene nu știu să ia act de această realitate. Privesc cu disperare înapoi și, în schimb, nu știu să privească înainte. Sînt prinse în cursa

încercărilor de a găsi un compromis. Întreaga birocraţie comunitară, pregătită tehnic şi animată de cele mai bune intenţii, este prizoniera unei maşini fără cap, iar Consiliul ministerial este un organism diplomatic care reglementează într-o manieră veche litigiile din diferite domenii. Deschizînd Angliei şi ţărilor A.E.L.S. porţile comunităţilor, se lărgeşte zona liberului schimb, dar devine tot mai dificilă elaborarea unei politici economice comune. Dar ce înseamnă, în condiţiile existente în diferite ţări capitaliste, o politică economică comună, cum este posibilă o programare economică europeană care, în starea actuală de lucruri, să nu fie subordonată intereselor „grupurilor cel mai puternic organizate" ?

Procesul de integrare început în Europa occidentală a fost promovat şi controlat de forţa economică şi militară a Statelor Unite. Germania federală vrea să se alăture Statelor Unite în acest rol de conducere europeană. Dar această perspectivă de unificare impusă nu poate să fie acceptată de cine vrea să apere, încă o dată, independenţa naţională a propriei ţări.

Construirea Europei unite, dacă se doreşte să se apere autonomia naţională, trebuie să meargă în sens invers, trebuie să pornească de jos, de la conştiinţa popoarelor. Trebuie să urmeze, deci, căile raporturilor articulate dintre statele europene, ale tratativelor răbdătoare bilaterale, ale depăşirii blocurilor pe calea unor măsuri succesive (măsuri de dezarmare controlată şi reciprocă a celor două blocuri, dezatomizarea Europei centrale, recunoaşterea actualelor frontiere, recunoaşterea R.D.G. etc), ale ajungerii la acorduri parţiale — economice, tehnice, culturale.

Volksstimme
VIENA

PARTIDUL COMUNIST GERMAN ÎN CAMPANIA ELECTORALĂ

Convorbire cu Kurt Bachmann

preşedintele P. C. German

— P. C. German candidează la alegerile pentru Bundestag, din 28 septembrie, în cadrul A.D.F. (Acţiunea pentru Progres Democratic). Ce este A.D.F. şi pentru ce candidează P.C.G. în cadrul său ?

— Anul trecut, cînd P.C.G. s-a constituit, exista un cerc de personalităţi aparţinînd celor mai diferite mişcări, aşa-numita grupare din Giessen, care hotărîseră mobilizarea în vederea alegerilor a tuturor forţelor importante care activau în cadrul diverselor grupuri existente. În cadrul R.F.G. se desfăşurau importante activităţi extraparlamentare. Multe dintre acestea erau îndreptate împotriva războiului american criminal din Vietnam şi altele, mai puternice, împotriva legislaţiei excepţionale, care, între timp, a fost transpusă în fapt în pofida protestelor puternice ale unor mase largi, în primul rînd de studenţi şi tineri muncitori, dar şi de numeroşi liberali burghezi. Prin legislaţia excepţională, cele mai importante elemente fundamentale ale constituţiei pot fi anulate. Forţele care s-au ridicat împotriva acestei legislaţii, noi am încercat să le unim în cadrul unei acţiuni comune. Aceste forţe existau, însă, doar în afara Parlamentului, iar noi doream să le facem să acţioneze şi în Parlament.

— A.D.F. cuprinde toate acele grupări cunoscute sub denumirea generală de A.P.O. (Opoziţia extraparlamentară) ?

— Opoziţia extraparlamentară nu este o forţă omogenă. Există nenumărate grupări. Noi nu includem grupările anarhiste şi nici grupările antiparlamentare. S-a reuşit, însă, ca în decursul activităţii să se ajungă la un fel de alianţă electorală şi de acţiune, care cuprinde, într-o măsură tot mai mare, şi astfel de forţe. În desfăşurarea luptei electorale există două acţiuni importante.

Prima este cea a siderurgiştilor ; zeci de mii de astfel de muncitori se mişcă, luptă pentru salarii mai bune, dar în acest caz lupta pentru revendicări de salarii a dobîndit un caracter politic nou. Ea este o luptă împotriva puterii monopolurilor şi împotriva aşa-zisei simetrii sociale. Profiturile o iau cu mult înaintea salariilor şi a preţurilor. Ele au crescut de trei ori faţă de nivelul lor din epoca precedentă „marii coaliţii". S-a ajuns la o explozie a profiturilor — în ultimii trei ani, 30 la sută şi chiar 40 la sută. Într-un an în care salariile s-au ridicat cu maximum 5 la sută, preţul oţelului pentru construcţii a crescut de trei ori. Inflaţia a crescut şi ea cu 3—4 la sută.

A doua mişcare este îndreptată împotriva neofascismului, în special după acţiunea de la Frankfurt a neonaziştilor, atunci cînd batalioanele de ordine ale acestora au lovit pe antifascişti, folosind forţa în modul cel mai grosolan. Din acel moment, indignarea a crescut în valuri şi nu mai există oraş în care, atunci cînd P.N.D. îşi face apariţia, să nu aibă loc manifestaţii puternice împotriva acestui partid, manifestaţii la care participă nu numai studenţi, ci, de asemenea, tineri muncitori şi forţe democratice din toate păturile sociale. La Flensburg au ieşit pe străzi 1 500 de oameni, la Recklinghausen au ieşit mii de oameni, la Oberhausen 7 000 de oameni. Ei l-au împiedicat pe Thadden să vorbească. Ministrul de interne a declarat că partidul neofascist este anticonstituţional şi, totuşi, chiar din dispoziţia ministrului de interne, poliţia protejează în fiecare oraş orice întrunire a acestui partid. Aceste două mişcări importante nu au fost prevăzute de coaliţia guvernamentală în programul campaniei electorale. Noi considerăm

Kurt Bachmann

că ele sînt foarte importante pentru formarea conştiinţei populare. Cînd condiţiile sînt favorabile, lupta se dovedeşte posibilă.

— Ce rol joacă S.D.S. (Asociaţia germană a studenţilor socialişti) ?

— În aceste acţiuni, S.D.S. nu joacă un rol conducător. Tineretul participă la acţiune, dar pe primul plan se află acţiunile muncitorimii. S.D.S. joacă, desigur, un rol în universităţi, dar aci apar pe primul plan noi forţe. P. C. German se străduieşte să devină un factor mobilizator şi de unificare. Trăsătura caracteristică aparent de stînga şi anarhică a fost eliminată astăzi din aceste mişcări.

— Care este motivul fundamental al campaniei electorale a celorlalte partide ?

— Întreaga campanie electorală este desfăşurată de celelalte partide sub lozinca securităţii. Această lozincă răspunde unei dorinţe profunde a populaţiei de a scăpa de nesiguranţa care dăinuie, în pofida conjuncturii deosebit de ridicate, aşa cum nu a existat niciodată pînă acum în ţara noastră. În rîndul muncitorilor, deprinşi să gîndească, al inginerilor şi tehnicienilor există sentimentul de incertitudine în ce priveşte viitorul. Pe toate panourile de afişaj pot fi văzute pancarte ale U.C.D., U.C.S. şi chiar ale P.S.D., care promit o securitate pentru anii deceniului al VIII-lea. Oamenii sînt de părere că tehnicienii fac planuri pentru cinci şi zece ani, dar nimeni nu ţine seama în aceste planuri de *factorul om*. Muncitorii ştiu că în toate profesiunile se va întîmpla, în cinci-zece ani, aşa cum s-a întîmplat cu minerii acum cîţiva ani. Ei se întreabă ce se va întîmpla după înfăptuirea revoluţiei tehnice, din punctul de vedere al profiturilor. În acest caz, locurile de muncă vor fi primejduite, iar forţa de muncă devalorizată. La aceasta se gîndesc astăzi şi acei muncitori care au un automobil, o locuinţă nouă şi a căror soţie munceşte şi ea. Din această cauză vorbesc cu toţii despre securitate — şi noi, de asemenea.

Noi afirmăm, însă, că nu este garantată nici securitatea în exterior şi nici cea din interior. Guvernul lui Kiesinger se îndreaptă mereu spre poziţiile sale anterioare. Aceasta, la adăpostul U.C.D.

El afirmă că nu vrea să capituleze în fața realităților care s-au creat și refuză să recunoască realitatea existenței R.D.G. Recunoașterea R.D.G. constituie o premisă a stabilirii unor condiții de mai mare securitate în Europa. Trăim aci la răscrucea a două lumi. Dacă partea vest-germană va manifesta aceeași înclinare spre o înțelegere ca și R.D.G., va exista pace în Europa. Acesta este un principiu al P. C. German.

Un alt motiv al insecurității interne rezidă în desfășurarea politicii spre dreapta. Thadden a declarat că el intenționează să desfășoare întreaga sa politică spre dreapta. După instaurarea la putere a „marii coaliții", în cadrul U.C.D.-U.C.S. tendința spre dreapta este foarte puternică.

— Care sînt relațiile A.D.F. cu P.S.D., precum și cu anumite grupări socialiste ?

— Aceste grupări nu joacă nici un rol. Ele reprezintă în parte teoria lui Marcuse despre desrevoluționarizarea muncitorilor. Evenimentele recente au dovedit, însă, că această teorie este mincinoasă. Mișcarea muncitorească a arătat că această clasă există și că ea a înțeles că dacă se unește și acționează poate obține ceea ce dorește.

În ce privește P.S.D., din prima zi a existenței noastre noi i-am propus să acționăm în comun în trei probleme. În problema salariilor, în cadrul luptelor actuale comuniștii și social-democrații merg mînă în mînă. Nici unul dintre ei nu întreabă ce este celălalt. Apoi, în problema dreptului de a participa la luarea hotărîrilor în toate domeniile. Fără o acțiune comună nu se poate realiza nimic în acest domeniu. În lupta împotriva neofascismului și a evoluției de dreapta a U.C.D., conducerea P.S.D. a respins acest lucru, după ce noi i-am propus, în numeroase oferte, măsuri paralele sau comune. Această poziție a stîrnit sentimente de indignare în cadrul P.S.D., întrucît toți muncitorii și funcționarii sindicalizați social-democrați au înțeles că nu se poate lupta, de pildă, pentru salarii mai mari dacă sînt excluși comuniștii din această luptă ; iar ei nu sînt excluși, ci se dovedesc forța cea mai activă din Federația Sindicatelor Germane (D.G.B.).

Astfel, această hotărîre a conducerii P.S.D. a fost luată în gol. S-au purtat numeroase convorbiri. În ședința conducerii partidului, din iunie 1969, am hotărît ca în cele trei puncte menționate mai sus comuniștii și socialiștii să acționeze în comun și constatăm că, în multe situații, această hotărîre a fost transpusă în fapt. Sîntem pe deplin de acord cu caracterizarea de către P.S.D. a rolului P.N.D. și U.C.D./U.C.S. În felul acesta concluzia la care au ajuns social-democrații de a nu accepta nici o acțiune comună cu comuniștii este încă și mai lipsită de sens. Campania electorală pe care o ducem noi se îndreaptă cît se poate de limpede împotriva U.C.D./U.C.S. și a P.N.D. Oferim în continuare P.S.D. o acțiune comună.

U.S. News & World Report

MISTERUL KENNEDY: UN NOU CAPITOL

În ceasul al unsprezecelea, senatorul Kennedy a obținut o sistare a procedurii judiciare care ar fi putut elucida misterul morții lui Mary Jo Kopechne. Pentru ce a cerut această sistare ? Ce se va întîmpla acum ?

ÎN POVESTEA senatorului Edward Kennedy se deschide un nou capitol, adîncind misterul care înconjoară moartea lui Mary Jo Kopechne din noaptea de 18 iulie 1969.

În localitatea balneară Edgartown (Massachusetts), toată lumea începe să se întrebe dacă mica insulă Chappaquiddick va dezvălui vreodată secretele acelei nopți. La 2 septembrie, un judecător al Curții Supreme din Massachusetts a hotărît amînarea anchetei în legătură cu decesul lui Mary Kopechne. Procedura urma să înceapă la 3 septembrie.

După noaptea tragică : Edward Kennedy, la postul de poliție, unde a venit să anunțe — cu întîrzierea atît de intens comentată — accidentul de automobil

Decizia a fost primită cu scepticism la Edgartown și pe întreg cuprinsul Statelor Unite. Redactorul șef al publicației „The Vineyard Gazette", Henry Beetle Hough, a declarat : „În discuțiile pe care le auzi pretutindeni pe străzi se spune că familia Kennedy dispune de bani și putere și va reuși să înăbușe această afacere".

Multe întrebări au rămas în suspensie. Se va proceda oare vreodată la o cercetare oficială a împrejurărilor morții lui Mary Jo Kopechne ? Răspunsul pare a fi deocamdată : „Probabil că da". Colaboratorii senatorului Kennedy afirmă că el ar dori o anchetă care să facă lumină asupra întîmplării și să pună capăt speculațiilor și zvonurilor. Iar persoanele oficiale care au urmărit îndeaproape cazul afirmă că procedura juridică în vederea unei anchete oficiale a fost de fapt declanșată. Ar fi greu să fie oprită. Este totuși posibil ca ancheta, așa cum a fost proiectată inițial, să nu aibă loc niciodată.

De ce ?

Hotărîrea adoptată de judecătorul Paul C. Reardon, de la Curtea Supremă din Massachusetts, susține că procedura stabilită pentru anchetă ridică „grave probleme constituționale". Procedura a fost elaborată de judecătorul James A. Boyle, de la tribunalul districtual din Dukes (Edgartown). Ancheta urma să fie condusă de el. Judecătorul Boyle hotărîse ca accesul presei la anchetă să fie îngăduit, deși a interzis prezența în instanță a aparatelor de fotografiat, a camerelor de televiziune și a microfoanelor. Un grup masiv de presă, cuprinzînd mai bine de 300 de persoane, se afla la Edgartown înainte de decizia, din ultima clipă, de a se amîna ancheta.

Altă hotărîre-cheie adoptată de judecătorul Boyle a fost ca avocații senatorului Kennedy să nu fie autorizați să procedeze la interogarea în contradictoriu a nici unuia dintre cei 22 de martori citați să depună mărturie la anchetă. În petiția adresată Curții Supreme din Massachusetts, avocații lui Kennedy au susținut că aceasta constituie o încălcare a drepturilor clientului lor. Ce se va întîmpla acum ?

Curtea Supremă din Massachusetts urmează să se întrunească în plenul ei și să hotărască dacă drepturile constituționale ale senatorului Kennedy ar fi încălcate prin procedura elaborată de judecătorul Boyle din Edgartown. Dacă tribunalul se va pronunța în acest sens, ar putea ordona schimbarea procedurii, excluzînd eventual presa și acordînd avocaților lui Kennedy dreptul de a proceda la interogarea în contradictoriu.

Curtea Supremă în plenul ei nu urmează să se întrunească înainte de începutul lunii octombrie. Astfel, este probabil ca o hotărîre definitivă să fie pronunțată cel mai devreme la începutul lui noiembrie.

În cazul în care hotărîrea ar modifica procedura anchetei, Edmund Dinis, magistratul districtual care a cerut ancheta, va trebui să decidă dacă dorește sau nu să acționeze pe noua bază. Alternativa ar fi anchetarea cazului de către un mare juriu.

Oare o anchetă efectuată de către un mare juriu va fi deschisă presei sau publicului ? Ea nu va fi deschisă nici publicului, nici presei, dar va hotărî dacă senatorul Kennedy trebuie sau nu să fie pus sub acuzare în legătură cu moartea lui Mary Jo Kopechne. Ședințele unui mare juriu sînt rareori publice.

Ar avea oare senatorul Kennedy posibilitatea de a face apel la Curtea Supremă a S.U.A. în cazul în care înalta curte din Massachusetts s-ar pronunța împotriva lui și ar hotărî ca ancheta să se desfășoare așa cum s-a proiectat inițial ? Da, deoarece s-ar ridica întrebarea dacă drepturile sale, în baza constituției S.U.A., sînt sau nu violate. Examinarea acestui apel ar putea să dureze luni de zile.

De ce permite senatorul Kennedy — despre care se afirmă că dorește o anchetă cît mai grabnică cu putință în legătură cu decesul lui Mary Kopechne — ca avocații săi să solicite o amînare ?

Răspunsul pare a fi că avocaţii senatorului l-au convins că amînarea — chiar cu riscul intensificării speculaţiilor în legătură cu mobilurile sale — ar fi preferabilă unei anchete, aşa cum a fost recomandată de judecătorul Boyle. Avocatul Edward B. Hanify, care îl reprezintă pe senatorul Kennedy, a afirmat că ancheta a căpătat „un caracter de acuzare mai curînd decît de strictă cercetare" şi că senatorul are dreptul la o procedură corectă, aşa cum s-ar întîmpla în cazul unui proces penal.

Un pasaj-cheie al petiţiei Kennedy, afirmă avocaţii cu experienţă, este următorul : „Decizia din 28 august 1969 (a judecătorului Boyle) are efectul de a-l lipsi pe reclamant (Kennedy) de dreptul de a fi reprezentat prin avocat, de a confrunta şi interoga în contradictoriu pe martori, de a prezenta dovezi în sprijinul său şi de a impune prezenţa unor martori în acest scop, în cadrul unei proceduri publice şi oficiale cu caracter acuzator".

Judecătorul Reardon a fost de acord că petiţia, elaborată de avocatul lui Kennedy „ridică o serie de probleme constituţionale grave". Astfel, avocaţii lui Kennedy au obţinut cîştig de cauză. Se pune, însă, următoarea întrebare : oare amînarea dezvăluirii publice a împrejurărilor decesului lui Mary Jo Kopechne i-ar aduce tînărului senator noi prejudicii pe plan personal şi politic ?

Lui Kennedy nu i s-a cerut niciodată să relateze, sub prestare de jurămînt, toate amănuntele tragicei nopţi de la 18 iulie. El a făcut, de bună voie, două declaraţii. Cea dintîi, la postul de poliţie din Edgartown, în dimineaţa de 19 iulie, după cel puţin zece ore, potrivit însăşi declaraţiei senatorului, de la accidentul în care Mary Jo Kopechne şi-a pierdut viaţa. Cea de a doua declaraţie a fost făcută la o reţea naţională de televiziune la 25 iulie.

Se afirmă, în general, că cele două relatări se contrazic şi că mai curînd ridică întrebări decît oferă răspunsuri.

Sînt cunoscute următoarele fapte : în noaptea tragediei, senatorul Kennedy a participat la o reuniune pe insula Chappaquiddick. El a descris această reuniune ca un picnic organizat de el pentru şase tinere care au lucrat în cadrul campaniei defunctului său frate Robert. Au participat, de asemenea, alţi cinci bărbaţi, prieteni ai familiei Kennedy. Senatorul a părăsit recepţia seara tîrziu. Domnişoara Kopechne se afla în automobil. În loc să cotească spre stînga, pe şoseaua principală, acesta a apucat pe o alee acoperită cu nisip. Maşina s-a răsturnat de pe un pod îngust, iar Mary Jo s-a înecat. Kennedy a fost acuzat de a fi părăsit locul accidentului. La 25 iulie el s-a recunoscut vinovat, nu i s-a pus nici o întrebare în instanţă şi a fost condamnat la două luni închisoare cu suspendarea pedepsei.

În declaraţia sa iniţială, senatorul Kennedy afirmase că a încercat s-o salveze pe domnişoara Kopechne, dar nu a reuşit. În a doua relatare, senatorul a adăugat că doi din bărbaţii care participaseră la reuniune s-au întors cu el pe pod pentru o nouă tentativă de salvare. Aceşti doi bărbaţi, spusese el iniţial, l-au dus în camera sa din Edgartown. În cea de a doua declaraţie, el a schimbat acest amănunt pentru a spune că l-au dus la debarcader, că acesta era închis şi că a sărit în apă şi a înotat de-a curmezişul canalului.

Acest lucru este pus la îndoială la Edgartown. Multă lume afirmă că, în canal, curentul este atît de puternic încît a înota în el, în plină noapte, ar fi o performanţă aproape supraomenească. Lumea numeşte acest canal „prăpastia încrederii în Kennedy".

În ambele declaraţii, Kennedy a afirmat că a părăsit reuniunea la 11,15 p.m. Un locuitor din Chappaquiddick afirmă că a văzut maşina senatorului, pe şoseaua care duce spre podul îngust la aproximativ 12,45 a.m. Omul respectiv, Christopher Look jr., declară insistent prietenilor săi că are certitudinea deplină a orei şi că maşina era cea a lui Kennedy. El ar fi trebuit să depună mărturie în cadrul anchetei. Printre alte persoane chemate să depună mărturie se numără cei prezenţi la reuniune.

În timp ce americanii aşteptau o explicare completă a tragediei, Robert Healy, comentator al ziarului „The Boston Globe", scria : „În joc este încrederea într-o personalitate publică : crede oare opinia publică cu adevărat că senatorul Kennedy a fost sincer cu ea în această împrejurare ?".

Avanti

ROMA

DE LA FABRICĂ LA SOCIETATE

PESTE două milioane de muncitori în grevă şi mereu alte manifestaţii, proclamate de sindicatele metalurgiştilor şi edililor ; tensiunea socială care se manifestă în întreaga ţară e în creştere, în fruntea acţiunilor de luptă găsindu-se „cazul Fiat", peste care nu se poate trece ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, chiar dacă suspendările care afectaseră 30 de mii de muncitori au fost anulate.

Trebuie să remarcăm că tensiunea actuală nu e o furtună neaşteptată, cauzată de factori obscuri, distrugători, ci manifestarea nemulţumirii profunde a muncitorilor care vor să „conteze mai mult" în fabrică şi societate, care revendică condiţii mai bune de trai şi muncă, drepturi de contractare.

Noi sperăm — cum speră şi sindicatele — că se vor creea rapid condiţiile pentru reluarea dialogului între părţi, căci e în interesul tuturor ca noile contracte să fie repede definitivate. Dar condiţia preliminară pentru tratative clare este luarea în consideraţie a ireversibilităţii cuceririlor dobîndite pe terenul luptei sindicale unitare. Discutarea tuturor aspectelor raportului de muncă, într-o fază în care evoluţiile tehnologice se modifică continuu, chiar între un contract şi altul, a poziţiei muncitorului în fabrică, nu reprezintă un element de dezordine, ci un aspect „fiziologic" al dialecticii sindicale. Nimeni nu are dreptul să ceară sindicatelor şi muncitorilor să stea nemişcaţi în fabrici, în timp ce se modifică ritmurile, se schimbă impozitele, se ridică calificările tradiţionale şi, drept rezultat, cresc profiturile.

Dar fabrica (ţinînd cont de faptul, în mare măsură nou, al participării crescînde a funcţionarilor şi tehnicienilor la luptele sindicale), este inserată în societate : o societate şi ea plină de dezechilibruri şi nedreptăţi. Tensiunile din această toamnă nu exprimă numai protestul muncitorilor împotriva antreprenorilor. Apare şi un alt protest : acela al muncitorului care plăteşte chiria casei cu jumătate din salariu, care îşi vede salariul, cucerit cu greu, consumat de creşterea preţurilor, care revendică dreptul la studiu pentru copiii săi într-o şcoală care să piardă caracteristica de şcoală de clasă, şi e protestul muncitorului agricol, al şomerului din sud, despre care s-a scris şi s-a spus mult, dar pentru care s-a făcut prea puţin.

Mai multă putere în fabrică, deci, dar şi mai multă demnitate, şi mai multă putere în societate. Şi atunci, discuţia cuprinde forţe politice chemate să preconizeze reforme şi să dea impulsuri de progres şi reînnoire care sînt cerute, cu tărie, de „ţara reală" : chemate, deci, să dea un răspuns democratic tensiunilor sociale care se manifestă şi se accentuează pentru afirmarea unei noi conştiinţe civile, a unei crescînde voinţe de „participare". Acţiunea nu poate şi nu trebuie să se limiteze la nivelul unei medieri, mai mult sau mai puţin intense, ci trebuie concretizată în alegeri precise de politică economică şi socială care să reflecte precis condiţiile de viaţă ale păturilor populare. Aceeaşi preocupare de limitare la maximum a pierderilor suferite de economie, din cauza unei perioade prea lungi de agitaţii, trebuie însoţită de acţiuni care să ducă la o dezvoltare democratică a societăţii noastre : ne gîndim, de exemplu, la urgenţa, confirmată de întîmplările recente, stabilirii statutului drepturilor muncitorilor.

Forţele politice trebuie să se măsoare cu o realitate în mişcare şi să ţină pasul cu ea: o sarcină grea, dar necesară, pentru toţi cei care privesc înainte, spre perspective de reînnoire, programate nu într-o lume viitoare, ci în lumea de azi, în care muncitorii luptă uniţi pentru un nou echilibru de venit şi participare.

Giorgio LANZI

Torino. Greviști de la uzinele FIAT

L'Action

TUNIS

UNELE PROBLEME ALE DEZVOLTĂRII

COMUNITATEA internaţională consimte în prezent să recunoască caracterul tragic al subdezvoltării, această grea moştenire a erei coloniale.

Noi ştim că, în unele ţări în curs de dezvoltare, cea mai mare parte a populaţiei active este absorbită de sectorul agricol, a cărui dezvoltare este tributară condiţiilor climatice, adesea incerte şi riscante. Ne găsim adeseori în faţa unei economii atrofiate, caracterizată prin amploarea subdezvoltării şi slăbirea puterii de cumpărare. În general, industria este inexistentă, sau în stare embrionară. Comerţul se află în mîinile unei clase privilegiate, de obicei rebelă faţă de orice tentativă de controlare a preţurilor, obţinînd astfel prin speculă profituri nelimitate şi necontrolabile.

Colonizarea a favorizat foarte mult, dacă nu a impus, subordonarea economică, deoarece totul a fost organizat în funcţie de interesele ţării colonizatoare. Acest aspect al dependenţei economice caracterizează pînă în zilele noastre raporturile dintre unele ţări, foste posesoare de colonii, şi fostele colonii. Nu este de loc nevoie să se demonstreze că această dependenţă economică are drept consecinţă un deficit permanent al balanţei de plăţi într-o serie de ţări care, în prezent, sînt independente din punct de vedere politic.

Distanţa care separă aceste tinere ţări de ţările evoluate este mare. Ea nu încetează să se mărească, luînd în unele cazuri un caracter anormal, chiar scandalos pentru era explorărilor spaţiale. Progresul tehnic face ca primele să avanseze cu paşi de uriaş, în timp ce celelalte să înainteze cu paşi lenţi.

Nu este mai puţin adevărat că în toate tinerele state se remarcă o creştere a conştiinţei caracterizată printr-un efort sporit în vederea dezvoltării. Dornici să progreseze, conducătorii acestor ţări depun multe eforturi pentru a ridica popoarele lor la nivelul unor societăţi moderne.

Este în prezent un lucru stabilit că, pentru dezvoltarea economiei unei ţări cu un slab potenţial economic, trebuie să se acţioneze în vederea acumulării de capitaluri. Pentru realizarea acestui obiectiv există două modalităţi : încurajarea investiţiilor străine, publice şi particulare, şi dezvoltarea finanţării interne. Bineînţeles, ultima este în mod evident cea mai importantă şi cea mai sănătoasă pentru a păstra independenţa ţării. Ea este, de asemenea, calea care a permis naţiunilor industriale să devină ceea ce sînt astăzi. Este de netăgăduit că finanţarea internă cere din partea popoarelor, pentru o anumită perioadă, restricţii în consum, austeritate. Aceste sacrificii, care au marcat pînă acum industrializarea naţiunilor occidentale, nu pot fi evitate.

Evident, investiţiile externe, publice sau particulare, nu sînt calea cea mai sigură. Factor de netăgăduit al dezvoltării, ele trebuie considerate un factor complementar efortului naţional. A face din ele promotorul principal al redresării este un pericol pe care, din nefericire, numeroase ţări din lumea a treia nu l-au înţeles.

În ceea ce priveşte fondurile publice, unele organisme internaţionale ca Banca Mondială, Fondul Monetar Internaţional, Societatea Financiară Internaţională, instituţii specializate sub egida O.N.U., cum sînt Programul O.N.U. pentru dezvoltare, Fondul Internaţional de Ajutorare a Copiilor, furnizează o finanţare destinată înzestrării şi, de asemenea, un ajutor considerabil sub formă de consultări şi asistenţă tehnică. Toate ţările lumii a treia beneficiază de acestea.

Unele ţări bogate rezervă 1 la sută din produsul lor brut pentru ajutorarea ţărilor în curs de dezvoltare. Se pune chiar problema ca unele dintre ele să ridice această cifră la 4 la sută. Efortul este foarte mare şi merită să fie subliniat. Cu toate acestea, este neîndoielnic că, chiar dacă această cifră de 4 la sută se generalizează la toate ţările bogate, le-ar trebui încă mult timp ţărilor sărace pentru a ajunge la autofinanţare. De aceea, se impun, după părerea noastră, trei soluţii pentru a da un sens solidarităţii internaţionale :

1) Codificarea investiţiilor particulare ;

Pentru ce să nu se stabilească o cartă a investiţiilor particulare sub garanţia unui organism internaţional ca Banca Internaţională ? Interesele în cauză ar fi astfel salvgardate şi ar fi la adăpost de capriciile unuia sau de zguduirile altuia. Este o problemă de încredere şi de disciplină reciprocă la care ţările slabe, din punct de vedere economic, ar subscrie cu ardoare, bineînţeles de îndată ce s-ar debarasa de prejudecăţi şi complexe.

2) Reducerea cheltuielilor militare ;

Atingem aici o problemă foarte arzătoare, evident cea mai greu de rezolvat. Toate tentativele făcute în acest sens pînă acum nu au înregistrat decît eşecuri. Cheltuielile în acest domeniu sînt enorme, în timp ce milioane de fiinţe umane mor de foame. „Miliardele zboară", în timp ce venitul anual pe cap de locuitor nu atinge 50 de dinari în majoritatea ţărilor lumii a treia.

3) Organizarea pieţelor pentru materii prime ;

Ajutorul provenind din partea ţărilor bogate nu se exprimă numai prin injectarea de capitaluri sau acordarea de împrumuturi. El poate fi furnizat în mod indirect în cadrul organizării pieţei internaţionale de materii prime, ai cărei principali furnizori sînt tinerele state.

Amor Ben AMOR

Angie BROOKS

preşedinta celei de-a XXIV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

La 16 septembrie, Angie Brooks, subsecretar de stat al Liberiei, a fost aleasă cu 113 voturi din 118, preşedintă a actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

În vîrstă de 41 de ani, Angie Brooks reprezintă un exemplu tipic al emancipării femeii africane, care a ajuns să ocupe cele mai înalte funcţii în ţara sa. Şi-a făcut studiile în universităţi americane şi la Londra (îşi plătea studiile lucrînd ca infirmieră de noapte) şi şi-a luat diploma de doctor în drept şi ştiinţe politice. Are o foarte numeroasă familie : pe lîngă cei doi copii ai săi, Angie Brooks a adoptat nu mai puţin de 47 de copii ai unor muncitori agricoli de lîngă Monrovia, capitala ţării.

În 1953, Angie Brooks a fost numită consilier juridic la Curtea Supremă din Liberia. Ulterior, devine procuror general adjunct şi profesor de drept la Universitatea din Monrovia. Concomitent, militează activ în organizaţiile sociale şi feminine, devenind vicepreşedintă şi apoi preşedintă a Federaţiei femeilor avocate africane. Din 1958 este secretar de stat adjunct al Liberiei. A condus guvernul în timpul absenţei preşedintelui Tubman.

Angie Brooks este bine cunoscută la Naţiunile Unite. În ultimii zece ani, ea a condus numeroase comisii şi misiuni ale O.N.U. consacrate problemelor coloniale, iar în 1966 a fost preşedinta Consiliului de Tutelă.

Luînd cuvîntul în cadrul actualei sesiuni, noua preşedintă a Adunării Generale a subliniat că Organizaţia Naţiunilor Unite trebuie să aibă puterea de a-şi realiza obiectivele înscrise în Cartă. „O.N.U. este o organizaţie de state suverane şi nu un supra-guvern mondial, a spus ea. Interesele statelor membre independente ale acestei organizaţii pot uneori să se ciocnească sau să nu coincidă. Sarcina noastră este de a reconcilia poziţiile şi a facilita înţelegerile".

A. M.

poșta redacției

AUGUSTE PICCARD

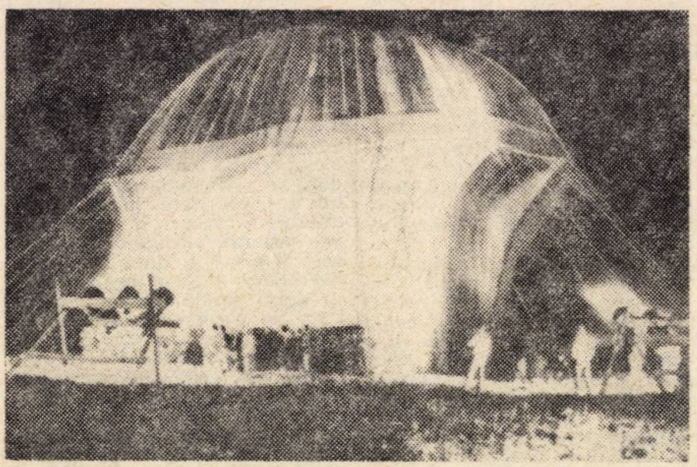

Viorel Vișan, Tîrgoviște. Pînă în 1931, omul nu trecuse pragul stratosferei. Aviatorii ajunseseră doar la 10 500 de metri înălțime. La 27 mai 1931, după cîteva încercări nereușite, fizicianul elvețian Auguste Piccard realizează o premieră mondială de mare senzație pentru vremea aceea : se ridică în stratosferă, împreună cu inginerul Kiper, în nacela unui balon special construit, bătînd toate recordurile de înălțime cunoscute pînă atunci. Balonul, denumit *stratostat*, atinge în mai puțin de cincizeci de minute înălțimea maximă : 15 781 de metri. Stratostatul (în fotografie) avea diametrul de 30 de metri și purta o nacelă de aluminiu, amenajată cu două locuri și cu instrumente de cercetare. Călătoria a durat în total 15 ore, aterizarea făcîndu-se seara, pe vîrful unui munte din Tirol. Primele constatări : în stratosferă, la înălțimea de 15 000 de metri, temperatura coboară la minus 75 de grade ; de la aceeași altitudine, raza de observație cu ochiul liber este de 800 de km. In același an, la 30 octombrie, Piccard a venit la București și a ținut o conferință la Ateneu, cu subiectul : omul în stratosferă.

GARANȚIILE INTERNAȚIONALE

Eugen Iacob, București. Garanțiile internaționale sînt angajamentele luate de unul sau de mai multe state (state garante) de a asigura respectarea anumitor norme sau instituții ale dreptului internațional. Garanțiile pot avea ca obiect fie menținerea unei anumite stări de lucruri — cum ar fi garantarea neutralității unui stat, statu-quoul teritorial, menținerea unui regim juridic etc — fie executarea unui angajament — asigurarea libertății de navigație pe un fluviu, plata unei datorii, reducerea armamentului etc. Obiectul garanției îl poate constitui, de asemenea, respectarea integrității teritoriale a unui stat, restabilirea unui drept încălcat, independența politică a unui stat etc. Garantarea unui tratat internațional constă în asigurarea dată de către unul sau mai multe state terțe că, în caz de nevoie, vor acționa în vederea îndeplinirii obligațiilor ce decurg din acest tratat. Garanțiile comportă două elemente : unul **negativ** (obligația garantului de „a nu face" nimic care ar putea afecta drepturile garantate) și altul **pozitiv** (obligația garantului de „a face" să se respecte starea de lucruri garantată). Din punct de vedere al formei, garanțiile sînt de două feluri : **simple** — care au un caracter unilateral, individual — și garanții **complexe**. Acestea din urmă sînt și ele : **reciproce** — prin care cocontractanții își garantează reciproc executarea tratatului — și garanții **colective** (care au la bază principiul „participării tuturor", adică părțile se angajează să acționeze numai în cazul în care și ceilalți vor proceda la fel). Acest gen de garanție este denumit și garanție **condițională**.

Rodica Văideanu, Cluj. Intrarea în Uniune a celor cincizeci de state care formează astăzi S.U.A. s-a făcut treptat, începînd din anul 1787 și pînă în anul 1959. Primele state au fost : Delaware, Pennsylvania, New Jersey, Georgia, Connecticut, Massachusetts, Maryland, Carolina de Sud, New Hampshire, Virginia și New York (1787—1788), iar ultimele au fost : Oklahoma (1907) ; Arizona (1912) ; Alaska și Hawai (1959).

Mariana Trăistaru, București. Veți găsi informațiile pe care le solicitați în „Dicționarul enciclopedic român" sau în istoriile literare românești.

Ion Răiculescu, Turnu-Severin. Revedeți răspunsurile publicate în numerele anterioare la o întrebare similară.

Vasile Domnica, Dorohoi. Amănunte despre „afacerea Matesa", considerat drept cel mai mare scandal economic spaniol al ultimilor 30 de ani, puteți găsi în nr. 39 al revistei noastre.

MOSCHEEA AL AKSA

Am vizitat moscheea Al Aksa în două rînduri, ultima dată în mai, anul acesta. Al Aksa înseamnă „îndepărtata", desigur în raport cu Mecca și Medina. Moscheea se află în Ierusalim, la numai cîteva sute de metri de nu mai puțin renumita moschee a califului Omar. După afirmațiile multor autori, ca edificiu sacru, Al Aksa ocupă locul al treilea (după Mecca și moscheea lui Omar). A fost construită de către sultanul Walid, între anii 705—715 e.n., pe locul unde, în secolul al VI-lea, împăratul Justinian ridicase o impozantă basilică. Cînd Ierusalimul a fost ocupat de către cruciați, și-au fixat aci reședința conducătorii „regatului de Ierusalim". În anul 1 118, clădirea a fost dată unui ordin religios de cavaleri, care au mărit edificiul, ordin numit „Cavalerii Templului" sau „Ordinul Templierilor", fiindcă aci se aflase cîndva templul lui Solomon. După alungarea cruciaților din Ierusalim, Saladin, sultanul Egiptului și Siriei (1137—1193), a distrus cea mai mare parte a construcției ridicate de templieri și a refăcut-o cu materialul rezultat din dărîmarea edificiilor cruciate.

Moscheea Al Aksa este precedată de un pridvor compus din șapte arcaturi, ce corespund celor șapte tinde ale sanctuarului, arcada centrală fiind cu mult mai mare decît celelalte. După o inscripție încrustată în zid, pridvorul a fost construit pe la 1236 de către Melek Muadham Issa, nepotul lui Saladin. Interiorul edificiului prezintă conformația unei basilici creștine. Tinda (neful) centrală este susținută, pe fiecare parte de cîte șase masive coloane. Tiranții din lemn, sub formă de arhitravă, mențin arcadele ogivale, arcade cu cîte două rînduri de ferestre, minunat ornate. Cupola în șarpantă se sprijină pe arcuri ogivale. În fundul impozantei moschei se află un mihrab *(un fel de amvon), flancat de elegante columnete de marmură și tapisat cu mozaic. Se crede că a fost construit în timpul lui Saladin. La dreapta mihrab-ului se înalță un* membar, *un fel de jeț de lemn sculptat, o remarcabilă lucrare în abanos cu minunate încrustări din fildeș și sidef. A fost executat în 1168 de către un artist din Alepo, la ordinul lui Nureddin și al fiului acestuia, Melek es-Saleh. La apus de membar, un grilaj de fier aurit închide două locuri de rugăciune, fiecare avînd mihrab-ul său. Mozaicurile pe fond de aur ale cupolei ale arcurilor ce o suportă, precum și decorațiunile calotei datează din timpul lui Saladin ; există însă multe retușări ulterioare. Astăzi, bunăoară se știe precis că minunatele vitralii de la cele două rînduri de ferestre provin din secolul al XVII-lea. În părțile laterale ale transeptului se află două frumoase coloane, atît de apropiate una de alta încît un om de o grosime obișnuită cu greu poate trece printre ele. Sînt așa numitele* coloane ale încercării *pentru că (spun islamicii) doar cei ce reușesc să se strecoare printre ele pot intra în paradis. În 1881, un musulman cam obez a încercat să se strecoare printre ele, dar a murit pe loc. De atunci s-au fixat bare de fier între cele două coloane pentru a împiedica acest joc periculos.*

După primul război mondial, moscheea a fost restaurată și înfrumusețată. Ultimele lucrări datează din anul 1964.

Prof. Athanase NEGOIȚĂ

„CALEA FERATĂ DIN IADUL VERDE"

În scrisoarea intitulată „Amazonia" („Poșta redacției" din nr. 21) se amintește pe scurt și despre o cale ferată, singura de altfel din bazinul Amazonului. Această linie a intrat în analele căilor ferate datorită împrejurărilor în care a fost construită. Ea străbate teritoriile Rondônia și Acre din sud-vestul Braziliei (Acre a fost cumpărat pe vremuri de la Bolivia). Întreaga cale ferată se află deci pe teritoriu brazilian. În vremurile cînd economia Braziliei se baza exclusiv pe exportul de cauciuc și miile de „seringueros" străbăteau junglele Amazoniei pentru recoltarea lui, s-a descoperit că cele mai rentabile păduri de hevea cresc în Acre și Rondônia, teritorii străbătute parțial de rîurile Madeira și Purus, afluenți ai Amazonului. Pătrunderea în bazinul acestor ape a fost foarte anevoioasă : aici se găseau cele mai sălbatice jungle din America de Sud ; nici fluviile, cu numeroase cascade în cursul superior, nu permiteau deschiderea vreunui drum. La începutul secolului XX, vînzarea cauciucului brazilian (fără rival pînă atunci) întîmpină dificultăți. Atunci s-a pus problema construirii unei căi ferate care să permită exploatarea pădurilor de hevea descoperite în sud. Această cale ferată urma să pornească din orașul Porto-Velho, să meargă paralel cu rîul Madeira și afluentul lui, Mamoré, pînă la localitatea Guajará-Mirim. După primul război mondial s-a constituit societatea Madeira-Mamoré Railway Company și a fost începută lucrarea cea mai temerară din istoria acestui gen de transporturi. Acest drum, supranumit „calea ferată din iadul verde", are o lungime de 386 km. Pentru procurarea mîinii de lucru, societatea a trebuit să recruteze muncitori negri din insulele Antile deoarece populația băștinașă era ostilă unei astfel de întreprinderi. Materialele necesare au fost aduse cu vasele pe Madeira pînă la Porto-Velho, iar lucrările au început concomitent la ambele capete ale traseului. Greutățile

poșta redacției

n-au întîrziat să apară. Terenul mlăștinos se afunda sub greutatea șinelor, jungla tropicală invada zilnic locul de lucru. Atacurile indienilor maya erau atît de periculoase încît de-a lungul locurilor de muncă erau ridicate paravane în fața săgeților otrăvite. Societatea a fost nevoită să caute un personal medical specializat în boli tropicale ; mușcăturile șerpilor veninoși și incursiunile jaguarilor lăsau urme serioase. Aproape fiecare metru de cale ferată costa sînge omenesc. După un an, muncitorii pieriseră în mare parte, iar calea ferată era mărginită de morminte. Lucrările sînt sistate pentru zece ani, timp în care jungla își recucerește teritoriile răpite, după care societatea hotărăște reînceperea lucrului. Negrii din Antile, însă, îngroziți de cele întîmplate, refuză să se angajeze. Se apelează la lucrători din alte continente și, cu sacrificii neînchipuite, calea ferată a fost terminată. Au fost întrebuințate 549 000 de traverse și 53 000 lucrători, din care 43 000 au pierit. Astăzi, abia la patru decenii, zilele acestei căi ferate sînt numărate prin construirea autostrăzii care va lega Rio de Janeiro de Manaos și care va fi probabil terminată în 1970.

D. MACH
Cîmpia Turzii

SEDIUL O.N.U.

Eugen Săndulache, București. Suprafața ocupată de clădirile, grădinile și căile de acces ale sediului O.N..U din New York este de nouă hectare. Ansamblul de construcții e dominat de un zgîrie-nori înalt de 166 metri, în care funcționează secretariatul O.N.U. Lungimea acestei clădiri : 95 de metri, iar lățimea 24 de metri. Are 5 400 de ferestre, este placată, în exterior cu marmură albă (2 000 de tone numai pe fațadă), iar în interior — cu marmură albă și neagră. Numeroase statui, covoare, tablouri și diferite obiecte de artă, donate de statele componente ale organizației, decorează interiorul și exteriorul clădirilor. Sala principală a adunărilor este lungă de 132 de metri și lată de 60 de metri ; are 2 069 de fotolii, dintre care 816 pentru public. Inaugurarea sediului s-a făcut în anul 1951. La actuala adunare generală, care s-a deschis în ziua de 16 septembrie 1969, au fost arborate pe teritoriul sediului 126 de drapele — numărul statelor participante la dezbateri.

NÜRNBERG

P. Horea, Piatra Neamț: 1) La procesul de la Nürnberg un tribunal militar internațional a judecat douăzeci și patru de căpetenii hitleriste și opt organizații acuzate de crime de război. Procesul a avut loc între 20 noiembrie 1945—1 octombrie 1946. Tribunalul a fost alcătuit din patru membri desemnați de U.R.S.S., S.U.A., Anglia și Franța, care acționau în numele Națiunilor Unite. Au fost ținute 403 ședințe publice, fiind audiați 116 martori. Verdictul din 1 octombrie 1946 a condamnat la spînzurătoare pe Goering (care s-a sinucis în ajunul executării sentinței, la 16 octombrie), Ribbentrop, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Seyss-Inquart, Kaltenbrunner, Keitel Todl (Ley s-a sinucis în octombrie 1945 ; Bormann, care reușise să dispară, a fost condamnat în contumacie). Au fost condamnați la închisoare Dönitz, Raeder, Karl von Neurath, Funk, Speer, Baldur von Schirach și Hess. Au fost achitați : Schacht, Fritsch și Franz von Papen. Prin același verdict, tribunalul de la Nürnberg a condamnat patru organizații fasciste : N.S.D.A.P., Gestapoul, SS-ul și SD-ul. 2) Numele de „Wehrmacht" (în germană, cuvîntul înseamnă „putere de apărare") a fost dat în 1935 ansamblului forțelor armate germane terestre, navale și aeriene. Comandamentul Wehrmachtului, trecut imediat sub ordinele directe ale lui Hitler, a fost organizat în 1938 și a devenit, sub numele de „Comandament suprem al forțelor armate", statul major personal al „führerului". Era condus de feldmareșalul Keitel. 3) „Abwehr" — serviciul de informații al statului major german între 1925 și 1944 — a apărut în secolul trecut, sub numele de „Nachrichtenbüro", iar apoi „Nachrichtendienst" (serviciul de informații) ; a fost desființat în 1918, iar la reînființare, în 1925, a primit numele de Abwehr. Acest serviciu a grupat treptat toate organismele de spionaj ale Marelui stat major, devenind o adevărată forță din 1935, cînd amiralul Canaris preia conducerea. Abwehrul a avut o contribuție însemnată la pregătirea politică și strategică a nelegiuirilor Wehrmachtului în timpul celui de-al doilea război mondial și a încercat cu furie să înfrîngă mișcările de rezistență. În februarie 1944 Canaris a fost destituit, iar Abwehrul a fost subordonat direct Oficiului de securitate al Reichului, atribuțiile sale fiind transferate Gestapoului.

„GENTLEMEN AGREEMENT"

Ion Muche, Constanța. 1) „Gentlemen agreement" e o formă nescrisă a acordurilor internaționale încheiate între state și fundamentată pe înțelegerile pe cuvînt de onoare stabilite între șefii de state, primii miniștri sau miniștrii de externe. Cazurile cînd se recurge la „gentlemen agreement" sînt extrem de rare dar au aceeași valoare juridică și aceleași efecte ca și tratatele scrise. Există un inconvenient în cadrul unor astfel de înțelegeri internaționale și anume acela că, nefiind înregistrate la Secretariatul Națiunilor Unite (conform articolului 102 din Carta O.N.U.), ele nu pot fi invocate în caz de litigiu, în fața organelor O.N.U.

HABIB BOURGUIBA

Gheorghe A. Știrbăț, com. Urechești, jud. Bacău. Președintele Habib Bourguiba s-a născut în 1903 la Monastir, pe coasta răsăriteană a Tunisiei. După ce termină liceul Carnot din Tunis, studiază la Paris dreptul și științele politice. La întoarcerea în țară înființează partidul Neo-Destur, care militează împotriva colonialismului. E arestat în mai multe rînduri. Între 1943—1950 întreprinde mai multe călătorii în țările arabe, în S.U.A., Anglia, Italia etc., cerînd sprijin în lupta pentru independența țării. Tunisia obține independența la 20 martie 1956, iar la 27 iulie 1957 devine republică. Bourguiba e primul președinte al republicii și, în același timp, președinte al Partidului Socialist Desturian (fost Neo-Destur). 2) Președintele Republicii Sud-Africane este Jacobus Johannes Fouché (ales în 1968). Prim ministru e Balthazar Vorster (numit în 1966), iar ministru al afacerilor externe — Hilgard Muller (numit în 1964).

ZIARE SUD-AMERICANE

Gheorghe Bădescu, Craiova. În Chile apar în jur de 40 de cotidiene, dintre care cele mai mari sînt „La Nacion", „Las Noticias de Ultima Hora", „El Diario Oficial". În Brazilia apăreau în 1961, 290 de cotidiene, dintre care cele mai mari erau „O Jornal", „O Globbo", „Correio da Manha", „Tribuna da Imprensa". În Argentina apar 297 de cotidiene, 960 de săptămînale și 1 765 de periodice. Cele mai mari ziare sînt „Clarín", „La Razón", „La Nación", „El Mundo", „La Prensa". În Columbia apar 36 de cotidiene ; cele mai mari ziare : „El Siglo", „La Republica", „El Tiempo". În Costa Rica apar 9 cotidiene. Ecuadorul are aproximativ 30 de cotidiene — „Comercio", „Telegrafo", „Universo", „Tierra" sînt ziarele cu cel mai mare tiraj. Cele mai mari ziare mexicane sînt „El Nacional", „Excelsior", „Ultimas noticias", „El Universal". În Peru apar peste 50 de cotidiene, printre care „El Comercio", „La Prensa", „La Cronica". Marile cotidiene venezuelane sînt „El Nacional", „La Esfera" și „Ultimas Noticias". În Uruguay apar 14 cotidiene. Ziarele cele mai mari sînt „El Debate" și „El Día".

Ioan Popovici, com. Beba Veche, jud. Timiș. Secretarul general al Națiunilor Unite este ales pe o perioadă de cinci ani, dar, la recomandarea Consiliului de Securitate (prin unanimitate de voturi a membrilor permanenți), Adunarea Generală îi poate reînnoi mandatul. Secretarul general are dreptul, în afara sarcinilor administrative, de coordonare și organizare, de a sesiza Consiliul de Securitate asupra oricărei probleme care ar putea reprezenta o amenințare la adresa păcii și securității internaționale. El prezintă un raport asupra activității O.N.U. la începutul fiecărei sesiuni ; în același timp, poate prezenta rapoarte asupra evoluției diferitelor probleme aflate în examinarea O.N.U. Între 1946 și 1953, funcția de secretar general al O.N.U. a deținut-o Trygve Lie (Norvegia) ; 1953—1961 : Dag Hammarskjoeld (Suedia), iar din 1961, U Thant (Birmania).

ÎNCEPUTURILE TELEVIZIUNII

Victor Dobrescu, Hunedoara. Televiziunea a intrat în domeniul public acum 60 de ani, ca rezultat al cercetărilor și muncii unui foarte mare număr de savanți, începînd cu Bakewell, care a transmis primele imagini pe cale electrică și continuînd cu Bequerel, Faraday, Hertz, Braun, Zworkin și alții. Prima demonstrație de televiziune din lume a făcut-o Francis Jenkins, în America. El a reușit — în iulie 1925 — să transmită, la cîteva sute de metri depărtare, imaginea unei mori de vînt în miniatură. Folosindu-se iconoscopul inventat de Zworkin, la 1 aprilie 1927 se fac demonstrații de transmitere și recepție între Washington și New York. Primul serviciu public de televiziune a fost inaugurat la 30 septembrie 1929 la Londra (12,5 imagini pe secundă). În 1937 se realizează televizarea în direct a primei ceremonii publice — încoronarea regelui George al VI-lea, la Londra.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10, Internațional 18.50.05, și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

I.I.S. ELECTRO-BANAT

str. Pestalozzi nr. 22, Timişoara

oferă o gamă variată de noi modele de candelabre, aplice, lămpi de birou, lămpi pentru noptiere etc.

Fabrica de rulmenți
BÎRLAD

produce și livrează :

Rulmenți de construcție specială
Rulmenți radiali și axiali cu bile
Rulmenți oscilanți cu role butoi
Rulmenți radiali cu role cilindrice

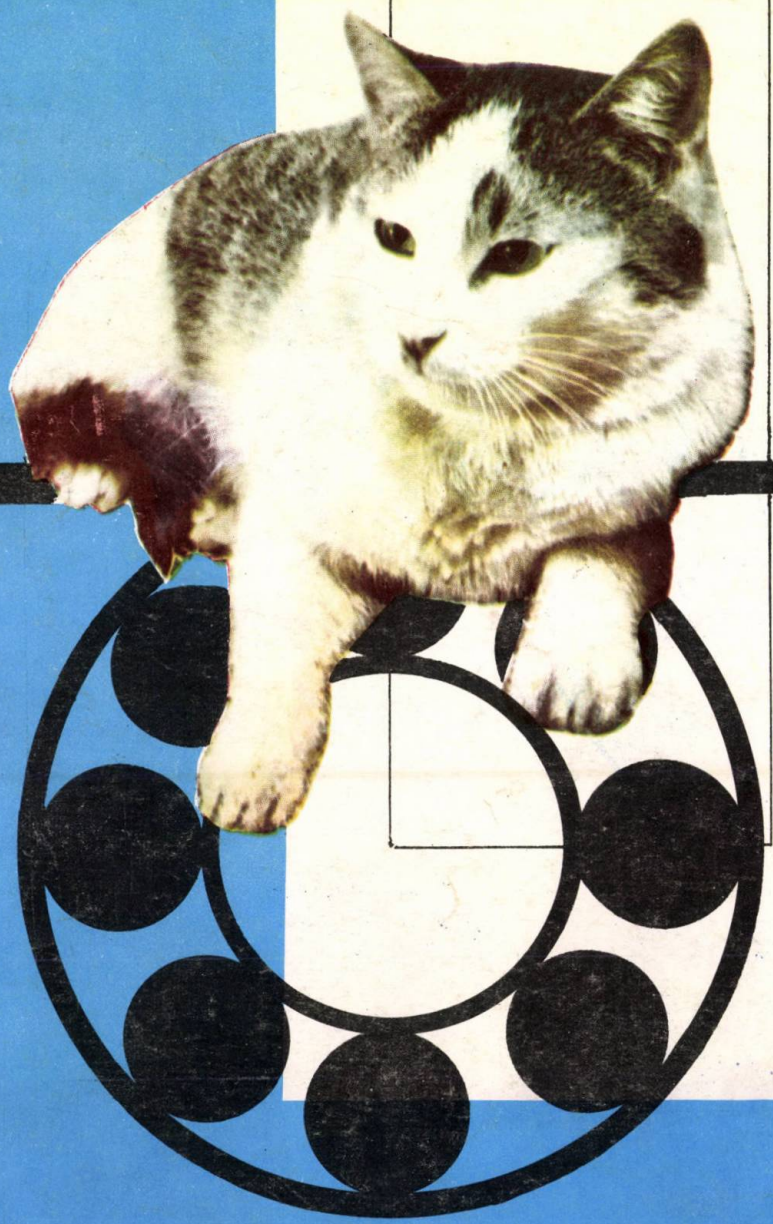

Lei 2

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 41 2 octombrie 1969

DEZBATERILE SESIUNII O.N.U.

Semnificațiile scrutinului vest-german

Reîntîlnire cu PEKINUL

Mărturii inedite despre COSA NOSTRA

1

2

3

1 Torino. Mișcările revendicative ale oamenilor muncii din Italia au cunoscut în aceste zile o amploare crescîndă. O demonstrație a muncitorilor greviști de la uzinele FIAT

2 La Paz. Soldați patrulînd pe străzile capitalei boliviene după recenta lovitură de stat

3 Essen (R.F.G.). Un miting electoral al partidului neonazist P.N.D. a stîrnit protestul populației.

4 Osaka. În marele oraș japonez care va găzdui expoziția universală din 1970, se lucrează intens la construcția pavilioanelor diferitelor țări participante.

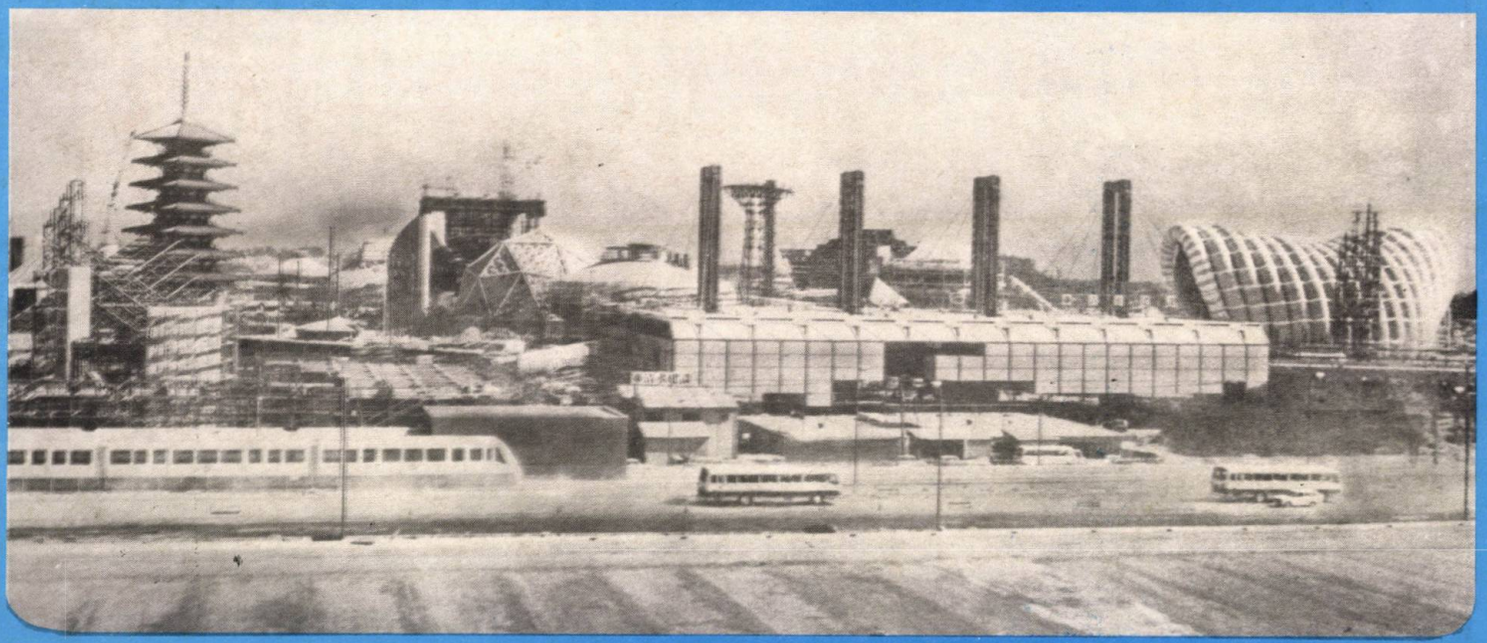

4

LUMEA

Nr. 41 (310) — 2 OCTOMBRIE 1969

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Ilie Şerbănescu*

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

4 NEW YORK. O.N.U. și realitățile internaționale. *Adrian Comănescu*
7 BONN. De la „marea" la „mica" coaliție? *Radu Pascal*
13 PARIS. Majoritatea guvernamentală după o sută de zile. *Sergiu Verona*
22 STOCKHOLM. Schimbarea gărzii la social-democrați. *Ion Manea*

INTERVIUL NOSTRU

6 AMILCAR CABRAL, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde

ARTICOLE

8 Italia. O formulă politică în dificultate. *Rodica Dumitrescu*
10 „Lumea nouă" redescoperă „lumea veche". *Anca Voican*
14 25 de ani după Bretton Woods. *Șerban Bobulescu*
18 Energia nucleară — probleme și perspective. *Dr. Glenn T. Seaborg*
20 Vasul „Meteor" la a 17-a călătorie. *Constantin Copaciu*

REPORTAJ PE GLOB

16 Reîntîlnire cu Pekinul. *Ion Găleteanu.*

23 Ce este și cum acționează „Cosa Nostra". *Peter Maas*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 The Guardian, Medunarodna Politika, Le Monde, Le Monde Diplomatique, International Herald Tribune

PROFIL

30 TON DUC THANG, președintele Republicii Democrate Vietnam

POȘTA REDACȚIEI (31-32)

În acest număr

De la corespondenții
și trimișii noștri speciali:

NEW YORK: O. N. U. şi realităţile internaţionale

BONN: De la „marea" la „mica" coaliţie?

PARIS: Majoritatea guvernamentală după o sută de zile

STOCKHOLM: Schimbarea gărzii la social-democraţi

Reportaj din PEKIN

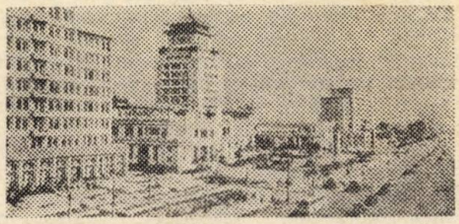

„LUMEA NOUĂ" redescoperă „LUMEA VECHE"

Italia: O FORMULĂ POLITICĂ ÎN DIFICULTATE

ENERGIA NUCLEARĂ Probleme şi perspective

Mărturii inedite despre „COSA NOSTRA"

săptămîna

în telegrame

Orientul Apropiat

CONSULTĂRI ȘI REUNIUNI INTERNAȚIONALE

Fără a fi de natură să aducă elemente efectiv noi în cadrul crizei din Orientul Apropiat, evenimentele intervenite în ultima săptămînă, în legătură directă sau indirectă cu situația din această parte a globului, au reținut totuși în mod deosebit atenția atît a observatorilor politici și comentatorilor de presă, cît și a opiniei publice internaționale.

Înfruntările armate (schimburi de focuri, dueluri de artilerie, raiduri aeriene, operațiuni militare mai complexe cu pătrunderi în adîncimea fronturilor — operațiuni întreprinse de ambele părți) se mențin la nivelul unei primeidioase intensități, principalul nod al acestor conflicte rămînînd în continuare zona Canalului de Suez ; operațiunile au luat aici un curs atît de serios încît O.N.U. s-a văzut nevoită să închidă o parte a posturilor de observație pe care le deține în această zonă și — din motive de siguranță — să recheme observatorii (a căror viață era în pericol) investiți cu sarcina de supraveghere a respectării încetării focului.

Pe plan diplomatic, sesiunea Adunării Generale a O. N. U. constituie, firesc, scena a numeroase contacte și întîlniri consacrate problemei conflictului din Orientul Mijlociu. Au reținut atenția în acest sens întîlnirile dintre miniștrii de externe ai țărilor în conflict cu cei din alte țări, și în primul rînd cu cei ai celor patru mari puteri cît și întrevederile avute, separat sau laolaltă, de miniștrii de externe ai celor patru, întrevederi cărora, mai ales în cazul reluării lor într-un cadru regulat, li se atribuie un rol deosebit. Participant la deschiderea acestor întrevederi, secretarul general al O.N.U., U Thant, s-a declarat foarte mulțumit de reînceperea lor, exprimîndu-și, totodată, speranța că prin aceasta se va crea terenul — extrem de necesar în momentul de față, cînd se constată o agravare a conflictului — pentru soluționarea pașnică a crizei.

În cadrul întîlnirilor bilaterale prilejuite de prezența la actuala sesiune a O.N.U. a numeroși miniștri de externe, șeful delegației române la cea de a XXIV-a sesiune a Adunării Generale, ministrul de externe Corneliu Mănescu, a avut multiple contacte cu omologii săi din diferite țări. În urma uneia dintre aceste întrevederi — cu secretarul de stat al S.U.A. William Rogers —, ministrul de externe român a răspuns unor întrebări puse de ziariști, referitoare la situația din Orientul Apropiat. Corneliu Mănescu a declarat că România face ceea ce orice stat membru al O.N.U trebuie să facă, pentru că este de datoria tuturor statelor mari și mici de a-și aduce propria contribuție la aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967. Întîrzierea găsirii unei căi convenabile tuturor părților angajate în acest conflict nu este în interesul țărilor din această zonă. După părerea română, rezoluția menționată este o bună bază în vederea rezolvării conflictului.

Un eveniment deosebit l-a constituit conferința islamică la nivel înalt — desfășurată în capitala Marocului, Rabat. Convocarea conferinței a fost determinată, după cum se știe, de condamnabila incendiere a moscheei Al Aksa, fapt care — în concepția inițiatorilor conferinței — urma să atribuie conferinței, în primul rînd, un caracter religios, avînd să constituie, înainte de toate, afirmarea unanimă de către țările islamice a voinței lor de salvgardare și respectare a locurilor sfinte. Era însă clar că, sub presiunea evenimentelor din Orientul Apropiat, dezbaterile aveau să capete accente politice. Pe de altă parte, luînd în considerație faptul că cele 25 de țări participante manifestau tendințe și orientări politice cu nuanțe diferite în diverse probleme, inclusiv în cele privind situația din Orientul Apropiat, unanimitatea nu se putea realiza asupra tuturor problemelor. Aceasta explică faptul că rezultatele conferinței au dat loc unor aprecieri și interpretări diferite din partea participanților și, chiar faptul că în timpul conferinței s-au ivit importante înfruntări de puncte de vedere.

Declarația adoptată în unanimitate de reprezentanții celor 25 de țări islamice prezenți la Rabat subliniază dorința acestora de a promova colaborarea dintre țările lor în diverse domenii, exprimă amărăciunea profundă în legătură cu incendiul moscheei Al Aksa, unul dintre lăcașurile cele mai venerate ale musulmanilor, și cere cu insistență retragerea tuturor trupelor israeliene de pe teritoriile arabe ocupate.

În declarația comună se arată, de asemenea, printre altele că „amenințările care continuă să planeze asupra sanctuarelor Islamului de la Ierusalim sînt consecința ocupării acestui oraș de către forțele israeliene. Menținerea caracterului lor sacru și liberul acces la aceste locuri sfinte fac necesar ca orașul sfînt să redobîndească statutul anterior lunii iunie 1967, statut consacrat de o istorie de 1 300 de ani. În consecință, guvernele și popoarele lor sînt ferm hotărîte să respingă orice soluționare a problemei palestiniene care ar refuza Ierusalimului statutul său anterior."

În același timp conferința „lansează un apel presant și îngrijorat tuturor membrilor comunității internaționale și îndeosebi marilor puteri, cărora le incumbă răspunderea specială de a menține și restabili pacea internațională, pentru a reînnoi și intensifica eforturile lor atît pe plan colectiv cît și pe plan individual, pentru a asigura retragerea promptă a forțelor militare israeliene din toate teritoriile ocupate în urma războiului din iunie 1967, în conformitate cu principiul potrivit căruia însușirea de teritorii prin cuceriri militare este inadmisibilă".

Referitor la aprecierile și interpretările date rezultatelor și semnificației conferinței, acestea sînt deosebit de diferite. În timp ce președintele Algeriei, Boumedienne, declara : „Conferința a fost în sine un succes dacă se ține seama de divizarea de secole a lumii islamice și dacă se ține seama, totodată, de numeroasele probleme cărora trebuie să le facă față anumite regiuni ale acestei lumi", ziarele egiptene exprimă, în general, rezerve în privința rezultatelor conferinței, datorate mai ales — după cum se semnalează — absenței unei conferințe pregătitoare a miniștrilor de externe. Pe de altă parte, ziarul iranian „Avandegan" notează : „Singură aplicarea integrală a hotărîrilor O.N.U., conținute în rezoluția Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, poate deschide calea unei reglementări a conflictului din Orientul Apropiat. În această direcție trebuie să se îndrepte vasta mișcare islamică, direcție pe care situația actuală din lume o face să apară mai necesară ca niciodată".

Pe agenda contactelor diplomatice ale săptămînii, consacrate, de asemenea, Orientului Mijlociu, se înscrie și călătoria premierului israelian, Golda Meir, la Washington, unde s-a întîlnit cu președintele Richard Nixon. Cu prilejul prezenței sale la sediul O.N.U., Golda Meir a avut, de asemenea, o întrevedere cu U Thant.

Rabat. O imagine de la dezbaterile recentei conferințe islamice

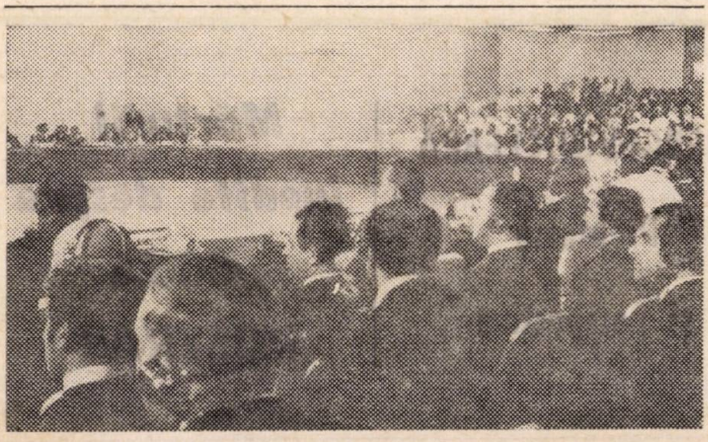

Londra

CAPITOLUL LABURIST AL TRIPTICULUI BRIGHTON - 69

Anul acesta, stațiunea balneară Brighton a cîștigat competiția privind găzduirea tuturor celor trei conferințe ale principalelor partide politice britanice — liberal, laburist, conservator — fapt care va aduce în vistieria municipală un venit suplimentar de aproximativ (se consideră) 350 000 lire sterline. Luni s-a deschis aici al doilea act al acestui triptic — conferința partidului de guvernămînt — laburist.

Acestei conferințe, în afara semnificației ei obișnuite, i se atribuie o importanță deosebită în contextul actual cînd, pe de o parte, se împlinesc cinci ani de guvernare laburistă — ceea ce, evident, trebuie să prilejuiască un bilanț — și cînd, pe de altă parte, nu mai este decît un an pînă la viitoarele alegeri generale din 1970. Tocmai în legătură cu aceste două evenimente apar cele mai multe probleme în fața conferinței laburiste și, mai ales, în

CABINETUL DE PARTIDUL BIBLIOTECA SIBIU

fața conducerii partidului care va trebui să facă bilanțul rezultatelor guvernării sale după cinci ani și să definească strategia politicii viitoare în scopul prelungirii, dacă va fi posibil, a acestei guvernări.

În ce privește rezultatele obținute, se prevăd — de altfel pozițiile adoptate de delegați, în prealabil cît și în primele zile ale conferinței confirmă o asemenea tendință — mari controverse în rîndurile participanților. Acestea apar, în special, în legătură cu următoarele probleme : situația economiei britanice, care în ciuda devalorizării lirei sterline din noiembrie 1967 și a politicii de austeritate preconizate de guvern, rămîne precară, iar continuarea acestei politici pare de neconceput chiar și unor membri ai guvernului ; relațiile partidului laburist cu sindicatele, care s-au înrăutățit mult, în ultimul timp, tocmai datorită politicii de austeritate — înghețarea prelungită a prețurilor și salariilor — promovată de guvernul laburist, înrăutățire confirmată la Congresul sindicatelor britanice din luna trecută ; aderarea Angliei la Piața comună, care, acum cînd a devenit potențială, a declanșat, avînd în vedere costul ridicat al acestei intrări pentru Marea Britanie și mai ales pentru contribuabilii britanici, o acțiune masivă de contestare și de împotrivire.

Desigur, aceleași probleme preocupă pe delegați și în ce privește evoluția și modul lor de rezolvare în viitor. Astfel sînt formulate cereri manifeste pentru încetarea politicii de austeritate, promovarea unei politici eficiente și realiste referitoare la redresarea economiei britanice, adoptarea unei poziții de către guvernul britanic la eventualele negocieri cu „cei șase" privind aderarea la Piața comună, care să permită „apărarea adecvată a balanței de plăți britanice, a nivelului de trai, a sănătății publice și securității sociale, și capacitatea de a lua hotăriri independente în privința planificării economiei și a politicii externe" (cum se exprimă una din cele 380 de rezoluții aflate pe ordinea de zi, propusă de puternicul sindicat al muncitorilor din transporturi.)

Într-un cuvînt, actul laburist al tripticului Brighton-69 este caracterizat printr-o agendă încărcată și controversată.

La Paz

COEFICIENT 1,4

Poate mai rar calculat, dar acesta este coeficientul instabilității politice boliviene : 105 lovituri de stat în 144 de ani de istorie a republicii Bolivia. Ultima dintre aceste lovituri s-a consumat către sfîrșitul săptămînii trecute, cînd puterea a fost preluată de generalul Alfredo Ovando Candia. De fapt, dacă perioada foarte scurtă — numai 5 luni — de la preluarea prerogativelor prezidențiale de către fostul președinte Siles Salinas în urma decesului generalului Barrientos, în urma unei catastrofe aeriene, putea suscita o anumită surprindere la anunțarea noii lovituri de stat, în ce privește însă, eventualitatea practică a acestei lovituri, în general, nu existau îndoieli. Majoritatea observatorilor politici din capitala boliviană se așteptau la această lovitură de stat din momentul în care Siles Salinas reușise să-i succeadă generalului Barrientos. Evoluția ulterioară a evenimentelor a confirmat aceste presupuneri, cele 152 de zile ale lui Siles Salinas caracterizîndu-se printr-o președinție mai mult formală, fiind în mare măsură efectuată sub tutela armatei. Se considera, totuși, la un moment dat că, avînd în vedere un acord ce intervenise între forțele politice — la care bineînțeles subscrisese armata — privind menținerea aparențelor constituționale, se va reuși ca preluarea puterii de către generalul Ovando Candia să aibă loc cu prilejul alegerilor din decembrie, deci pe căi legale. Dar „amenințarea" creată pentru armată de eventualitatea constituirii (ce părea relativ apropiată) a unei coaliții de forțe civile, de altfel destul de eterogene, i-a determinat pe militari să se grăbească și să procedeze la măsura — după cum se vede atît de uzitată în viața politică boliviană — lovitura de stat.

În timp ce se dădeau asigurări în privința vieții fostului președinte, care nu se găsea în timpul loviturii de stat în capitală — și care, de altfel, ulterior a primit azil politic în Chile — erau făcute cunoscute prin declarații și printr-o „Cartă a revoluției" (dată publicității chiar în ziua loviturii de stat), punctele principale ale orientării noului guvern bolivian : afirmarea suveranității naționale asupra resurselor naturale, necesitatea ca statul bolivian să participe efectiv la valorificarea lor, extinderea producției miniere prin implantarea de rafinării de cositor naționale, dezvoltarea industriei grele, restructurarea comerțului exterior de minerale și metale, protejarea capitalului național și „acordarea de garanții investițiilor particulare străine cînd acestea contribuie real și efectiv la dezvoltarea economiei naționale, respectînd legile țării". În ce privește măsurile ce se preconizează pe plan social, reținem atenția cele privind sporirea salariilor, crearea de noi locuri de muncă pentru a reduce din marea masă a șomerilor, mobilizarea țării în lupta contra analfabetismului (68 la sută, după cifre oficiale) și construirea de locuințe. Referitor la relațiile externe ale Boliviei este prevăzută „adoptarea unei politici independente, bazată pe dreptul inalienabil al statului național de a-și determina liber și suveran propria orientare politică internațională". În acest context, este menționată intenția de „a stabili relații diplomatice și economice cu statele socialiste, relații bazate pe interesul reciproc, pe necesitatea de cooperare și respectarea principiului neamestecului în treburile interne".

Dintre măsurile concrete întreprinse se distinge cea cu privire la anularea „Codului petrolului", în baza căruia operează în Bolivia o filială a companiei petroliere americane „Gulf Oil", cît și cea privitoare la restabilirea drepturilor sindicale.

Ansamblul măsurilor întreprinse precum și declarațiile oficiale făcute ar putea sugera o analogie între orientarea noului guvern militar bolivian și cea a actualului guvern peruvian, de asemenea militar, mai ales că generalul Ovando Candia a dat să se înțeleagă, într-o declarație, că, în cazul în care compania petrolieră americană nu acceptă majorarea redevențelor, aceasta ar putea fi preluată de stat.

Ceea ce, însă, nu poate căpăta deocamdată, o conturare precisă și definitivă este însuși sensul practic al orientării noii administrații boliviene luînd în considerație opțiunile anterioare ale noului președinte.

Ilie ȘERBĂNESCU

Generalul Ovando Candia, liderul noului regim bolivian, la balconul palatului guvernamental din La Paz, după anunțarea loviturii de stat

La 1 octombrie s-au împlinit nouă ani de la proclamarea independenței Republicii Cipru. În fotografie : o piață a capitalei, Nicosia

Corespondență din New York de la Adrian Comănescu

O. N. U. și realitățile internaționale

La 7 septembrie 1969, Chalmers Roberts, cunoscutul comentator al ziarului „Washington Post", scria în concluzia unei analize a perspectivelor actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. : „Cîndva în cursul prezidenției sale, domnul Nixon va dori probabil să vorbească de la tribuna Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Dar acest an cu greu poate furniza ocazia potrivită. Națiunile Unite sînt departe pe lista de priorități a lui Nixon".

La mai puțin de o săptămînă de la această categorică afirmație, Casa Albă a anunțat oficial că președintele Nixon va rosti o cuvîntare majoră în fața Adunării Generale la 18 septembrie, ceea ce, după cum se știe, s-a și întîmplat.

Președintele a petrecut o zi întreagă la New York, consacrată în întregime Națiunilor Unite. El s-a întîlnit cu președintele Adunării Generale, cu secretarul general, apoi cu șefii delegațiilor la Adunarea Generală în cadrul unei recepții și a avut convorbiri separate cu un număr dintre aceștia (printre care și cu ministrul de externe român, Corneliu Mănescu).

Relevăm eroarea de previziune a lui Chalmers Roberts nu pentru a marca un punct ieftin față de un corespondent cotat printre cei mai bine informați din Washington, ci pentru că incidentul în sine ilustrează, ni se pare, rolul O.N.U. în viața internațională de azi. Comentatorul nostru, ca și numeroși alți observatori, aveau toate motivele să tragă concluzia că S.U.A. — și noua Administrație în particular — acordă o atenție mai redusă Organizației internaționale, despre care atît candidatul Richard Nixon, în timpul campaniei electorale, cît și președintele Nixon după inaugurare au vorbit foarte puțin, dacă nu aproape de loc. În postul de reprezentant permanent al S.U.A. a fost numit un diplomat de carieră respectat și apreciat în cercurile O.N.U. și diplomatice, dar care nu are greutatea politică pe care o puteau invoca Adlai Stevenson sau Arthur Goldberg. Toate acestea se altoiau pe fondul unei dezamăgiri față de performanțele O.N.U., de scepticism față de perspectivele sale, sentimente devenite la modă în ultima vreme în numeroase cercuri din S.U.A., ca de altfel și din alte țări.

De aceea ni se pare că Roberts avea, probabil, dreptate la 7 septembrie dar că, trecînd peste unele rezerve inițiale, Administrația americană a ajuns totuși la concluzia că O.N.U. rămîne un forum fără concurent pentru o declarație programatică de politică externă, ca și pentru contacte utile în vederea abordării problemelor internaționale actuale.

Și se pare că aceasta este o primă concluzie care începe să se contureze tot mai limpede după două săptămîni de la deschiderea celei de-a XXIV-a sesiuni a Adunării Generale, concluzie la care au ajuns și reprezentanți de frunte ai celor 106 state care s-au grăbit să se adune la New York cu acest prilej.

Conform unui model devenit tradițional, primele săptămîni ale sesiunii sînt dominate, pe de o parte, de dezbaterea generală, care prilejuiește un larg schimb de păreri privind cele mai acute probleme ale vieții internaționale ; pe de altă parte, de contactele bilaterale intense dintre șefii delegațiilor, contacte care continuă acest schimb de păreri fără publicitate, dar tocmai de aceea mult mai concret și nuanțat și, prin aceasta, cu rezonanțe mai practice.

Nici dezbaterea generală și nici măcar prima fază a contactelor bilaterale nefiind încheiate nu se poate face un bilanț cît de cît concludent. Dar desfășurarea dezbaterii generale și a contactelor bilaterale determină anumite reflecții asupra rolului politic al O.N.U.

Dacă activitatea organismelor și agențiilor O.N.U. specializate în domeniul decolonizării, ca și în domeniul economic, social și cultural-științific, se bucură (în ciuda unor nemulțumiri care nu pot fi trecute cu vederea față de rezultatele primei decade a dezvoltării) de respect, criticile principale care se aduc O.N.U. se referă în special la contribuția sa redusă la rezolvarea conflictelor și problemelor politice ce frămîntă azi omenirea. În același timp, în ciuda ineficienței cu care O.N.U. a acționat în multe dintre aceste probleme, rămîne semnificativă persistența cu care ele continuă să fie dezbătute de delegațiile ce se adună cu conștiinciozitate, în fiecare an, începînd din a treia marți a lunii septembrie.

Cărui fapt i se datorește această persistență care nu se lasă descurajată de insuccese ?

O principală cauză rezidă, după părerea noastră — și dezbaterile în curs o relevă cu putere — în faptul că insuccesele O.N.U., ineficiența sa în anumite situații nu pun realmente în cauză principiile fundamentale ale O.N.U. Dimpotrivă, cauzele crizelor care au afectat atît situația internațională cît și activitatea O.N.U. se găsesc în violarea principiilor Cartei. Ori de cîte ori aceste principii au fost respectate și promovate cu consecvență, interesele păcii și cooperării internaționale au fost salvgardate, iar O.N.U. a putut juca un rol pozitiv, sporindu-și prestigiul și autoritatea.

Numeroși vorbitori au observat că O.N.U., care își va sărbători anul viitor a 25-a aniversare, constituie organizația politică internațională cu viața cea mai lungă și mai continuă. „Organizația Națiunilor Unite, spunea ministrul de externe al Mexicului, Antonio Flores, este fiica unei generații care a învățat că războaiele nu pot fi substituite politicii și diplomației". Iar ministrul de externe al U.R.S.S., Andrei Gromiko, releva că prevenirea timp de două decade a unui conflict mondial reprezintă o înfăptuire majoră a popoarelor iubitoare de pace, o realizare importantă a O.N.U.

Aceste țeluri și principii, în fruntea cărora stă egalitatea suverană a tuturor statelor, responsabilitatea lor față de cauza păcii, renunțarea la forță în rezolvarea diferendelor internaționale rămîn nu numai pe deplin valabile, dar capătă noi dimensiuni și semnificații în condițiile actuale caracterizate, pe de o parte, de progresele spectaculoase ale științei și tehnicii, pe de altă parte, de afirmarea impetuoasă a personalității fiecărei națiuni pe arena internațională.

După cum în rezolvarea marilor probleme ale dezvoltării, ale progresului științei și tehnicii, ale explorării universului, cooperarea internațională, bazată pe egalitate și respect mutual, devine un imperativ, tot astfel soluționarea problemelor politice internaționale nu mai poate fi astăzi apanajul unui grup de puteri ; ea trebuie să fie rezultatul efortului conjugat al tuturor țărilor mari și mici.

Fără îndoială, marile puteri au de jucat un rol hotărîtor pe arena mondială și, în primul rînd, în apărarea principiilor fundamentale ale raporturilor internaționale. Dar este semnificativ că — după cum o relevă și actuala sesiune a O.N.U. — și marile puteri simt necesitatea de a se adresa celorlalte țări, de a le atrage la dezbaterea și soluționarea problemelor internaționale arzătoare.

În momentul de față, criza din Orientul Mijlociu stă în centrul preocupărilor participanților la sesiune. Fără îndoială, pînă la urmă, înlăturarea focarului de încordare din această regiune trebuie să fie opera părților direct implicate, să țină seama de interesele lor vitale.

Desigur, marile puteri, care duc tratative în problemele Orientului Mijlociu, au un rol important în crearea condițiilor propice pentru elaborarea unei soluții în spiritul menționat mai sus. Dar nu este lipsit de semnificație că marile puteri au ales tocmai sediul O.N.U. pentru a duce tratativele și au ales ca moment potrivit pentru o intensificare a eforturilor lor momentul lucrărilor Adunării Generale.

La prezidiul celei de-a XXIV-a sesiuni : U Thant, secretarul general al O.N.U., Angie Brooks, președinta Adunării Generale, și Constantin Stavropoulos, secretar general adjunct pentru problemele Adunării Generale

Baza unanim recunoscută a unei reglementări în Orientul Mijlociu o reprezintă rezoluția Consiliului de Securitate, organ al Organizației Națiunilor Unite care și-a asumat o responsabilitate specială în această problemă. Deși în Consiliul de Securitate sînt reprezentate numai un număr redus de state, se poate spune că rezoluția amintită s-a bucurat de sprijinul celorlalte state membre ale Organizației, ea fiind într-un fel rodul unor contribuții ce depășesc cadrul strict al Consiliului de Securitate. Este evident că pentru crearea condițiilor și a climatului necesar înfăptuirii prevederilor rezoluției, aportul tuturor statelor, mari sau mici, rămîne în continuare o condiție importantă.

Discuțiile — de la tribuna O.N.U. sau în alt cadru — în problema Orientului Mijlociu pun în evidență că O.N.U. — și în particular Adunarea Generală, în care sînt reprezentate toate statele membre ale Organizației — rămîne unul din cele mai adecvate instrumente aflate actualmente la dispoziția comunității internaționale pentru a înmănunchea contribuția necesară a tuturor țărilor la rezolvarea problemelor internaționale, pe singura cale compatibilă cu interesele omenirii — calea rațiunii, a mijloacelor pașnice, pe baza respectului drepturilor legitime, fundamentale ale fiecărei națiuni.

Desigur, este un prilej de satisfacție pentru un observator român să constate că principii constant promovate de țara noastră, care călăuzesc și activitatea, contactele active ale delegației noastre la Adunarea Generală, își găsesc astfel noi confirmări practice.

Dacă afirmarea rolului țărilor mici și mijlocii devine astfel, din ce în ce mai mult, o sursă de vigoare pentru Organizație, reținem din dezbaterile de pînă acum și un alt element care se impune tot mai mult ca un factor de întărire în perspectivă a Organizației : este vorba de o apreciere mai realistă a rolului și funcției Organizației.

Desigur, dezamăgirile și nemulțumirile provocate de activitatea O.N.U. își au cauze reale, obiective, care exprimă vicii serioase și asupra cărora dezbaterile și comentariile pe marginea lor vor avea a reveni în săptămînile următoare. Dar multe din dezamăgirile menționate își au sursa și în iluzii inițiale privind caracterul și autoritatea organizației. O.N.U. a fost de multe ori, mai ales la începutul existenței ei, prezentată ca un organism care se poate substitui statelor și poate lua inițiative în rezolvarea marilor probleme ale umanității, asumîndu-și funcțiile unui soi de guvern mondial. Evident, asemenea concepții nu aveau nimic comun cu realitățile politice ale epocii noastre.

Pe măsură ce O.N.U. se apropie de o vîrstă care, pentru o organizație internațională, poate fi considerată aceea a maturității, o concepție mai prudentă, dar mai realistă se instaurează.

O frază care se aude des, devenind aproape un clișeu, este aceea că O.N.U. nu poate fi mai bună ca membrii săi. Se înțelege astfel, din ce în ce mai clar, că în epoca noastră — și pentru o perioadă al cărei sfîrșit nu se poate încă prevedea — comunitatea internațională rămîne o comunitate de state suverane, care trebuie să ajungă la înțelegere, dar o înțelegere care, pentru a fi durabilă, trebuie să reprezinte un consens ținînd seama de interesele fiecărui membru al comunității.

Totodată, cu cît fiecare stat va respecta mai ferm principiile Cartei, normele fundamentale ale conviețuirii între națiuni, cu atît mai trainice și mai eficace vor fi și organizațiile și instituțiile internaționale menite să promoveze cooperarea între popoare, cu atît mai eficace vor deveni aceste instituții în soluționarea diferendelor, în aplanarea conflictelor.

Înțelegerea acestor adevăruri își găsește expresia în preocuparea tot mai evidentă de a defini și explica principiile și metodele colaborării pașnice între state, problemă care se conturează ca una din cele mai importante ale actualei sesiuni.

Astfel, în ciuda greutăților și obstacolelor încă mari, se desprinde un proces care, după formularea unui observator atent, „ar putea deveni baza unui nou tip de respect față de O.N.U., întemeiat pe o înțelegere mai realistă a capacităților ei politice".

New York, 30 septembrie

reflector

PE MARGINEA UNEI CONFERINȚE DE PRESĂ

Propunînd în Senatul Statelor Unite un proiect de rezoluție care preconizează retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam pînă la sfîrșitul anului 1970, senatorul republican Charles Goodell urmărea un scop mărturisit de el însuși : să determine o dezbatere publică sub auspiciile Comitetului senatorial pentru relațiile externe. Dezbaterile de acest gen au stimulat, în repetate rînduri, presiunile opiniei publice pentru clarificarea politicii vietnameze a Administrației.

La conferința sa de presă din 26 septembrie, președintele Nixon a respins categoric atît propunerea senatorului Goodell („Deși sînt făcute cu cele mai bune intenții, propunerile de acest fel subminează și distrug poziția noastră de negociere de la Paris"), cît și ideea ca ea să facă obiectul unor audieri în comitetul amintit („Eu nu pot controla cursul audierilor senatoriale, în special în Comitetul pentru relațiile externe... dar sper că Senatul va respinge, cu o majoritate covîrșitoare, ideea senatorului Goodell").

Președintele a vorbit pe larg despre ceea ce a întreprins, după opinia sa, actuala Administrație, în vederea unei reglementări pașnice în Vietnam. Ziarul „The New York Times", care consacră acestor declarații un editorial, exprimă însă următoarea opinie : „Președintele Nixon revine la repetarea vechiului punct de vedere al lui Johnson că drumul spre pace ar fi mai lin dacă președintele s-ar bucura de un larg sprijin public în privința Vietnamului. El nu înțelege, însă, că mulți dintre cei ce critică războiul i-au acordat domnului Nixon beneficiul îndoielii timp de opt luni, în speranța că va apărea o nouă abordare creatoare din partea Casei Albe. Dar acțiunile și cuvintele sale de pînă acum — inclusiv cele rostite la ultima conferință de presă — nu fac de loc să apară limpede că ar fi adevărat ceea ce a spus președintele în sensul că Statele Unite și aliații lor ar fi făcut tot ceea ce puteau face pentru a facilita o reglementare onorabilă".

„Domnule președinte, a întrebat un ziarist la conferința de presă, insistența dv. asupra autodeterminării în Vietnamul de sud trebuia înțeleasă oare în sensul că veți sprijini actualul regim Thieu pînă cînd va avea loc o reglementare negociată sau pînă cînd vor avea loc alegeri care să schimbe acest regim ?" Președintele a răspuns doar atît : „Înseamnă că regimul Thieu este acolo ca rezultat al unor alegeri și că, pînă în momentul în care poporul Vietnamului de sud va avea un nou prilej de a vota, Statele Unite nu trebuie să răstoarne acest mandat rezultat din alegeri". Într-un articol în care enumera toate declarațiile recente ale liderilor saigonezi, îndreptate împotriva unei reglementări pașnice, ziaristul James Reston ajungea la următoarea concluzie : „Președintele Nixon nu poate să fie credincios obiectivului de a realiza pacea și, în același timp, să țină seama de generalii sud-vietnamezi sau să li se supună".

interviul nostru

Amilcar CABRAL

secretar general
al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau
și Insulele Capului Verde

Lupta patrioților din Guineea-Bissau

Amilcar Cabral, secretarul general al P.A.I.G.C. (Partidul African al Independenței Guineei-Bissau și al Insulelor Capului Verde) este recunoscut ca unul din militanții de seamă ai luptei anticolonialiste din Africa de azi; conducător al patrioților din Guineea-Bissau care luptă cu arma în mînă împotriva dominației portugheze, el desfășoară simultan o prodigioasă activitate politico-diplomatică în slujba afirmării idealurilor de independență națională a poporului său. Iată de ce în urmă cu un an, cînd am încercat în cîteva rînduri să-l întîlnesc, nu am reușit aceasta — din cauza programului său foarte încărcat — nici la Dakar, unde fusese pentru cîteva zile la Biroul Permanent al P.A.I.G.C. care funcționează aici, nici în provincia senegaleză Casamance, aflată la granița de nord a Guineei-Bissau unde militanții P.A.I.G.C. găsesc adesea loc de refugiu, nici la Conakry, capitala Republicii Guineea (care găzduiește sediul P.A.I.G.C.) de unde tocmai plecase direct pe unul din fronturile de luptă din țara sa. Prilejul s-a ivit abia acum, în cadrul unei conferințe de presă organizată în capitala Algeriei de reprezentanții mișcărilor de eliberare națională din coloniile portugheze. La sfîrșitul acesteia, Amilcar Cabral, cu amintiri vii și deosebit de favorabile despre România, al cărui oaspete a fost nu de mult, a acceptat cu multă amabilitate o convorbire, pentru revista „Lumea", despre mișcarea de eliberare națională din patria sa.

— Lupta noastră este o manifestare viguroasă și concretă a voinței de libertate și a personalității noastre naționale — ne declară Amilcar Cabral. În ultimul an, bătălia noastră s-a intensificat pe toate planurile — militar, politic, diplomatic, economic și social. În ultimele 12 luni am eliberat 19 centre urbane în care erau instalate tabere militare portugheze, am inclus în zonele eliberate noi teritorii din „zonele în litigiu" și am deschis noi fronturi de luptă. Deținem inițiativa pretutindeni; în ultimul sezon secetos corpul expediționar portughez n-a putut face altceva decît să intensifice bombardamentele. În schimb, noi am utilizat în luptă mijloace deosebit de eficace. Făcînd față cu curaj avioanelor portugheze și dejucînd toate tentativele trupelor coloniale care urmăreau reocuparea teritoriului național eliberat, poporul nostru și combatanții P.A.I.G.C. au provocat dușmanului pierderi mai grele decît oricînd în trecut. Semnificativ este faptul că vizita făcută de Caetano la Bissau n-a putut depăși 6 ore și ea s-a consumat exclusiv în palatul guvernatorului, deoarece statul major portughez nu s-a simțit capabil să-i asigure condițiile de securitate necesară pentru a călători în țară. De altfel, comandamentul corpului expediționar al armatei coloniale a recunoscut deschis că „este de neconceput să cucerești din nou țara", iar guvernatorul portughez de la Bissau a declarat în mod public că războiul nu poate fi cîștigat — de portughezi — prin forța armelor.

— Sînt declarații care consfințesc impasul militar al regimului de la Lisabona. Cum reacționează, în această situație, cercurile colonialiste?

— Punînd accentul pe domeniul confruntării politice. În consecință, guvernul portughez a lansat o nouă lozincă — „Pentru o Guinee mai bună", pe care a dotat-o și cu un partid purtînd același nume. Inutil să mai spunem că nu este vorba aici decît de o nouă manevră demagogică menită să creeze confuzie în rîndul populației noastre; ea nu putea să atingă scopul urmărit de colonialiști. Evident, și noi sîntem pentru o Guinee mai bună, dar n-avem nevoie de colonialismul portughez pentru a asigura îndeplinirea acestei aspirații. Nu vrem să spunem, prin aceasta, că noi sîntem dușmanii poporului portughez. Dimpotrivă, lupta noastră urmărește să creeze un fundament radical nou pentru dezvoltarea unor adevărate relații de colaborare, reciproc avantajoase, între țara noastră și Portugalia. Pentru că, subliniez, nu este o incompatibilitate între independența țării noastre și interesele Portugaliei.

— Aproximativ două treimi din teritoriul Guineei-Bissau este eliberat. Ce probleme se pun pentru P.A.I.G.C. în aceste zone?

— În regiunile eliberate depunem eforturi în vederea consolidării cu fiecare zi mai mult a organizării partidului nostru, în vederea ridicării conștiinței politice a maselor; în același timp sîntem angajați într-o complexă activitate de reconstrucție națională. În prezent dispunem de elementele necesare dezvoltării producției pentru a asigura maselor care populează aceste regiuni existența de zi cu zi. Putem spune că am reușit să asigurăm oamenilor un minimum de nivel de trai, dar să și ridicăm producția agricolă. În ciuda intensității bombardamentelor cotidiene, am reușit să mărim serios producția plantelor agricole (mai ales a orezului), să diversificăm culturile și să garantăm prin aceasta un element esențial continuării luptei noastre: hrana pentru populația din regiunile eliberate și pentru combatanți.

În plan social și cultural, în condițiile grele de război, am reușit să sporim sensibil numărul de școli și dispensare. În zonele eliberate avem peste 100 de posturi sanitare; dispunem, de asemenea, de școli pentru formarea de cadre medicale medii în țară; sporește numărul tinerilor noștri care studiază în străinătate pentru a deveni medici. Considerăm drept un succes deosebit al nostru înființarea în ultimii ani a peste 150 școli; administrația colonială n-a numărat la — să-i spunem — „activul" ei mai mult de 5 școli. În teritoriile eliberate există circa 15 000 de elevi. Cîteva zeci de tineri studiază deja în străinătate, pentru a se specializa în diferitele ramuri ale științei și tehnicii — ele sînt viitoarele cadre necesare dezvoltării țării noastre.

În teritoriul eliberat apar treptat noi forme de organizare administrativă — primăriile, instrumente ale dominației coloniale, sînt înlocuite cu organe ale puterii locale izvorîte din datoria satisfacerii intereselor populației.

— Formarea și consolidarea națiunilor africane constituie astăzi una din marile probleme ale continentului. Vă rog să vă referiți, în acest context, la situația din Guineea-Bissau.

— În perioada precolonială, societatea noastră se baza pe organizarea tribală. Represiunile și servituțile de toate felurile exercitate de dominația colonială au generat, ca reacție, crearea în rîndurile populației noastre a unui embrion al sentimentului național, al unității întregului popor. Procesul avea să se adîncească prin formarea conștiinței naționale, a unității depline a poporului, forjate în cadrul luptei noastre care este o luptă de eliberare *națională*.

Lupta noastră însăși este unul din factorii de bază care consolidează unitatea și sentimentul național al poporului nostru. În focul ei, poporul din Guineea-Bissau se organizează și acționează coerent zi de zi, în ciuda faptului că originea sa etnică este eterogenă. Ca urmare, putem spune astăzi că locuitorii din Guineea-Bissau formează un singur popor. Aceasta este una din marile noastre realizări și reprezintă rezultatul unor eforturi enorme depuse vreme îndelungată și care au marcat o etapă nouă o dată cu declanșarea luptei pentru independență.

Corneliu VLAD

De la trimisul nostru la Bonn, Radu Pascal

Caleidoscopul afişelor electorale pe străzile oraşelor vest-germane

De la „marea" la „mica" coaliţie?

A fost într-adevăr cea mai dramatică înfruntare electorală pe care a cunoscut-o vreodată Republica federală. Pînă în ziua alegerilor şi chiar pînă la publicarea rezultatelor finale, nimeni nu s-a hazardat în a emite judecăţi definitive sau cel puţin generalizatoare. Putea interveni o schimbare spectaculoasă, care însă nu s-a produs, era în acelaşi timp posibilă şi reeditarea situaţiei de la alegerile trecute, ceea ce iarăşi nu s-a întîmplat. Cu alte cuvinte, dramatismul preelectoral s-a rezolvat în cele din urmă printr-un joc subtil al cifrelor în limite care — am putea spune — nu tulbură mult constelaţia forţelor politice din R.F. a Germaniei.

În comparaţie cu alegerile trecute, creştin-democraţii (U.C.D.-U.C.S.) au pierdut un număr de voturi. Nu însă atîtea încît să se poată vorbi despre un eşec. Social-democraţii au obţinut sufragii în plus, confirmînd, astfel o tendinţă constantă, nu însă atît cît indicau majoritatea sondajelor de opinie. Rămîn totuşi singurul partid care a cîştigat de pe urma acestor alegeri.

O surpriză a constituit-o eşecul clar al partidului liber-democrat care de-abia a întrunit numărul de procente necesar pentru a intra în Bundestag. Formaţia neonazistă, Partidul naţional-democrat (P.N.D.) al lui von Thadden, a rămas în afara Parlamentului, ceea ce reprezintă un succes substanţial al forţelor democratice din Republica federală, care s-au opus cu vigoare ascensiunii acestuia. În ultimă instanţă, acest rezultat are o importanţă care depăşeşte cu mult graniţele Republicii federale. Este semnificativ faptul că în noaptea alegerilor, primele cuvinte pe care Brandt le-a adresat telespectatorilor s-au referit la luciditatea alegătorilor, care nu şi-au acordat voturile Partidului naţional-democrat. La rîndul său, Kiesinger şi-a manifestat mulţumirea faţă de această decizie a corpului electoral vest-german.

Dacă tensiunii preelectorale nu i-a corespuns şi un deznodămînt spectaculos în contextul politic vest-german, aceste rezultate indică totuşi o sensibilă schimbare a raporturilor de forţe. Cîştigul social-democraţilor şi pierderile înregistrate de partidele formaţiei U.C.D.-U.C.S. semnifică o lentă dar constantă orientare spre stînga a alegătorilor vest-germani.

În esenţă, relativa victorie a social-democraţilor se explică aici prin ecoul pozitiv pe care l-a avut în rîndul alegătorilor orientarea mai realistă a politicii externe în plan european şi în special în relaţiile cu ţările socialiste. Or, s-a putut constata că, în această campanie electorală, temele de politică externă au jucat un rol de prim ordin, ceea ce a stimulat, desigur, interesul şi simpatiile unui număr mai mare de alegători pentru opţiunile promovate de ministrul de externe şi preşedintele P.S.D., Willy Brandt. Alături de el, ministrul socialist al economiei, Karl Schiller, a fost în mod vădit beneficiarul reputaţiei sale de învingător al crizei din 1966. El a ştiut, totodată, să-şi apropie în mai mare măsură sindicatele, direct interesate în lărgirea sistemului de coparticipare a muncitorilor la luarea deciziilor în întreprinderi, măsură pe care ministrul economiei a susţinut-o cu tenacitate.

Se dovedeşte astfel că experienţa guvernamentală a favorizat partidul, chiar în condiţiile, uneori ingrate, de partener junior al U.C.D.-U.C.S. în marea coaliţie. Într-un anume sens — considerînd mentalitatea şi tradiţiile politicii germane — electoratul se arată mai înclinat să aprecieze (şi să onoreze) răspunderile guvernamentale decît pe cele ale opoziţiei.

Partidul creştin-democrat iese, s-ar părea, din aceste alegeri, mai puţin omogen, pierderile de voturi înregistrate oglindind o diminuare a influenţei sale politice. În mare parte linia sa conservatoare, mai ales în problemele externe — unde în preajma alegerilor s-a constatat o reţinere şi uneori chiar o revenire la vechile poziţii — se dovedeşte a nu fi corespuns întru totul doleanţelor unora dintre alegătorii săi tradiţionali, pentru a nu mai vorbi de noua generaţie de votanţi, care în cazul în care n-a fost sedusă de strategia opoziţiei extraparlamentare, s-a plasat mai curînd de partea social-democraţilor. La aceasta s-a adăugat şi neaşteptat de puternicul ecou pe care l-a avut în rîndurile electoratului ideea lansată de P.S.D. şi P.L.D. a formării unei mici coaliţii a celor două partide.

Posibilitatea unei schimbări esenţiale la conducerea ţării n-a părut de neconceput de-a lungul întregii campanii de alegeri, ceea ce dovedeşte că vechiul slogan al U.C.D.-U.C.S. — nici o experienţă — şi-a pierdut din atractivitate. În fond, marea coaliţie a fost şi ea o experienţă. De ce nu s-ar încerca (e destul de răspîndită această impresie) o alta, prin trecerea, după douăzeci de ani de supremaţie politică, a creştin-democraţilor în opoziţie, acum cînd miniştrii socialişti au dovedit că sînt cel puţin la fel de pricepuţi ca şi creştin-democraţii în treburile guvernamentale.

În ceea ce-i priveşte pe liberali, regenerarea pe care o sperau intrînd în opoziţie, s-a soldat cu un eşec care pune sub semnul întrebării însăşi existenţa partidului. Explicaţia cea mai simplă : similitudinile de program, mai cu seamă în materie de politică externă, cu P.S.D., au determinat numeroşi alegători să-şi dea voturile social-de-

mocraților, — partid puternic și de viitor — în timp ce în chestiunile de politică internă, cum ar fi coparticiparea, apropierea nuanțată de creștin-democrați n-a făcut decît să intrige alegătorul dornic de a judeca în termeni mai clari.

Concentrarea unei majorități zdrobitoare de voturi (circa 90 la sută) în mîinile a numai două partide, luminează astfel și un alt fenomen : e vorba de ceea ce se numește aci polarizarea vieții politice. Mulți teoreticieni vest-germani văd în aceasta un argument decisiv în favoarea introducerii, după modelul englez, a sistemului de vot majoritar (ceea ce, în condițiile vest-germane, ar determina aproape cu siguranță eliminarea de pe scena politică a partidului liber-democrat). Această idee este susținută îndeosebi de creștin-democrați care speră că, în ciuda diferenței din ce în ce mai reduse dintre partidul lor și P.S.D., vor putea totuși să asigure singuri guvernarea, lăsîndu-le socialiștilor responsabilitățile opoziției. Adoptarea unui asemenea sistem de vot ar face în consecință imposibilă formula guvernamentală a marii coaliții.

În urma acestor rezultate, tratativele pentru formarea noului guvern se vădesc destul de dificile. Nici una dintre cele trei posibilități de alianță nu este exclusă. Social-democrații împreună cu liberalii creează posibilitatea aritmetică de a încheia o alianță guvernamentală cu o majoritate de 12 locuri în Parlament ; în acest fel creștin-democrații ar fi nevoiți, după două decenii de guvernare, să ocupe băncile puțin confortabile ale opoziției. Ar însemna aceasta realizarea unei idei pe care atît liderii P.S.D. cît și cei ai P.L.D. și-au propus-o înaintea consultării electorale. Insuccesul liberalilor a introdus însă în ambele partide un element de prudență și nesiguranță cu privire la viabilitatea unei asemenea coaliții. Willy Brandt însă, dacă luăm în considerare ultimele sale afirmații, se arată în continuare înclinat spre această soluție : „Nu cred, aprecia el, că în ceea ce privește această problemă vom întîmpina greutăți neobișnuite. Nu este dificil să găsim o platformă comună cu liberalii". În acest sens tot el numea o eventuală reeditare a clasicei alianțe de pe vremea lui Adenauer, dintre creștin-democrați și liberali, o coaliție „a celor care au pierdut" ; în același timp, continuarea marii coaliții nu i se părea „în acest moment o rezolvare obligatorie". O recentă declarație a lui Brandt pare însă să indice, mai mult ca oricare alta, decizia sa : „Pe baza rezultatelor electorale, preciza el, și ținînd seama de problemele dezbătute în campania electorală, mă voi strădui să obțin încrederea majorității Bundestagului în vederea alegerilor pentru funcția de cancelar".

Creștin-democrații se pronunță, desigur, în primul rînd pentru o nouă formulă de mare coaliție (pentru Kiesinger de pildă, un guvern P.S.D.-P.L.D. ar fi „din punct de vedere politic imposibil"). În fond experiența de colaborare cu socialiștii nu le-a fost în general atît de neplăcută în decursul ultimilor trei ani, ei avînd pe diferite teme, de mai multe ori decît P.S.D., ultimul cuvînt. Cineva vedea în dorința creștin-democraților de a continua marea coaliție și intenția oarecum ascunsă de a neutraliza aripa dreaptă a partidului, reprezentată de Strauss. De data aceasta însă, negocierile pentru o eventuală nouă alianță a celor două mari partide este de presupus că vor fi și mai încordate.

Ca singurul partid care și-a sporit numărul de locuri în Parlament, P.S.D. a declarat că nu va accepta condițiile pe care le-ar putea impune creștin-democrații. Divergențele dintre ambele partide sînt destul de adînci, de la chestiunile de ordin financiar și economic pînă la cele privind politica externă, pentru a nu mai aminti de mult discutatele probleme ale cogestiunii sau ale reformei sistemului electoral. Reluarea marii coaliții ar presupune, în noile condiții, acceptarea de către U.C.D.-U.C.S. a unei și mai mari influențe social-democrate, vizibile cu deosebire în domeniile politicii externe și ale economiei.

Crearea unui guvern socialist-liberal ar introduce însă un element cu totul nou în evoluția politică vest-germană și în primul rînd ar crea posibilități mai concrete de a traduce în practică opțiunile de politică externă promovate de P.S.D. Dacă socialiștii se arată decișI să facă toate eforturile pentru realizarea acestei „schimbări de putere", nu se poate spune același lucru despre liberali, ale căror disensiuni interne, după o înfrîngere electorală, sînt și mai evidente. Se remarcă în special neînțelegerile actuale dintre aripa dreaptă, condusă de fostul președinte al partidului, Mende, și cea de stînga, condusă de Scheel, actualul lider. Este răspîndită aci impresia că, dacă se va ajunge totuși la crearea unei mici coaliții, aceasta nu se va putea realiza decît foarte repede, mai precis în primele cîteva zile de la alegeri. Timpul și negocierile îndelungi n-ar putea duce decît la adîncirea divergențelor. Este însă la fel de adevărat că, în eventualitatea unei asemenea alianțe, liberalii vor avea mai mult de cîștigat (printre altele cu siguranță portofoliul ministerului de externe) decît în cazul unei colaborări guvernamentale cu creștin-democrații.

De altfel, procesul de limpezire a situației se precipită, într-adevăr. A doua zi după anunțarea rezultatelor, conducerea Partidului liber-democrat a făcut cunoscută hotărîrea sa de a începe tratativele cu P.S.D. Deși este posibilă inițierea unor tratative similare P.L.D.-U.C.D., prioritatea acordată de liberali discuțiilor cu socialiștii este semnificativă. În sfîrșit, ceea ce se știa de fapt dinainte, Willy Brandt și-a anunțat candidatura la funcția de cancelar, inițiativă aprobată de conducerea P.S.D.

Bonn, 30 septembrie

O imagine de la demonstrația muncitorilor constructori, aflați în grevă la Roma

ITALIA : o formulă

După o vară politică agitată de criza guvernului de centru-stînga, provocată de sciziunea partidului socialist și urmată de dificila creare a unui guvern monocolor, o și mai turbulentă „toamnă socială" a pus capăt pentru o vreme speranțelor într-o adevărată vacanță social-politică italiană. Recentele mișcări revendicative — nouă și amplă ediție a celor de la începutul anului — s-au extins în ultimele trei săptămîni în întreaga Italie : pînă acum, cinci milioane de muncitori au luat parte la mișcările greviste, pe măsură ce se angajau — într-un climat de tensiune acută — negocierile dintre sindicate și patronat în vederea reînnoirii contractelor de muncă. Pe fundalul acestor mișcări, viața politică a țării este dominată de discuțiile ce se poartă de către foștii membri ai coaliției guvernamentale — Partidul democrat-creștin, Partidul socialist, Partidul socialist unitar (apărut în urma sciziunii) și Partidul republican — în legătură cu o eventuală reluare a vechii coaliții.

■

„Cea mai gravă fază politică de după război", cum a fost considerată în Italia criza guvernului de centru-stînga, a dus la o soluție monocoloră pe care italienii au cunoscut-o de zece ori în 25 de ani : o soluție de expedient, năs-